

A

Nagyberényi Pillangó Óvoda és Konyha

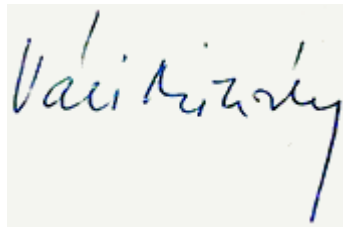
Pedagógiai Programja

2025

Módosítás a 2024. évi Pedagógiai Program alapján

„Osztani magad: - hogy így sokasodjál;
kicsikhez hajolni: - hogy így magasodjál;
hallgatni őket, hogy tudd a világot;
róluk beszélni, ha szólsz a világhoz.
Széjjel szóródni - eső a homokra -
sivatagnyi reménytelen dologra
s ha nyár se lesz tőled - s a táj se zöldebb:
- kutakká gyűjt a mély: - soká isznak belőled!”

Tartalomjegyzék

1. A Pedagógiai Program jogszabályi háttere
2. Óvodánk jellemző adatai
 - 2.1 Általános adatok
 - 2.2 Bevezetés
 - 2.3 Az óvoda küldetése
 - 2.4 Jövőképünk
3. Az óvodai élet megszervezésének elvei
 - 3.1 Személyi feltételek
 - 3.2 Tárgyi feltételek
 - 3.3 Az óvodai élet megszervezése
4. Az óvodai nevelés alapelvei, célkitűzései
 - 4.1 Gyermekekép
 - 4.2 Óvodakép
5. Nevelési tevékenységeink, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre való felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének elősegítését
 - 5.1 Az óvodai nevelés feladatai
 - 5.2 Egészséges életmód alakítása
 - 5.3 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
 - 5.4 Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés
6. Az óvodai nevelést, fejlesztést segítő, a gyermekek egyéni szükségleteit figyelembe vevő helyi szokás és szabályrendszer (csoportszerkezet, szervezeti keretek, napirend, hetirend)
7. Tevékenységformák
 - 7.1 Játék
 - 7.2 Verselés, mesélés
 - 7.3 Ének, zene, népi játék, tánc
 - 7.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
 - 7.5 Mindennapos mozgás
 - 7.6 A külső világ tevékeny megismerése
 - 7.7 Munka jellegű tevékenységek
 - 7.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás
8. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

- 8.1. A különleges bánásmódot igénylő gyermek
 - 8.1 a) Sajátos nevelési igényű gyermek
 - b) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
 - c) Kiemelten tehetséges gyermek
 - 8.2 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek
 - 8.3 Különleges ellátást igénylő gyermek
- 9. Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység
- 10. Integrációs tevékenység
- 11. Óvodánk hagyományos ünnepei, megemlékezései, jeles napjai, egyéb rendezvényei
- 12. Az óvodapedagógus személyisége és a nevelési munkát segítő munkatársak, szervezetek együttműködése
 - 12.1 Az óvodapedagógus modell szerepe
 - 12.2 Az óvónő és a dajka együttműködése
 - 12.3 Pedagógiai szakszolgálat
 - 12.4 Az óvoda hivatásszerűen kötelező kapcsolatai
 - 12.5 Az egészségnevelés külső kapcsolatai
- 13. A szülő, a család, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei
 - 13.1 A család
 - 13.2 A szülői munkaközösség
- 14. Mérés, értékelés, ellenőrzés
 - 14.1 A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése
 - 14.2 Gyermekkel kapcsolatos mérés, értékelés
- 15. Az óvoda kapcsolatai
- 16. Legitimációs záradék

1. A Pedagógiai Program jogszabályi háttere

- **Magyarország Alaptörvénye** (2011. április 25.)
- **2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről**
- **1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról és érvényben lévő módosításai**
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló **20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet** pedagógiai programmal kapcsolatos rendelkezései
- Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló **363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet** a **77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelettel** módosítva
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról **229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet**
- **32/2012. (X.8.) EMMI-rendelet** a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- **48/2012. (XII.12.) EMMI-rendelet** a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- **1997. évi XXXI. törvény** a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- **2003. évi CXXV. törvény** az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- **2012. évi I. törvény** a munka törvénykönyvéről
- **32/1997.(XI.5.) MKM-rendelet** a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbségi iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló **32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet**
- A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat-és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről **331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet**
- **15/2013. (II.26.) EMMI-rendelet** a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- **51/1997 (XII.18.) NM-rendelet** a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról
- A **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet** A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

- Az **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet** Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről és módosításai
- **1998. évi XXVI. törvény** a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- **326/2013.(VIII.30.)** Kormány rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992.éviXXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról (I. és II. fejezet)
- A **37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet** a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- A **Nemzeti együttműködés programja** (2010.05.22.)
- Az **ENSZ Gyermek jogairól szóló Egyezménye** (1989.11.20.)
- Az építésügyi szabályozás ésszerűsítéséről és az ehhez kapcsolódó szabványok felülvizsgálatáról szóló **1357/2011. (X.28.) kormányhatározat**
- **2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról**

2. Óvodánk jellemző adatai

2.1 Általános adatok

Az intézmény neve: Nagyberényi Pillangó Óvoda és Konyha

Az intézmény székhelye: Nagyberény, 8656, Óvoda utca 1.

Az intézmény OM azonosítója: 202059

Az intézmény igazgatója: Pavlényné Boza Anita

Az intézmény elérhetősége: telefon: +36/84-382-545, +3630-9-555-470

e-mail cím: pillango.ovoda1@gmail.com

Az intézmény típusa: óvoda

Az óvoda csoportjainak száma: 2 vegyes csoport

Befogadható gyermeklétszám: 50 fő

Az óvoda nyitva tartása: ötnapos munkahétben naponta 7.00-17.00 óráig

Az óvoda ellátási területe: körzethatárral nem rendelkezik, az intézmény vonzáskörzete a környező falvak, városok területére bővült.

Az óvoda jogállása: az óvoda önálló jogi személy, az Alapító Okirat szerint önálló költségvetési szerv, Nagyberény Község Önkormányzata által fenntartott önálló nevelési oktatási intézmény

Az óvoda alaptevékenysége: óvoda nevelés, ellátás szakmai működtetési feladatai

Az óvoda működése: az óvoda szakhatósági engedélyekkel rendelkezik.

Az óvodai nevelést 4 fő szakképzett óvodapedagógus (ebből 1 fő igazgató) végzi, munkájukat segíti 2 dajka és 1 fő takarító. A konyhai munkáért 4 fő konyhai dolgozó felel. A működéshez rendelkezésre állnak a jogszabály által előírt szükséges helyiségek és eszközök. A fenntartó az intézmény működésének tárgyi és személyi feltételeit az érvényes munkajogi és pénzügyi szabályok betartásával biztosítja.

Az óvoda fenntartója: Nagyberény Község Önkormányzata

Székhely: 8656, Nagyberény, Fő utca 12.

Képviselője: Tóth András Károly polgármester

Az óvoda törvényességi felügyeletét ellátja: Kovács Gréta jegyző asszony

Az intézmény felügyeleti szerve: Emberi Erőforrások Minisztériuma

2.2 Bevezetés

Óvodánk Nagyberény központjában, a Szent Imre katolikus templom és a Dr. Faust Miklós Általános Iskola közvetlen szomszédságában helyezkedik el. Maga az épület 1892-ben épült a Szent

Keresztről elnevezett irtalmas nővérek kolostora és leányiskolájaként, ma műemlékként van nyilvántartva. Két tágas csoportszobánkban jelenleg 2 vegyes csoport működik – Méhecske és Katica csoport –, a harmadik csoportszobából tornaszobát alakítottunk ki.

Nagy kiterjedésű, füves udvarunk közel 3500nm, rengeteg fa, bokor és cserje található rajta, búvóhelyet biztosítva számtalan madárnak, süninek, mókusnak. Fából készült mozgásfejlesztő eszközeink, zöld növényzetünk a nyugalmat, családi környezetet sugallnak. Az udvaron kialakításra került két kert – virágos- és zöldségeskert –, egy békamenedék tó, ezen kívül fűszerspirált építettünk, és van egy málnásunk.

A csoportszobák – a hozzájuk tartozó öltözőhelyiségekkel – biztosítják a játék, illetve a gondozási feladatok feltételeit, az óvodának egy közös mosdója van.

Pedagógiai programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával harmonizálva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik, tiszteletben tartva a gyermeket megillető jogokat, emellett alkalmas helyi értékeink megóvására, hagyományaink ápolására. Kiemelten fontosnak tartjuk a természetvédelmet, környezetvédelmet, állatvédelmet, igyekszünk kihasználni az erdő közeli, falusias környezetet, azt, hogy a gyermekek nagy része nap mint találkozik háztáji állatokkal, kijár a szüleivel mezőgazdasági munkákat megfigyelni, kirándulni jár a közeli erdőkbe, szőlőhegybe, ráadásul ebben a korban ösztönösen kötődnek az állatokhoz.

Az óvodás gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Úgy építhetjük fel a természetvédelem, környezetvédelem, állatvédelem alapjait a ránk bízott gyermekekben, hogy érzelmileg, értelmileg, szociálisan és erkölcsileg gazdagodjanak. Így a környező világ dolgaira kíváncsi, azokat megóvni igyekvő, iskolára felkészült gyermekként kerülhetnek ki az óvodából, úgy hogy e közben megőriztük számukra a boldog és gondtalan kisgyermekkort.

A program jellegénél fogva teljes hatékonysággal akkor alkalmazható, ha az óvodai nevelés teljes időtartamában, a nevelés minden területén az óvodai élet egészére kiterjed. Fejlődés lélektani, mozgáslélektani és nevelés lélektani megalapozottsága maximálisan biztosítja az egyéni bánásmód pedagógiai elvének érvényesülését, a tehetséggondozást, felzárkóztatást.

A program alappillére kettős: az érzelmekre épít és változatos programokon és tevékenységeken keresztül beépítjük a felelős állattartást, az állatvédelmet a mindennapokba, a nevelés folyamatában, formálva ezzel a gyerekek szemléletét.

2.3 Az óvoda küldetése

Programunk küldetése, hogy széles körben bevonja a családokat az óvodai életbe, támogassa a gyerekek azon jogát, hogy életkoruknak, érdeklődési körüknek megfelelő tevékenységben vegyenek részt.

Feladatunk, hogy biztosítsunk egy az egyéni különbségeket toleráló, szeretetteljes és biztonságos családi légkört, ahol minden gyermeknek lehetősége van erősségei felismerésére és a sikerélmény átélésére. Különös figyelmet szentelünk a testi és lelki egészség védelmére, az állat- és természetvédelemre, környezetvédelemre.

Meggyőződésünk, hogy a harmonikus nyugodt környezet pozitívan alakítja gyermekeink közérzetét és ezáltal egészségét is.

Óvodánk pedagógiai programjának elkészítésekor figyelembe vettük az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját.

2.4 Jövőképünk

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet, biztonságot, vidámságot adó béke szigete lenne, ahol a gyermekek napjaikat örömmel, önfeledt játékkal, kézműves tevékenységekkel, sok sétával, természet megfigyeléssel tölthetnék, kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló és mindig megújulni képes óvodapedagógusok irányításával.

3. Az óvodai élet megszervezésének elvei

3.1 Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Óvodánkban az alkalmazottak száma: 11 fő

Engedélyezett főállású pedagógusok száma: 4 fő

Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajkák száma: 2 fő

Egyéb munkakörben foglalkoztatott főállásúak száma: 5 fő

– 1 fő takarítónő

– 4 fő konyhai dolgozó

Munkatársaink megfelelő, a törvény által előírt végzettséggel rendelkeznek.

Az SNI gyermekek fejlesztése érdekében speciális képesítésű szakemberek közreműködését vesszük igénybe.

A fejlesztésre szoruló BTMN státuszú gyermekek előrehaladásában a Somogy Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Siófoki Kirendeltsége nyújt aktív segítséget.

3.2 Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi eszközökkel, berendezési tárgyaink a gyermekek fejlesztésének eszközei. A csoportszobák, gyermekmosdók, öltözők berendezései az igényes környezetet, családi hangulatot és méretükben a 3-7 éves korosztály használati feltételeit biztosítják. A berendezési tárgyak természetes anyagokból készültek. A színek, a formák harmóniája az esztétikai igény belsővé válását, otthonosság érzését segítik. A berendezések otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, a gyermekek által is könnyen mozgathatóak, az aktuális tevékenységeik és a célszerű helykihasználás érdekében.

Az óvoda udvara tágas: nagy kiterjedésű füves terület, melyen tetővel ellátott terasz, a biztonsági előírásoknak megfelelő, tartós kivitelű játszótéri játékok állnak a gyermekek rendelkezésére, segítik a mozgásfejlődésüket. Fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy az udvaron való tartózkodás minden évszakban megvalósítható legyen, mindig az időjárásnak megfelelően (kövezett és füves terület, fedett és nyitott tér).

3.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Törekedtünk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakították ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést végző munkatársakkal. Az óvodai élet megszervezése során törekszünk a személyes interakciókra, élőlávás mese és közösségi játékelmény biztosításával.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható, de mi a megfigyelésen alapuló módszereket preferáljuk. A pedagógusok a mindennapi tevékenységek során szerzett tapasztalatok,

megfigyelések alapján értékelik a gyermekek fejlődését.

4. Óvodai nevelésünk alapelvei, célkitűzései

Alapelvek:

- Programunk elfogadja és épít arra, hogy a család a nevelés elsődleges színtere. Figyelembe veszi a gyermekek egyéni igényeit és tiszteletben tartja kulturális sokszínűségüket
- A középpontban a gyermek áll, a pedagógus és a szülő együttműködésben óvja, védi, tiszteli őt. Kötelességeit és jogait ennek alárendelve alakítja ki és gyakorolja
- A köznevelésben a nevelés és az oktatás feladatát a gyermek szülei, törvényes képviselői megosztják az óvodával és a pedagógusokkal. E közös tevékenység alapja a bizalom, az intézmény és a pedagógusok szakmai hitele. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől addig az időpontig, amíg a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei
- Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akaratai tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is)
- Az óvodai nevelésben a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi; a nevelés lehetővé teszi és segíti a személyiség fejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását; az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak, módszereknek, a gyermek személyiségéhez és fejlődési szintjéhez kell igazodniuk
- Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és

fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről

- Nevelési céljaink: Célunk az óvodáskorú gyermek harmonikus fejlődésének elősegítése, támogatása. Programunk segíti a személyiség teljes kibontakoztatását, tekintettel van az eltérő képességekre, adottságokra, érési, nembeli és temperamentumbeli különbségekre, szokásokra és a családok értékrendjének sokféleségére

4.1 Gyermekkép

- Óvodánk gyermekképe az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre
- A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó
- Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának
- Kiemelkedően fontosnak tartjuk a személyiség azon irányú fejlesztését, amely az egyén saját lehetőségeinek felismeréséhez, az önmegvalósításhoz leginkább szükséges.
 - ✓ a gyermek saját szükségleteinek megfogalmazása, kielégítése
 - ✓ a kreativitás, a választás, a rugalmas gondolkodás és a döntés képessége
 - ✓ a pozitív énkép kialakítása
 - ✓ az érzelmi élet gazdagítása
 - ✓ kulturált magatartási szokások kialakítása
 - ✓ a társakkal való együttműködés
 - ✓ a másság elfogadása
 - ✓ az állatok, a természeti környezet iránti érzékenység

Ennek tükrében az óvodánk:

- A személyiséget tiszteli, elfogadja, szeretettel, megbecsüléssel és bizalommal övezi
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermekek személyiségfejlődését, a gyermekek egyéni képességeinek kibontakoztatását, differenciált fejlesztését
- Pedagógiai kultúráját az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermek elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a feladatok elvégzésének ellenőrzése és a gyermek fejlődését biztosító sokoldalú, a követelményekhez igazodó értékelés jellemzi
- A nevelésnek a személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben

4.2 Óvodakép

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, ahol óvó-védő, szociális, nevelő-, személyiségfejlesztő funkció biztosítása a feladatunk, melynek megvalósulása során a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Az óvoda az egyes közoktatási intézmények sorában feladatát a Nemzeti Köznevelési Törvénynek megfelelően végzi.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, ezt az óvoda kiegészíti sajátos szocializációjával. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Kiemelt feladatnak tartjuk, hogy egységes értékrendet és nevelési szemléletet közvetítsünk a minket választó családok felé. Óvodánk nyitottsága biztosítja, hogy a szülőkkel kölcsönösen együttműködve, közösen gazdagíthatjuk a gyermek tapasztalatait és élményeit.

- ✓ megismerjük a családok szükségleteit, értékrendjét, a szülők véleményét az óvodai nevelésről
- ✓ bevonjuk a családokat az óvodai életbe és igény szerint szakmai segítséget adunk a családi neveléshez
- ✓ kapcsolatot keresünk a gyerekek nagyszüleivel, dédszüleivel, az idősebb nemzedékkel és lehetőség szerint őket is bevonjuk az óvodai életbe
- ✓ szükség esetén közvetítő szerepet töltünk be a családok és speciális szolgáltató intézmények között

Az általunk alkalmazott pedagógiai hatásoknak, módszereknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk:

- ✓ elfogadjuk, tiszteljük a gyermek személyiségét, szeretettel megbecsüléssel és bizalommal vesszük körül
- ✓ biztosítjuk a közösségben végezhető a gyermek életkorának és fejlettségének megfelelő sokszínű tevékenységet, különös tekintettel a játékra
- ✓ a nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermekek értékeihez igazodnak
- ✓ az értelmi, a szociális, a testi képességeket egyénileg és életkornak megfelelően alakítjuk
- ✓ a játékon és tevékenységeken keresztül a gyermek életkorához és egyéni képességeihez
- ✓ igazodó műveltség tartalmakat és emberi értékeket közvetítünk

Kiemelt feladatunk az iskolát megelőző kisgyermekkorai fejlesztés, községünkben már akár 2,5 éves kortól is, továbbá egyes sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek speciális igényeinek figyelembe vétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése.

Helyi sajátosságainkat figyelembe véve, kiemelt feladataink közé tartozik a szociálisan hátrányos környezetből érkező gyermekek felzárkóztatása, ezáltal a szülőkre ható pozitív irányba történő elmozdulás elősegítése.

A szülőkkel együttműködve a társadalomban végbemenő változásokat figyelembe véve, az egyes családok élethelyzeteihez igazodó, sajátos megközelítési utakat találva kiegészítjük a családokban folyó nevelő munkát.

5. Nevelési tevékenységeink, amelyek biztosítják a gyermekek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének elősegítését

5.1 Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése, a gyermeki személyiség komplex fejlesztése. A nevelő munkánk során olyan kompetenciákat kell fejleszteni és olyan tanult motívumokat kell kialakítanunk melynek eredményeként gyermekeink megalapozott döntéseket tudnak hozni és azokat eredményesen tudják kivitelezni.

Feladatunk:

- ✓ az egészséges életmód alakítása
- ✓ az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés biztosítása
- ✓ az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A nevelés keretei		
Egészséges életmód alakítása	Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Tevékenységformák

- ✓ Játék
- ✓ Verselés, mesélés
- ✓ Ének-zene, népi játék, tánc
- ✓ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- ✓ Mindennapos mozgás
- ✓ Munka jellegű tevékenységek
- ✓ A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Alapelvek:

- ✓ Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban egységet alkotnak.
- ✓ A gyermek abban fejlődik a legjobban, amiben jól érzi magát, ezért minden területen változatos, a gyermekek igényeihez, szükségleteihez, érdeklődésükhöz, kíváncsiságukhoz és

életkori sajátosságaikhoz igazodó tevékenységeket kell felkínálnunk.

5.2 Az egészséges életmód alakítása

Az óvodai egészségnevelés bázisa a család. A gyermekek számára a szülők és a közvetlen környezet jelentik a modellt. A családok sok esetben igénylik is a segítségünket a gyermekek egészséges szokásrendszerének, optimális magatartásának kialakításához. Nagyon fontos a családokkal történő együttműködés, szakmai támogatásuk, a természetes és egészséges életmód szokásalakításának terén. Egészségnevelő munkánkat egészségügyi szűrővizsgálatokkal (fogászati, ortopédiai) tesszük teljessé.

Az óvodáskorban kiemelt jelentőségű az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Fő feladatunk a gyermekek testi, szellemi fejlődésének elősegítése. Ezen belül:

- ✓ a gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése
- ✓ a gyermekek mozgásigényének kielégítése
- ✓ a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- ✓ a gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése
- ✓ a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- ✓ az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- ✓ életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához
- ✓ a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése
- ✓ az esetleges hátrányok korrekciója speciális szakemberek bevonásával
- ✓ az önmaguk és környezetük esztétikuma iránti igény alakítása
- ✓ testedzés, testi nevelés, prevenció biztosítása
- ✓ a szabadban való tevékenykedés és tartózkodás megszervezése
- ✓ az étkezési kultúra alakítása, erősítése
- ✓ a higiénikus szokások, szabályok kialakítása, intimitás tiszteletben tartása

- ✓ a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- ✓ megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása
- ✓ igény szerinti segítségnyújtás a szülők számára

Fontos, hogy:

- ✓ a kialakítandó szokások megfeleljenek a gyermek korának, testi-lelki és értelmi sajátosságainak
- ✓ a szokások kialakításában biztosítsuk az ismétlési lehetőségeket
- ✓ az elsajátításhoz szükséges készségeket fejleszteni kell
- ✓ a felállított szabályok érthetőek és teljesíthetőek legyenek, bevezetésük, megismerésük és megtanulásuk fokozatos legyen
- ✓ a gyermek számára folyamatos legyen a kontroll, indokolt esetben pedig a korrekció
- ✓ a helyes viselkedést rögzítsük, így biztosítva a pozitív visszacsatolást
- ✓ követendő pozitív modelleket állítsunk és legyen jó kapcsolat a modellek között
- ✓ motiváljuk a szokás-cselekedetek elvégzésére
- ✓ mindig pozitív érzelem társuljon a szokás kialakításához
- ✓ a fejlesztés során juttassuk sikerélményhez a gyermekeket

Testi nevelés terén:

- ✓ a gyermek gondozása
- ✓ a megfelelő egészségügyi szokások elsajátítása
- ✓ az alapvető testi szükségleteik felismertetése, kielégítése, önálló elvégzése

Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások:

Gondozás:

A helyes életritmus kialakítása az óvodában kezdődik.

A rendszeresen, ugyanabban az időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, feltételei az egészséges testi és szellemi fejlődésnek. Az óvoda az a hely, ahol a gyermek életkorának megfelelő napirend szerint élhet, ahol igényei szerint játszhat, ahol befogadó, szeretetteljes légkör, érzelmi biztonságot nyújtó derű és szeretet veszi körül. A napirend hozzájárul a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez. Biztosítja a gyermek változatos, gazdag tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását.

Higiénés szokások:

- ✓ a test ápolása, tisztántartása
- ✓ tiszta ruházat
- ✓ környezetünkben az allergénanyagok kiszűrése, felületek tisztántartása, portalanítása
- ✓ a betegségek megelőzésére vonatkozó szokások, szabályok kialakítása (köhögés, tüsszentés, orrfújás, zsebkendő használat)
- ✓ időjárásnak megfelelő réteges öltözködés
- ✓ esztétikai szokások:
 - az ízléses ruházatkodás és öltözködés igényének kialakítása
 - barátságos harmonikus környezet kialakítása magunk körül

Táplálkozás:

A gyermekek egészséges fejlődésének feltételei közé tartozik a helyes táplálkozás. Gyermekünknek napi háromszori étkezést biztosítunk. A délelőtti étkezés folyamatos (időkerete kb. 45'), az ebédeltetés és az uzsonna meghatározott időben történik.

A szülők tájékoztatására hetente kifüggesztjük a falíújságra az étrendet, mely feltünteti az ételekben található összetevőket, valamint a táplálék kalória tartalmát.

Konyhánk étlap összeállítása tükrözi az egészséges táplálkozás meghatározott szabályait, kritériumait (cukor, só, zsír minimalizálása). Nagy gondot fordítunk a mindennapos friss gyümölcs, zöldség mennyiség biztosítására.

Különös gondot fordítunk az esztétikus terítésre, a kulturált étkezési szokások kialakítására, az ízléses tálalásra. Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek ízlésében, étvágyában, táplálkozási szokásaiban egyéni különbségek vannak.

Az egész nap folyamán a gyermekek rendelkezésére áll a szükséges folyadékmennyiség (víz).

Táplálkozási szokások:

- ✓ az étkezések ritmikus időben történő elosztása, napirendbe épülése
- ✓ kellő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakaszában
- ✓ mennyiségileg elegendő és minőségileg megfelelő ételek étrendbe iktatása
- ✓ napi gyümölcs- és zöldségfogyasztás biztosítása
- ✓ kulturált étkezési szokások kialakítása
 - alkalomhoz illő, esztétikus terítés
 - evőeszközök helyes használata
 - nyugodt kulturált étkezés
 - helyes viselkedés az asztalnál
- ✓ terítés, segédkezés az étkezés előkészületeiben, később önálló munkavégzés
- ✓ a korszerű táplálkozás biztosítása

- ✓ a higiénés szokások, szabályok kialakítása, intimitás tiszteletben tartása
- ✓ a környezettudatos magatartás megalapozása

Testápolás:

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét és tisztaság igényének kialakítását szolgálja.

Az egészségnevelés alapteendőit alkotó szomatikus nevelési eljárások a mindennapos nevelői gyakorlat szerves részei.

Személyi higiéniára nevelés:

Az általános higiénés nevelő magatartás nem más, mint helyes, egészségre orientált higiénés szemlélet és kifogástalan nevelői magatartás, példamutatás. A higiénés szemlélet az óvodai élet minden mozzanatában – gyülekező, játék, étkezés, mosdóhasználat, séta – azt mérlegeli, hogy abban a fázisban a gyermek egészsége mennyire védett és mennyire szolgálja testi-lelki egészségének fejlesztését.

Egészségre orientáltságunkat jelzi: hogyan fogadjuk reggel a gyermeket, hogyan kontrolláljuk napközben, hogyan bocsátjuk haza. Reggeli megérkezéskor köszöntünk minden gyermeket, így alkalmunk van megtekinteni küllemét, tisztaságát. A szomatikus egészség állapotának ellenőrzése egész napos feladatunk (személyi tisztaság, haj rendezettsége, zsebkendő és toailette-papír használat). Hazainduláskor a gyermek külleme fontos nevelési tényező, amivel modellt állítunk a szülő elé a megfelelő személyi higiéné elvárásairól.

Bőr, haj, érzékszervek ápolása, védelme:

A személyi tisztaság elengedhetetlen követelménye, hogy a gyermekben szokássá, igénnyé alakuljon a mosakodás és a fésülködés tevékenysége. Az óvodába lépés pillanatától rendszeresen és következetesen – felnőtt példamutatásával és felügyelete mellett – megtanulják, majd végzik a testápolással kapcsolatos teendőket. A gyermekek számára folyékony szappan, saját jellel ellátott fogmosó pohár, fésű, törölköző áll rendelkezésükre. Fontos ezeknek az eszközöknek szükség szerinti cseréje, fertőtlenítése, melyet a dajkák végeznek.

A felnőttek állandó jelenlétével biztosítjuk, hogy a gyerekek kizárólag a saját tisztálkodási eszközeiket használják, így elejét vehetjük az esetleges lappangó betegségek, fertőzések elterjedésének.

Fontos feladatunknak tartjuk az érzékszervek ápolását, védelmét. A gyermekek látásának védelmében a megfelelő világításról gondoskodunk. A csoportszoba berendezését igyekszünk kellemes színharmóniában összeállítani. A pangó orrváladék többféle betegségnek lehet okozója, ezért nagyon fontos feladatunk az orrfújás helyes módjának megtanítása. Rászoktatjuk a gyermekeket a papírzsebkendő egyszeri használatára, és arra, hogy a megfelelő helyre dobják el.

Fogápolás, szájhigiéne:

A fogápolást és a szájhigiénére nevelést azért emeljük ki a szomatikus nevelési feladatok közül, mert köztudott, hogy az óvodáskorú gyermekek fogazata igen elhanyagolt állapotban van. Nagyon magas a fogszű előfordulási aránya és sok téves hiedelem fűződik a tejfogak gondozásához, kezeléséhez. A tejfogak romlása, szuvasodása elsősorban nagy fájdalmat okoz a gyermeknek, de számtalan megbetegedés forrása lehet. Ezért igyekszünk tudatosítani a gyermekekben a helyes, rendszeres fogápolás fontosságát. Fontos feladatunknak tartjuk a befogadást követően a helyes fogápolás menetének megismertetését, elsajátíttatását, hogy a gyermekek szokásává válják és kialakuljon a rendszeresség igénye. Szorosan ide tartozik a még esetleges cumiról, cumisüvegről való leszoktatás előmozdítása, a szülők meggyőzése ennek fontosságáról.

Pihenés:

Az óvodáskorú gyermek alvásigénye napi 10-13 óra. Ennek egy részét az óvoda elégíti ki. A pihenés előtti és folyamatos szellőztetéssel biztosítjuk a friss levegőt és az alváshoz szükséges légkört, amihez hozzátartozik a csend, a fényviszonyok csökkentése, a nyugalom. Mesével, halk zenével segítjük elő a pihenést.

Biztonság:

- ✓ óvodánk biztosítja a balesetmentes, biztonságos környezetet
- ✓ szabványoknak megfelelő, környezetbarát bútorok, eszközök alkalmazása
- ✓ játékterek, játékok biztonságtechnikai ellenőrzöttsége
- ✓ az udvar esztétikus, balesetmentes kialakítása
- ✓ a balesetmentes használat szabályainak ismertetése és rögzítése a gyermekekben
- ✓ a biztonságos közlekedés megalapozása, gyakorlása, felhívás a veszélyhelyzetekre, ezek elkerülésére
- ✓ az egyéb veszélyekre való rávilágítás megalapozása – idegenekkel való kapcsolat, az áldozattá válás elkerülése érdekében –, segélykérés formái, fontossága

Környezettudatos magatartás megalapozása, környezetvédelem, természetvédelem:

Egészségünket és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a bennünket körülvevő természeti és társadalmi környezet minősége. A közösség szemléletformáló erejét kihasználva fontos feladatunk, hogy új értékeket közvetítsünk, és környezettudatos célokat tűzzünk ki, valósítsunk meg.

- ✓ pozitívan viszonyuljanak a bennünket körülvevő élő és élettelen környezethez
- ✓ szokásukká váljon a környezetre figyelő, óvó, harmonikus együttélésre törekvő életmód
- ✓ a gyermekek közvetítésével váljon szokássá a családokban is a környezettudatosság, a természet, az állatok védelme, a felelősségteljes hulladék kezelés és állattartás
- ✓ olyan szemléletet közvetítünk, mely elősegíti, hogy a gyermekek szeressék és tiszteljék az

életet, a kulturális és természeti értékeket, őrzik, ápolják a környezetük hagyományait

A környezettudatos nevelés hatékonysága érdekében különböző tevékenységeket építünk be az óvodai nevelés mindennapjaiba, hogy a korszerű szemléletmód és viselkedés magatartásuk részévé váljon.

- ✓ szelektív szemétgyűjtés
- ✓ takarékoskodás az energiával (víz, áram)
- ✓ kulturált, tiszta környezet megőrzése
- ✓ kert gondozás, konyhakert telepítés
- ✓ madárvédelem, madáretetés, madáritatók telepítése
- ✓ környezetbarát anyagok használata, újrahasznosítás
- ✓ „zöld” jeles napok megünneplése, aktív megemlékezés (faültetés, madáretetés, állatparkok látogatása)
- ✓ gyűjtés állatmenhelynek, látogatás állatmenhelyre
- ✓ virtuális örökbefogadása egy állatkerti, menhelyi, vadasparki állatnak
- ✓ az óvoda udvarán sünodú, rovarhotel telepítése

Testi nevelés, mozgás:

- ✓ fokozott figyelmet fordítunk a gyermekkori mozgástapasztalatok megszerzésére, mert meghatározó jelentősége van a későbbi mozgásügyesség kialakulásában
- ✓ a spontán mozgásnak és a szervezett óvodai testnevelés foglalkozásoknak egyaránt kiemelt szerepe van
- ✓ jól felszerelt tornatermünk és udvarunk állandó lehetőséget kínál a változatos mozgástevékenységekre
- ✓ heti egy alkalommal gyógytornász foglalkozik az év elején kiszűrt, lúdtalpas gyermekekkel

Feladataink:

- ✓ a mozgás megszerettetése
- ✓ a gyermek természetes mozgáskedvelésének megőrzése
- ✓ a mozgáson keresztül értelmi, testi és szociális képességek fejlesztése
- ✓ a tartásjavítás és lábboltozat erősítése
- ✓ képességfejlesztés az életkori mozgásfejlődési jellemzők figyelembevételével
- ✓ inger gazdag környezet biztosításával változatos és megfelelő intenzitású mozgáslehetőség biztosítása
- ✓ koordinációs képességek fejlesztése:
 - a két testfél mozgásának összerendezése
 - a testkép, testfogalom és testséma fejlesztése

- az alapmozgások koordinációjának javítása
- a szem-, kéz koordináció fejlesztése
- ✓ a mindennapi levegőn történő szabad mozgás biztosítása
- ✓ testnevelés foglalkozások az udvaron és a tornateremben, kis- és nagymozgásos játékok, mozgáskoordináció és tartásjavító gyakorlatok
- ✓ térlátás, téri tájékozódás fejlesztése
- ✓ a gyermek életkorának megfelelő terhelés, állóképesség, kitartás és szabálytudat fejlesztése

Prevenció, korrekció

Megfelelő szakemberek bevonásával, speciális testi, lelki nevelési, gondozási feladatok felmérése, a megfelelő stratégia kidolgozása és megvalósítása, a szülők és a környezet bevonásával.

Az SNI gyermekek speciális fejlesztése szakemberek bevonásával zajlik. A fenntartónk segítségével szükség esetén gyógypedagógus és logopédus foglalkozhat megfelelő óraszámban a felzárkóztatásra szorulókkal.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek eljut az első alakváltozáshoz. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezett, harmonikus. Mozgáskoordinációja és finommotorikája lehetővé teszi az írás tanulásának megkezdését.

Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

- ✓ az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal látják el
- ✓ a tisztálkodással, testápolással kapcsolatos teendőket önállóan, felszólítás nélkül végzik
- ✓ a tisztálkodási eszközöket rendben tartják, használat után a helyükre teszik
- ✓ hajukat önállóan meg tudják fésülni
- ✓ rendeltetésszerűen és önállóan használják a papír zsebkendőt, WC papírt
- ✓ étkezés közben kulturáltan viselkednek, megtartva az étkezés helyének esztétikus rendjét
- ✓ az evőeszközöket megfelelően használják
- ✓ önállóan öntik maguknak a folyadékot
- ✓ önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek (ruhájukat be és kigombolják, cipőfűzőjüket megkötik)
- ✓ ruházatukat esztétikus rendben tartják a kijelölt helyen, saját ruhadarabjaikat megismerik
- ✓ környezetükben igyekeznek rendet tartani, igénylik annak esztétikáját, tisztaságát
- ✓ figyelnek a tisztaságra, ápoltságra, öltözköik rendezettségére
- ✓ esetenként társaikat is figyelmeztetik a fentiek betartására
- ✓ életkorának megfelelő erőnlét, gyorsaság, hajlékonyság és ügyesség jellemzi

- ✓ megfelelő állóképességgel és reakciókészséggel rendelkezik
- ✓ kialakult testsémája
- ✓ a személyes terét megfelelően észleli.
- ✓ képessé válik a személyes és közös tér megélésére a nagymozgásokon keresztül
- ✓ spontán dominancia jellemzi és érett a szem-, kéz-, láb koordinációja

5.3 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légkör ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége.

Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezért szükséges, hogy:

- ✓ a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék
- ✓ az óvodában a felnőtt-gyermek, a gyermek-gyermek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- ✓ az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek
- ✓ az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különbözőnek egymástól

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. Az óvodapedagógus attitűdjei mintát jelentenek a gyerekek számára, ezeket a gyerekek átveszik és utánozzák. Fontos, hogy szülők és pedagógusok egyaránt el tudjuk fogadni azt, aki nem úgy beszél,

rajzol, mozog, fest, vagy aki eltérő magatartást tanúsít. Ha a felnőtt érzékeny a tiszteletre és az udvariasságra, akkor ezeket a magatartásformákat a gyermekek tudatlanul is átveszik.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az érzelmi neveléssel és a szocializációval kapcsolatos feladataink:

- ✓ érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, derűs légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig
- ✓ a gyermekek társas kapcsolatainak, a társas együttélés szokásainak, szabályainak kialakítása
- ✓ a gyermek erkölcsi, szociális, esztétikai és intellektuális érzelmeinek kialakítása, folyamatos árnyalása, gazdagítása (empátia, tolerancia)
- ✓ a felnőttek modell értékű viselkedése
- ✓ az alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztése
- ✓ az érzelmi biztonságot nyújtó derűs légkör megteremtése, melyben kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket
- ✓ közös élmények tapasztalatok útján a társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése, az erkölcsi érzelmek megalapozása
- ✓ a tevékenységekben az eredményre törekvés, az akarat fejlesztése, az akadályok leküzdésére nevelés, a szociális technikák tanítása
- ✓ kedvező énkép kialakítása, az önkifejező törekvések támogatása
- ✓ állandó értékrendszer megteremtése
- ✓ a különbözőségek elfogadása
- ✓ a személyes és csoportélet hagyományainak ápolása
- ✓ a természetben és az emberi környezetben jelenlévő jóra és szépre való rácsodálkoztatás, és ezek megbecsülésére való nevelés
- ✓ a szülőföldhöz való kötődés, a nemzeti identitástudat és a hazaszeretet megalapozása

Elengedhetetlen, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, feltétel nélküli elfogadás, nyugodt, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. A gyermek első óvodai élménye és benyomásai meghatározóak az óvodai beilleszkedésben, ezért meghatározó, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék. A nyugodt befogadás érdekében az egyes gyermek igényeihez igazodva beszéljük meg a befogadás menetét, a szülővel közösen alakítunk ki beszoktatási stratégiát a minél könnyebb elválás érdekében. Fokozzuk az otthonosság érzetét azzal, hogy megszokott, személyes tárgyaikat magukkal hozhatják. A személyes kapcsolat, az ölbeli játékok mélyítik a

gyermek-óvodapedagógus kapcsolatát.

Minél több lehetőséget kínálunk arra, hogy a gyermekek gazdag, érdeklődésüknek megfelelő tevékenységek közül választhassanak. Ezáltal gyakran átélhessék a társas együttlét, az együttműködés örömét, az önkifejező és önérvényesítő törekvéseiket.

Az együtt játszás során tanulják meg az egymás felé fordulást, egymás segítségét, a különbözőségek elfogadását és tiszteletét; alakul empátikus képességük, személyiségük gazdagodik.

A gyermekek tevékenységeiben biztosítjuk a szabadságot, de pontos, világos határok megjelölésével. Fokozatosan kialakítjuk az együttélés szabályait. Az óvodai évek során törekszünk a szokások finomítására, fejlesztésére, arra, hogy a gyermek minél önállóbban alkalmazza azokat. A szocializáció szempontjából különös jelentőségűek a közös séták, kirándulások, ünnepek, születésnapok, illetve egyéb programlátogatások.

Az erkölcsi-szociális érzelmek fejlődésének alapja a sok közös tevékenység, közösen átélt élmény, a nyugodt óvodai légkör, az értelmesen felépített együttélési szokások, szabályok, a folyamatosan és következetesen elvárt helyes magatartásformák. Olyan erkölcsi-szociális érzelmeket, illetve személyiségjegyeket kívánunk erősíteni, mint az egymás iránti elfogadás, együttérzés, segítőkészség, figyelmesség, őszinteség, önzetlenség, igazságosság, környezetre való odafigyelés, környezettudatos magatartás; szülőföldünk értékeinek óvása, nemzeti és helyi hagyományaink ápolása. Tudjon észrevenni, megkülönböztetni, megítélni a jót a kevésbé jótól, a helyeset és helytelent.

Az esztétikai érzelmek kialakítására programunkban a gyermek teljes személyiségére irányultan fokozott hangsúlyt fektetünk:

- ✓ a gyermekek esztétikus, higiénés gondozottságát alapvetőnek tartjuk
- ✓ elősegítjük a gyermek szokás- és normarendszerének megalapozását
- ✓ az óvodai nevelés komplex folyamatában árnyaljuk, alakítjuk a gyermek szépérzékét, esztétikai ízlésvilágát
- ✓ esztétikus tárgyi, emberi, és természeti környezetet biztosítunk, melyben megmutatjuk a szépet, az értékeset

Az intellektuális érzelmek kialakítását és erősítését a gyermekek érdeklődésére, nyitottságára alapozzuk. Ugyanakkor építünk arra, hogy ezek az érzelmek motiválják is a környezet aktív megismerésére (szülőföldhöz való kötődés), értékeinek nyitott, érzékeny befogadására, a tapasztalatszerzésre és azok sokoldalú feldolgozására.

A kreativitás és az értelmi képességek folyamatos fejlődését segítjük elő.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos/halmazottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése, fejlesztése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Az erre utaló jelek felismerése

óvodapedagógusainak fontos feladata. Konkretizálásához megfelelő szakemberek közreműködését veszi igénybe intézményünk.

Feladataink továbbá:

- ✓ az egymás iránt tisztelet, elfogadás, szeretet és kötődés képességének fejlesztése, az egymás iránti türelem és tolerancia kiépítése
- ✓ akarati tulajdonságainak fejlesztése (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat)
- ✓ az érzelmek kifejezésének és irányításának elősegítése
- ✓ az élménybefogadás képességének fejlesztése
- ✓ az alá, -fölé és mellérendeltségi helyzetek elfogadása
- ✓ az egymáshoz való alkalmazkodás képességének fejlesztése

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ a gyermek növekvő önállósága egyre inkább megfigyelhető, tudja nevét, nemét, jogait igyekszik érvényesíteni
- ✓ óvodából iskolássá érik, szüleitől könnyen elválik és bízik a vele foglalkozó felnőttekben, velük beszélgetéseket kezdeményez
- ✓ könnyen bevonható a csoport tevékenységeibe, érdeklődő, önként is kapcsolódik már gyermekek játékához
- ✓ az óvodai élet szokásait ismeri és szabályait betartja
- ✓ tiszteletben tartja az életkorból és a képességekből eredő különbségeket társai között
- ✓ szívesen dolgozik együtt társaival
- ✓ szeret óvodába járni.
- ✓ problémáit megbeszéléssel oldja meg vagy konszenzust köt
- ✓ odafigyel a csoportszoba és az óvoda berendezési tárgyaira
- ✓ kialakul benne az egymásra figyelés képessége
- ✓ érzelmi elfogadásból saját akaratát alá tudja vetni másokénak
- ✓ viselkedésében képes a kiváráásra
- ✓ örömet szerez számára a közös tevékenység, az együttes élmények
- ✓ pozitív érzelmi beállítódásait elsősorban cselekedetei fejezik ki, de képes ezeket szóban is indokolni, önálló véleményt alkotni
- ✓ képes az adott tevékenység elvégzéséhez szükséges fegyelemre
- ✓ kialakult az igénye, hogy az egyéni teljesítményeket és a közösen végrehajtott feladatokat a közösség szempontjából is mérlegelje
- ✓ természetes igényévé vált a kialakult szokások betartása

- ✓ konfliktushelyzetben törekszik egyezségre jutni
- ✓ kialakulnak akarati tulajdonságai (önállóság, kitartás, feladattudat, figyelem)
- ✓ megfelelő kapcsolatteremtő képességekkel bír

5.4 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés és fejlesztés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, áthatja az óvodai nevelő tevékenység egészét. A beszédfejlődés természetes színtere a játék, ahol a felvállalt szerepekben, élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba a gyerekek. A beszédminőség alakulását, a szókincs bővülését segítik a nyelvi játékok, a tevékenységeket kísérő beszélgetések, közös társalgások és a szabad önkifejezés a drámajátékban. Minden gyermek érezze, hogy fontos számunkra, kíváncsiak vagyunk a véleményére, kérdéseire.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással, és szabálykövetéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhethet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Cél, hogy a gyermek elsajátítsa a beszélő magatartást, ezt segíti, ha:

- ✓ érzelmi biztonságban van
- ✓ nyugodt, derűs légkör veszi körül
- ✓ érzi a személye iránti érdeklődést
- ✓ ha türelmesen kivárjuk gondolatainak, érzelemeinek kifejezését

A beszélőkedv, a beszédhelyzetek, a beszéd lehetőség, a családi környezet (élmények, ingergazdagság) az óvodai modell (óvodapedagógus, felnőttek, gyermektársak) együttesen hatnak a gyermek beszédfejlődésére. A beszédaktivitást fokozzák az egyre bővülő társas kapcsolatok, a változatos kommunikációs helyzetek.

A beszédfejlődés optimális színtere a játék, a közös tevékenységek, mert a közös játék oldott légköre a gyerekekben feloldja a beszédgátlást, ezáltal élénk, interaktív, kommunikatív kapcsolatba

kerülnek egymással és a felnőttel. A jókedvű játéksituációkban újabb szavakkal, kifejezésekkel gazdagodik a gyerekek szókincse, fokozódik beszédkedvük, beszédértésük.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ A választékosan beszélő környezet modelljével és az irodalmi és egyéb élmények által erősítjük a gyermek kommunikációs aktivitását, beszédkedvét
- ✓ Kooperáló és anyanyelvi képességeinek, beszélő magatartásának fejlesztése
- ✓ Kapcsolattartó, beszéltető helyzetek megteremtésével fejlesztjük a verbális és nonverbális kommunikációt
- ✓ A beszédgátlással bíró gyermekeknél egyéni utakat találva ösztönözzük a kommunikációs kedvet
- ✓ Nyelvi játékok alkalmazása
- ✓ A gyermekeket hozzászoktatni ahhoz, hogy szabadon elmondhassák érzéseiket, gondolataikat
- ✓ Lehetőséget teremteni arra, hogy a gyermekek kreatívan megnyilvánuljanak, rögtönözhessenek, játszhasanak a nyelvvel
- ✓ Figyelemmel és teljes odafordulással, valamint a témához kapcsolódó kérdésekkel ébren tartani a gyermek beszédaktivitását
- ✓ Az óvónő minden helyzetben legyen érdeklődő
- ✓ A felnőtt mintaértékű beszédpéldája, a magyar nyelv értékeinek közvetítése a gyermekek számára
- ✓ Természetes beszédhelyzetek teremtése, a gyermek kommunikációs kedvének ösztönzése és fenntartása
- ✓ Az érzelmek, gondolatok, tapasztalatok szóbeli kifejezőképességének fejlesztése
- ✓ Ismeretek, értelmi képességek rendezése, bővítése, gyakorlása
- ✓ A kommunikációs képesség, a kontaktusteremtés és az önkifejezés eszközeinek fejlesztése
- ✓ Szókincsbővítés
- ✓ Metakommunikáció képességek fejlesztése
- ✓ Ismert, kitalált mesék, történetek elmondása
- ✓ Az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása
- ✓ Beszédszervek fejlesztése, ápolása
- ✓ Szakember segítségével felmérjük az esetleges beszédhibákat, a szülőkkel és logopédussal karöltve alkalmazunk speciális fejlesztést

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Óvodáskor végére a gyermek gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelően tudja kifejezni
- ✓ Különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtaikat alkot
- ✓ Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- ✓ Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat
- ✓ Mondataiban változatosan szerepeltet főneveket, igéket, melléknéveket, számneveket és névmásokat
- ✓ Megérti az utasításokat és követi azokat
- ✓ Beszédében megjelennek az elvont fogalmak és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak
- ✓ Megfelelő hangsúllyal, hangerővel és az elvárt tempóban beszél, hatásosan kifejezve érzelmeit és gondolatait
- ✓ A nap történéseit összefüggésében elmondja
- ✓ Az új és ismeretlen kifejezések jelentésére rákérdez
- ✓ Szívesen nézeget könyveket és rajzol belőlük
- ✓ Mondanivalójának kifejezését beszéden kívüli mozgással is segíti

Az értelmi nevelés és fejlesztés

Az értelmi fejlesztés során a gyermek eltérő tapasztalataira, egyénileg és közösen átélt élményeire, érdeklődésükre és nagyfokú kíváncsiságukra építve a cselekvés, tevékenység, a beszéd és a gondolkodás egységét biztosítjuk számukra. Továbbá fontosnak tartjuk:

- ✓ az egészséges életmód szokásainak alakítását
- ✓ a mozgásigény és a szükségletek kielégítését, a gyermekek gondozást
- ✓ az egészség megóvását, védelmét
- ✓ a hagyományok ápolását
- ✓ a természet, az élőlények szeretetét és védelmét, a környezettudatos magatartásra nevelést
- ✓ az írott nyelv és a jelzések iránti érdeklődést
- ✓ az esetleges hátrányok korrekcióját speciális szakemberek bevonásával

Az értelmi nevelés további feladatai:

- ✓ A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- ✓ Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése

- ✓ Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása

Célunk az önálló ismeretszerzés kifejlesztése, a felfedezésre való alkalmasság kialakítása, az értelmi képességek és készségek formálása. Eljuttatni a gyerekeket a tapasztalaton alapuló gondolkodástól a fogalomalkotásig.

Hangsúlyt fektetünk személyes példamutatásunkon keresztül a becsületességre, az őszinteségre, az igazságosságra, a jó és a rossz felismerésére, a gyengébb védelmére, segítésére, a felelősség vállalásra és a különbözőségek elfogadására. A gyermekeken keresztül a szülőknek is közvetítjük ezeket az értékeket.

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Feladataink még:

- ✓ Életszerű körülmények között a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek, rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- ✓ Egyénenként, differenciáltan fejlesszük a gyermekek kognitív képességeit:
 - az egyre pontosabb, valósághű észlelést
 - a figyelem összpontosítására való képességet
 - a reprodukív emlékezetet
 - a problémamegoldó és kreatív gondolkodást
- ✓ Fejlesszük a gyermek döntési képességét
- ✓ A gyermekeket hozzászoktatni, ahhoz, hogy szabadon elmondhassák érzéseiket, gondolataikat

Az értelmi nevelés tartalmát és formáit képező játékban, tanulásban és munkában meghatározott célok, feladatok és fejlődési eredmények további részletezéssel szerepelnek a játék, a tanulás és a munka fejezetében.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Óvodáskor végére a gyermek nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik
- ✓ Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem

időtartama, terjedelme, könnyebbé válik megosztása és átvitele

- ✓ Érdeklődéssel részt vesz a különböző tevékenységekben
- ✓ Meglévő ismereteit életkorának megfelelően alkalmazza
- ✓ Beindul a végzett tevékenységek összefüggéseinek felfedezése
- ✓ Rendelkezik elemi problémafelismerő és megoldó képességekkel
- ✓ Az elemi fogalmi gondolkodás képessége is kialakulóban van, megjelenik a szándékos bevésés, felidézés, valamint a monotónia túrés képessége
- ✓ A gyermek akaratlagos figyelemre képes, könnyebbé válik figyelme megosztása és átvitele
- ✓ Egyszerű, bővített vagy összetett mondatokat visszaad hallás után. Rövid és hosszú távú emlékezete megbízható
- ✓ Rendelkezik rövid történetek, mesék szándékos megjegyzésének és a lényegesebb mozzanatok kérdések alapján történő felidézésének képességével
- ✓ Átlátja az egész és részeinek viszonyát
- ✓ Elemi fogalmi gondolkodása kialakulóban van
- ✓ Ok-okozati összefüggéseket ismer fel
- ✓ Szóbeli kifejezőkészsége fejlődik
- ✓ A tanuláshoz szükséges tapasztalatok alapismeretek és gyakorlati készségek kialakulnak
- ✓ Környezetére és önmagára nézve megfelelő alapismeretekkel rendelkezik
- ✓ Kialakul a feladattudata feladattartása, az önálló munkavégzésre való képessége

6. Az óvodai nevelést, fejlesztést segítő, a gyermekek egyéni szükségleteit figyelembe vevő helyi szokás- és szabályrendszer (csoport szerkezet, szervezeti keretek, napirend, hetirend)

A gyermek akkor fejlődik a legjobban, ha testileg, lelkileg jól érzi magát. Ehhez nyugodt, derűs, elfogadó légkörre van szüksége, amelyben fejlettségének megfelelően végezhet különböző tevékenységeket, mely a belső készítésére és igényére épül és kielégíti azt. Ehhez az óvoda biztosítja a napirend és hetirend a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezését, szervezését. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek. Olyan napirendet alakítottunk ki, mely rugalmasságával tágabb lehetőségeket biztosít mindezekhez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kiemelt szerepét.

Óvodai életének szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyerekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával.

A gyermekek életrendjét a tudatosan megtervezett és kialakított szokás- és szabályrendszer biztosítja. Mindezek megvalósításához családias légkörű, vegyes csoportokkal működünk, melyben figyelembe vesszük a család igényeit (testvérek, rokonok, ismerősök egy csoportban) óvodánk lehetőségeihez mérten.

Hogy nevelő munkánk tudatos és tervszerű legyen, fontosnak tartjuk az átgondolt írásbeli tervezést, dokumentálást. Nevelőmunkánk feladatait, a tanulási folyamat téma- és tárgyköröit a környezet változásaira építve egész évre, évszakokra tervezzük meg. Ebből bontjuk le a havi, heti tervet. Fontos szerepet kapnak a tervezésben az ünnepek, ünnepkörök, jeles napok.

Személyi feltételek

Intézményünk ötven kisgyermek fogadására képes. Az itt dolgozó óvodapedagógusok és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak elkötelezettek a hivatásuk iránt.

Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Az óvodapedagógusok és dajkák személyisége meghatározóak a gyermekek számára.

Egész napi nevelőmunkánkban mint modell, és időnként mint példakép kifejezésre juttatjuk:

- ✓ a gyerekekkel kapcsolatos együttérző, oda- és ráfigyelő, szeretetteljes magatartást
- ✓ műveltségéből fakadó intelligenciát
- ✓ pedagógiai és pszichológiai ismereteken, gyakorlati jártasságokon alapuló óvodai szakértelmet
- ✓ kulturális magatartásból eredő etikus, esztétikus magatartást és viselkedést

- ✓ önképzsünk igényét
- ✓ a velünk kapcsolatba kerülő személyekkel szemben kifejezésére jutó tiszteletet, probléma- és feladatérzékenységet
- ✓ a gyerekek fejlődését-fejlesztését elősegítő értékek, eszmék, normák közvetítését
- ✓ szervezőképességet, amely a nevelési koncepció feltételei között lehetővé teszi a különböző
- ✓ alternatívák választását

Nem teszünk különbséget gyermek és gyermek között, a hátrányos és halmozottan hátrányos, BTMN-s és SNI-s gyermekek nevelése alkalmával. Feladatunk, hogy megvalósítsuk a kapcsolódó nevelési célkitűzéseket.

Tárgyi feltételek

A csoportszobák, a fejlesztőszoba és a tornaszoba tárgyi és személtető eszközökkel való ellátottsága elegendő a program megvalósításához. A játékok és képességfejlesztő eszközök bővítése tudatos, előre átgondolt és megtervezett formában valósul meg, a fenntartó, a szülők támogatása valamint az óvodapedagógusok leleményessége által. Óvodánk két csoportszobával, egy tornaszobával, egy közös mosdóval, tágas gyermek- és nevelői öltözővel, konyhával, valamint igazgatói irodával rendelkezik. Az intézményhez tartozó udvar sok lehetőséget kínál a szabadban töltött idő változatos megszervezéséhez, a gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez.

A játéktevékenységhez szükséges eszközök:

- ✓ szerepjátékok, építő-, konstruáló játékok, szabályjátékok, barkácsolás, dramatizálás és bábozás eszközei
- ✓ mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök
- ✓ zene, ének, énekes játékok eszközei, gyermek és felnőtt hangszerek
- ✓ kommunikációs képességek, anyanyelv fejlesztésének eszközei
- ✓ észlelést, érzékelést, figyelmet, emlékezetet, képzeletet, gondolkodást és kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök
- ✓ rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközei
- ✓ természeti-, tárgyi környezet megismerését segítő eszközök, anyagok
- ✓ zenelejátészó
- ✓ diavetítő, vetítővászon, bábparavánok, bábok

Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai nevelés a pedagógiai program alapján történik, amit a fenntartó jóváhagyott. A gyermekek nevelése a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével. A gyermekek a

tevékenységeket az óvodapedagógusok átgondolt felajánlásai alapján saját döntésüknek megfelelően végzik a választható foglalkozásokon. A tevékenységek jellegét, illetve formáit, az egyéni fejlettség és az életkori jellemzők befolyásolják. Az óvodapedagógusok a tevékenységeket differenciáltan szervezik, a foglalkozások időtartamaira 5-30 perc ajánlott.

Szempontok:

- ✓ a pedagógiai program elvárásainak és céljainak megfelelő tervezés
- ✓ az óvoda helyi sajátosságait, a gyermekcsoport összetételét figyelembe vevő tervezés
- ✓ a helyi szokások és a gyermekek egyéni szükségleteinek megjelenése a napirendben és heti rendben
- ✓ a gondozásnak kiemelt szerepe van a gyermekek önállóságának segítésében
- ✓ rugalmas, folyamatos napirend, amelyben a játék kitüntetett szerepet kap
- ✓ megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, melyek harmonikus arányban vannak
- ✓ a gyermekek fejlődésének nyomon követése és erről a szülők tájékoztatása
- ✓ pedagógiai programunk célrendszerének megfelelő többletprogramok szervezése

Napirend

Az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez a napirend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezésével. A gyermekekben érzelmi biztonságot teremtenek a rendszeresen visszatérő ismétlődések. A napirendünk jellemzője a folyamatosság és a rugalmasság, figyelembe veszi a helyi szokásokat, igazodik a programunkban megfogalmazott feladatunkhoz.

A rendszerességet az azonos időpontban visszatérő tevékenységek jelentik (étkezések időpontja, szabad levegőn tartózkodás, stb.). A rugalmasság vonatkozik az egyéni alvásigény figyelembevételre, az alapvető biológiai szükségletek rugalmas kielégítésére. Fontos, hogy mindig elegendő időt hagyjunk a játékra.

Napirend Szeptember 1-től május 31-ig

Időtartam -tól -ig	Tevékenységek
7-től 8-ig	Játék, szabadon választott tevékenység összevont csoportban
8-tól	Szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenységek Kezdeményezések, tevékenységekben megvalósuló tanulás Mozgásos játékok Folyamatos tízórai, előtte tisztálkodás Mese

Hetirend

A heti rendben két alkalommal a gyermekek életkorától függően az óvodapedagógus ajánl fel különböző mozgásfejlesztő szabályjátékokat, kezdeményezett vagy kötött formában, a résztvevők részképességeinek fejlesztésére törekedve. A keret és az időtartam változó.

A műveltségtartalmat integráló tevékenységet úgy alakítjuk, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség művészeti tevékenységekre. Csoportjaink vegyes összetételű, a nagyoknak kötelezően választható differenciált tevékenységei, a kisebbek számára önként választható lehetőséget jelentenek. Az óvodapedagógus a gyerekek fejlettsége valamint a tevékenység jellegétől függően határoz arról, hol van szükség a közvetlen részvételre, segítő közreműködésre.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – külön térben szervezett – iskola-előkészítő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

7.Az óvoda tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

7.1 Játék

A játék az élet egyik legérdekesebb jelensége, örömforrás, a lélek szükségletei közé tartozik, a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

Térben, időben, nincs behatárolva, mert folyamatos, határtalan, szabad cselekvések sorozata. Bármikor elkezdhető, abbahagyható, folytatható. Mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágról és a saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, a kreativitást, az egész személyiséget fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé.

Kiemelt jelentőségének meg kell mutatkoznia a napirendben, időbeosztásban, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is. Integráló tevékenység, a spontán tanulás színtere. A gyerekek játék közben számtalan ismerettel és tapasztalattal gazdagodnak. Egyes játékfajtákban cél nélkül reprodukálják mások munkáját, míg más tevékenységekben, mint például barkácsolásban, konstruálásban törekszenek valaminek a létrehozására.

A gyermek a játékban számtalan információt ad belső világáról, önmagáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. A játék közben alakulnak társas kapcsolati gazdagodnak a világról szerzett tapasztalatai és ismeretei, fejlődnek szociális érzelmei. A játékban integrálja a belső és külső világot. A képzelete a híd a játék és a valóság között.

A szabad játék során a gyermekek önként, spontán tevékenykednek. Ez a tevékenységforma meghatározó a nap folyamán. A gyerekek a szabad játékban az óvodapedagógus felajánlásai közül is választhatnak. A gyermekek játék választása függ érdeklődésüktől és fejlettségüktől. A szabadjátékhoz megfelelő időtartamot a napirend biztosítja. A gyerekek az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket ugyanúgy örömforrásként élik meg, mint a szabad játékot. A felajánlott tevékenységek következetes, tervszerű munkát követelnek az óvónőtől. A választott játékfolyamatot a gyermekek kreativitásuktól, önállóságuktól függően alakítják.

CÉLUNK: *A gyermekek egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása változatos játéklehetőségekben. Az élmények, tapasztalatok gazdagításával a sokszínű, kreatív szabad játék kialakulásának elősegítése.*

FELADATAINK:

- ✓ szabad, elmélyült, önkéntes, spontán játék lehetőségeinek biztosítása, a játék optimális feltételeinek megteremtése (hely, idő, eszköz, nyugodt légkör)
- ✓ ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése, élményszerzés, a tartalmilag, formailag gazdag és sokszínű játék kialakulásához
- ✓ a szociális kreativitás fejlesztése (együtműködés, társ iránti nyitottság, magatartásmódok, viselkedési szabályok, társas kapcsolatok, konfliktusmegoldások)
- ✓ a játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte – az indirekt irányítás felelőssége (ötletekkel segítség, szituációk formálása, konfliktus kezelés)
- ✓ a szabad játék hangsúlyossága (különös tekintettel a szabad mozgásra)
- ✓ érzelmek, magatartásmódok, szokások formálása
- ✓ a kevésbé önálló, nem kreatív gyermek játékának fejlesztése
- ✓ a gyermekek játékának megfigyelése és elemzése személyiségük megismerése érdekében
- ✓ az együtműködés szokásainak, az udvarias magatartás formáinak alakítása játék során
- ✓ a társas kapcsolatok, egyéni kötődések támogatása
- ✓ ingergazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása
- ✓ a játékok gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése. Ez legyen áttekinthető, a játékfajta lineáris fejlődési sora – függetlenül a korcsoporttól – legyen megtalálható, az alapjáték és tartozékai kerüljenek egy helyre, ügyeljen a játékok optimális mennyiségére és a játékok cseréjére
- ✓ a barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, építés, képalakítás, kézimunka, bábozás, dramatizálás eszközeinek elhelyezése oly módon, hogy a gyermekek bármikor szabadon választhassák azokat
- ✓ különböző tapasztalatszerzésre szolgáló egyéb anyagok biztonságos elhelyezése, például homok-asztal, víz-asztal, a játékkal kapcsolatos szabály alakítása
- ✓ a játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék
- ✓ a csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása (pl. henger bújáshoz, füles labda)
- ✓ sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára
- ✓ a gyermekek ismeretében élményként előhívó tárgyakra való gondoskodás.
- ✓ a szülők szemléletformálása: ötletadás játékvásárláshoz

Valljuk, hogy a gyermek legjobb fejlődéséhez szükséges, hogy testileg-lelkileg jól érezze magát. Ezért igyekszünk a családhoz hasonló légkört teremteni, melyben természetes módon élnek, fejlődnek különböző életkorú gyermekek, és ahol optimális módon megteremthetők az elmélyült, felszabadult, örömteli játék feltételei. A gyermekek játékukban újra és újra feldolgozzák egyéni és közös közvetlen vagy közvetett tapasztalataikat, élményeiket. A nagyobbak egy-egy kedvenc játékukat napokon keresztül folytatják.

A játék során:

- ✓ a pedagógus a játékban modellként működik, később bevonható társ marad
- ✓ indirekt módon irányítja a szabad játékot, amely elmélyült és zavartalan kell, hogy legyen
- ✓ jelenlétével segítse a gyermekek közötti játékkapcsolatok alakulását
- ✓ a játék fejlessze a kreativitást és pszichés funkciókat
- ✓ a gyermekek személyiségének megismerése érdekében figyelje a játékban mutatott jelzéseit a játéktevékenységbe kialakítsa az együttműködés szokásait, az udvarias magatartás formáit
- ✓ tolerálja a játékban felmerülő fejlődésbeli különbségeket
- ✓ váljon segítővé, kezdeményezővé, ha a játékfolyamat elakad
- ✓ segítse a csoportélethez kötődő hagyományok ápolását
- ✓ jelenjen meg az anyanyelvi nevelés
- ✓ alakuljon a társas kapcsolatok szintje, minősége

A játék a tanulás alapvető formája a spontán és aktív felfedezőjátékot öröm, jókedv és izgalom kíséri. A hatékony tanulást az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg.

Programunk a játéktevékenység köreire épül, megkülönböztetve az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket és a szabad játékot. A szervezett tevékenységek a játékos tanulást jelenítik meg, tervszerűen előkészítettek és felajánlottak. Kiemelt feladatunk a szabad játék tiszteletben tartása. A gyerekek a játékon keresztül, a játékban gyakorolják a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való együttműködést és kitartást. Játék során átéli a szerepeket és hozzájuk tartozó magatartásformákat. Célunk megalapozni a gyermekekben azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent számukra a későbbi tanulás és önfejlesztés.

Nyugodt légkör

Fontosnak tartjuk, hogy a jó családi bánásmóddhoz hasonló nevelői légkörben megértő, együtt érző, de nem mindent elfogadó magatartásformát tanúsítsunk. Akkor értjük meg igazán a gyermekek játékát, akkor tudunk megfelelő viselkedést mutatni, ha mi magunk is szeretünk játszani. Az eredményes pedagógiai munkához elengedhetetlen a magas fokú empátiás készség.

Az empátiával egyidejűleg mindig érvényesülni kell azon szándékunknak, hogy óvodásaink képességeinek kibontakoztatását minden eszközzel biztosítsuk és éppen ezért minden apró örömeinek, fejlődésének örüljünk. De nem elég az öröm, fontos, hogy a gyermekek folyamatosan tudomást szerezzenek erről metakommunikációnk segítségével.

Az óvodapedagógus magatartása mintaértékű, mindig megoldási javaslatokat kínál. A gyermek igényeitől függően maga is bekapcsolódik a játékba. Az óvónő szükség szerint segít a gyermekek közötti konfliktusok megoldásában, a viták demokratikus megvitatásában. Érezzék közelségünket, állandó törődésünket, ami szubjektív előfeltétele a szabad játék kibontakoztatásának. Tudjuk, hogy mi magunk is azonosulási mintát jelentünk az óvoda számára. Ezért minél színesebbek, kreatívabbak, ötletesebbek vagyunk, annál több örömet szerzünk a gyermekeknek, gazdagítjuk játékukat, hatékonyabban fejlesztjük őket. Biztosítanunk kell, hogy játékát befejezhesse, vagy olyan állapotban hagyja abba, hogy folytatni tudja, ha még szükségét érzi.

Játékidő

Napirendünk a játékidő meghosszabbítását célozza. Azt, hogy minél elmélyültebben, nyugodtabban, minél többet tudjanak játszani gyermekeink az őket körülvevő szeretetteljes, nyugodt légkörben. A zavartalan játék érdekében törekszünk arra, hogy ne legyen sok várakozási idő, üresen eltöltött perc. Fontosnak tartjuk – az időjáráshoz alkalmazkodva –, hogy minél több időt töltsenek a szabadban.

Az óvodapedagógusok feladata az élményszerzés lehetőségének megteremtésében

Gyakorló vagy funkciójáték:

Játékszerekkel, különféle anyagokkal végzett gyermeki manipulációk. Véletlen mozgásból, cselekvésből fakadnak. Az újszerű cselekvések ismételése során szerzett örömök miatt a gyermekek nehezen hagyják abba. E játék elsősorban a gyermekek mozgásigényének és manipulációs vágyának kielégítésére szolgál. Ebben a játékban elsősorban az eszközök tulajdonságaival a tárgyak egymáshoz való viszonyulásával, működésével ismerkednek a gyermekek. Az óvodapedagógus változatos eszközöket biztosít a gyerekek számára.

Építő játék:

A gyermekek a különféle hasábokból, konstrukciós játékokból építő elemekből építményeket, játékszereket, tárgyakat hoznak létre. A spontán készült építményeket fokozatosan felváltja a bonyolultabb alkotások létrehozása, az elképzelt tárgy pontos megközelítése, a játékelemek biztos kezelése. A gyermekeknél megjelenik e játékfajta keretében is az eredményességre törekvés. Megfelelő játzó szőnyeggel változatos építő elemek biztosításával fejleszti az óvodapedagógus az építőjátékot.

Szerep (utánzásos) játék:

A szerep (utánzásos) játékban a gyermekek tapasztalataikat, eddigi ismereteiket, elképzeléseiket, hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A felvállalt (utánzott) – állatok és emberek is lehetnek – szerepen keresztül ábrázolják a valóságból számukra lényeges mozzanatokot. A gyermekek fejlődésük során egyre tökéletesebben utánozzák, valósítják meg játékukban az őket körülvevő közvetlen és közvetett környezetükben élő emberek munkáját, emberi magatartását. E játék segíti leginkább az emberek közötti társas kapcsolatok fejlődését, az alá-fölérendelt szerep elfogadását. A szerep (utánzásos) játék fejlesztése érdekében az óvodapedagógus különböző játék-szerepjáték kiegészítőket készítését vagy a gyerekekkel közösen készítenek el.

Dramatikus játék:

A gyermekek elsősorban irodalmi élményeiknek szabadon választott, kötetlen formában történő feldolgozása a dramatikus játék. A mesék hőseinek – a saját elgondolásuknak megfelelően – vagy a szerepben ábrázolt személynek a tipikus vonásait reprodukálják. A dramatikus játék segíthet az emberi kapcsolatok formálásában, helyes viselkedési minták elsajátításában, negatív élmények feldolgozásában. Ezek elsősorban óvodapedagógusi kezdeményezésre történnek. A gyermekek spontán vesznek részt benne. Így észrevétlenül segítheti viselkedésük alakítását is. A dramatikus játék fejlődésében fokozatosan előtérbe kerül a szerep minél tökéletesebb eljátszására törekvés. Ezzel a játéktevékenység egyre több rokonságot mutat a színészi szerep megformálásával. Az óvodapedagógus a dramatizálás kellékeit, eszközeit készíti el a gyerekekkel.

Mozgásos játék:

Domináns eleme az aktív mozgás. A mozgásos játékok felölelik a gyermek természetes mozgásának minden formáját, és ezek kombinációját. A gyermekek általános fizikai fejlődéséhez szükséges mozgásingerek biztosítását szolgálják. E játékban a gyermekek rendszerint közös erőfeszítéssel, kölcsönös együttműködéssel, változó helyzetekből adódó lehetőségek kihasználásával vesznek részt. A különféle eszközökkel egyedül vagy társakkal végzett játékok (görkorcsolyázás, kerékpározás, labdázás) elsősorban a gyermekek mozgásfejlődését, téri tájékozódását segítik. A mozgásos játékok tartalmának gazdagsága, a feladatok változatossága és életszerűsége, a mozgások széles skálája, intenzitása és szellemi fejlesztő hatása miatt fontos az óvodai nevelésben.

Szellemi játékok:

A szellemi játékok az alkotó játékok fejlődése kapcsán alakulnak ki. Tartalmában nem a művelet, a szerep és a játékszituáció a rögzített, hanem a feladat és a szabály. Feltétele a játékfeladat fokozott tudatosítása és kiemelése, továbbá a játékszabályok érvényesítése. A játéktevékenység meghatározott eredmény elérésére irányul. A szabályok betartása morális magatartási követelményeket visz be a gyermekek tevékenységébe. A feladatok megoldása közben jelentkezik először a gyermekeknél az önértékelés mozzanata.

Népi játékok:

A népi játékok tartalma, formája rendkívül sokrétű. Sajátos játékanyaga visszatükrözi az adott nép termelés- és életmódját, gondolat- és érzésvilágát. Fő típusai: énekes-táncos játékok, mondókás játékok, dramatizáló játékok, társasjátékok és vetélkedőjátékok, mozgásos játékok (üldöző-rejtőző, üldöző-menekülő, pásztorjátékok, küzdő-erőkifejtő, labdajátékok). A népi játékok – a fentiekből következően – az óvodai élet különböző tevékenységi formáiban is jelen vannak.

Játékeszközök

Játékkészletünket úgy alakítottuk ki, hogy a *gyakorlójáték*hoz legyenek húzható autók, vonatok, az építéshez különböző anyagú, nagyságú, formájú építőelemek, összerakható játékszerek. A *szerepjáték*hoz különböző babákat, ruhákat, kiegészítőket, edényeket, használati tárgyakat szereztünk be, sőt, a gyermekeket is bevonjuk egy-egy szerepjáték bővítéséhez szükséges eszköztár gyűjtésébe, elkészítésébe. A nagyobb és az érdeklődő kisebb korosztály rendelkezésére állnak a különböző *fejlesztő, logikai, társas játékok, kártyák*. Elérhető magasságban vannak a dramatizálás kellékei, a *bábok*, beöltöztetéshez ruhák, anyagok.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek a különböző tárgyakat, játékszereket – bizonyos szabályok betartása mellett – különböző céllal használhassák. A játék nagyrészt a gyermek valóságról szerzett benyomásaitól, tapasztalataitól, ismereteitől függ. A tapasztalat alapján keletkező élmény a játék egyik alapfeltétele. Meghatározza a téma megválasztását, a játék szerkezetét, tartalmát, hisz a gyermekek környezetükről alkotott képzeik alapján játsszák el a felnőttek tevékenységéről szerzett tapasztalataikat. A szimbolikus játékot gazdagítja, ha a gyermekek esztétikai élményt nyújtó irodalmi alkotásokat el is dramatizálnak. Főleg, ha lehetőségük van arra, hogy a mesék hőseinek tetteit, a cselekmény menetét, a szereplők mondanivalóját, mozdulatait saját elgondolásaik alapján játsszák el. Mindehhez gondoskodnunk kell a különféle eszközökről, jelmezekről, kellékekről, amit természetesen más játékhelyzetekben is felhasználhatnak. Az irodalmi élmény forrása lehet a *bábjáték*nak is, melyben a gyermekek közvetlenül, gátlás nélkül nyilvánulhatnak meg.

Kockákból, különböző anyagokból változatos tárgyakat, játékszereket hoznak létre, építenek, konstruálnak a gyermekek. Az alkotás öröme, a sokféleképpen összeállítható játékszer és építőelem felhasználása ösztönzi őket erre. A "valamit alkotni" igénye, az "én készítettem" tapasztalata a kreativitás mellett értelmi és társas képességeket is fejleszt és növeli a gyermekek saját képességeivel kapcsolatos biztonságérzetét. A *konstruáló játékok* az eszközök és anyagok változatosságát igénylik. A *szabályjáték* jellemzője, hogy konkrét szabályok szerint zajlik, melyek meghatározzák a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését. A játékban a gyermek önállósága a szabály önkéntes vállalásában és nem a szabályok önkényes megváltoztatásában fejlődik ki. A szabályjátékok egyes fajtái a gyermekek mozgását (verseny játék, labdajáték, énekes

játék), mások értelmi képességeiket fejlesztik. A szabályjátékok magasabb szintű formájaként, a gyermekek újra gondolhatják, maguk alkothatnak szabályokat.

A didaktikai játékok segítik a fogalmak, az új ismeretek alkalmazását, gyakorlását, összefüggések felismerését. A gyermekeket rendkívül érdekli az őket körülvevő világ, ezért szeretik az olyan eszközöket, játékszereket, melyekkel játszva ismereteket szerezhetnek, gondolkodási műveleteket gyakorolhatnak, saját képességeiket fejlesztheti, meglévő ismereteiket alkalmazhatják, rendszerezhetik.

Helyszín

A csoportszobában kialakult játékok az udvaron is előkerülhetnek, vagy folytatódhatnak. Az óvodaudvaron többen és szabadabban mozoghatnak, felszabadultabbnak érezhetik magukat, mivel több mód van mozgásos játékokra. Ebben segítségünkre vannak a játszóeszközök, füves területek.

A homokozó több kisgyermeknek elmélyült és különböző tevékenységéhez biztosít helyet, mert itt a gyakorló, szerep-, szabály- és konstruáló játék egyaránt kialakulhat.

Az élmények feldolgozása a játékban nem mindig következik be azonnal, raktározódik, és később kerül felszínre. Élmény forrása lehet a szűkebb, de tágabb környezetünk is, mivel sok információt, sokrétű ismeretet nyújt.

Így válik a játék a nevelésünk, és maga a tanulási folyamat részévé, ezen túl tartalmává, módszerévé, eszközévé.

A játék anyanyelv fejlesztő hatása

A gyermekek egész napját átható játék állandó kommunikációs lehetőséget teremt. A játék érzelmi töltete kiváló teret biztosít az anyanyelvi fejlesztés számára, ezért az óvodapedagógus segítő, szervező, irányító tevékenysége erőteljesebb hatású, mint más tevékenységeknél. A nyelvi gyakorló játékok (ciklikus sorok, népi bölcsőorigmusok, göcögtetők, lovagoltatók, ringatók) biztos alapokat adnak a nyelvi kifejező készséghez.

A szerepjátékok és dramatizálás anyanyelvfejlesztő lehetőségei:

- ✓ a felnőttek szerepének utánzása, a szerep átadása a szerepjátékok során
- ✓ népi játékok (csúfolódók, kiszámolók, kikérők) játszása, párbeszéd átemelése
- ✓ egyszerű mozgás- és akusztikus sorok lejátszása dramatikus játék keretében
- ✓ mesehallgatás során megragadott szituációk dramatikus játéka
- ✓ versek, énekek szövegtartalmának megfelelő dramatikus játékok
- ✓ szituációk eljátszása bábokkal, a bábok mozgatása, beszélgetése
- ✓ a természeti és a társadalmi valóság leképezése, modellálása
- ✓ szerepjátékokhoz tereptárgyak, építmények konstruálásának megbeszélése

- ✓ az építés, a konstruálás kommunikációs formái, a kérés és csere nyelvi fordulatai
- ✓ a játékok szabályainak megismerése és használata (pl.: ciklikus sorok, szótöredékek, szósorok, bővülő mondatok, ritmikus játékok, kiszámolók)
- ✓ szabályok felismerése és konstruálása különböző percepciófejlesztő játékokban
- ✓ az ismétlődő szabályosság felismerésével (pl. felelgetős) új szabályok alkotása
- ✓ mozgásos szabályjátékok (ugróiskola, labdaiskola, erőjátékok) nyelvi megfogalmazása

Alapelvünk, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget teremtsünk a gyerekeknek az elmélyült játékhoz. Ezért napirendünket ennek megfelelően szervezzük. A laza, rugalmas időbeosztás, a kiegyensúlyozott, nyugodt légkör, a vidám hangulat, az érdeklődést kiváltó ingerek és különféle játékeszközök biztosításával elősegítjük, hogy a gyerekek spontán játéktevékenysége kialakuljon.

A játékok szervezésében, tartalmában, az események eljátszásában a gyerekeknek teljes önállóságot engedünk. A képzeletükre bízunk a játék menetét, a szerepmegvalósítást, a játékeszközök és a hely megválasztását.

Az eszközök sokoldalú felhasználását megengedve elősegítjük kreativitásuk, képzeletük fejlődését.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ a gyermek szükségleteinek és életkorának megfelelő játékot választ, képes élményeinek eljátszására
- ✓ bekapcsolódik és képes a közös, csoportban való játékokra
- ✓ aktívan vesz részt erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban
- ✓ vannak önálló, kezdeményező megnyilvánulásai, és elfogadja társai javaslatait, ötleteit
- ✓ egy adott tevékenységhez helyesen választ anyagot, eszközt
- ✓ képes a szabályjátékok megtanulására, betartja és követi a megismert szabályokat
- ✓ pozitív érzelmei alakulnak ki társai iránt

7.2 Verselés, mesélés

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az

olvasóvá válást.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Az élıszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítı, átlelkesítı szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mese átvezeti a gyermeket a mesetudatból a valóságtudatba, eközben fejlődik emlékezete, fantáziája, képzelete. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Mesélés alatt megéli és áthárítja a meseszereplıkre saját félelmeit, örömeit. Az óvodapedagógus mesélése, verselése, mondókázása alkalmat nyújt a személyes kapcsolat kialakítására. A gyermekek kezdeményezéseire, az óvodapedagógus ösztönzésére a mesélés, mondókázás verselés sokféle tevékenységhez spontán is kapcsolódik. A gyerekek maguk is alkothatnak meséket, készíthetnek közös vagy egyéni mesekönyveket, melyeket saját illusztrációikkal gazdagíthatnak. A verselésnek a szavakkal való ritmusos játéknak a szókincsbıvítésben, az emlékezet és gondolkodás fejlesztésében van kiemelt szerepe.

A mozgással összekapcsolt játékos mondókák, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához és az anyanyelvi neveléshez.

CÉLUNK: A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a biztonságos önkifejezés megerősítése. Korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés megalapozása. Legyen mindennapos tevékenység.

FELADATAINK:

- ✓ változatos – népi, klasszikus és kortárs – irodalmi élmények közvetítése
- ✓ a magyar népmesék, népi költemények, versek, rigmusok, a magyar történelmet feldolgozó mondák elemeinek megismertetésével, a magyar népi kultúra iránti érdeklődés felkeltése
- ✓ a gyermek képzeletének, fantáziájának, értelmi képességeinek szélesítése, erkölcsi értékeik fejlesztése, esztétikai fogékonyságuk kialakítása
- ✓ a könyv megszerettetése, olvasóvá nevelés
- ✓ teret adunk a gyermek saját mese és vers alkotásának, mint az önkifejezés egyik nagyon

fontos módjának

- ✓ mindennapos mondókázás, verselés, mesélés
- ✓ ismerkedés más népek, nemzetiségek meséivel
- ✓ a belső képalkotás folyamatának elősegítése, a mesetudat erősítése
- ✓ népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül irodalmi élmény nyújtása
- ✓ érzelmi, esztétikai nevelés
- ✓ közösségi élmény erősítése, személyiségfejlesztés a néphagyomány őrzésével
- ✓ önálló versmondásra, mesélésre ösztönzés
- ✓ változatos irodalmi élmények közvetítésének feltételeit megteremti.
- ✓ életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő, tudatos, gyermekközpontú irodalmi anyag igényes kiválasztása a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével
- ✓ elsősorban a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok tartalmából, illetve műalkotásokból választás
- ✓ az irodalmi élmény befogadásához szükséges „szertartás” kialakítása. Mesekuckó kialakítása
- ✓ az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére. Szívesen dramatizál, bábozik
- ✓ kiegészítő- és bábeszközöket készít.
- ✓ a gyermekek mese-, versalkotásra ösztönzi
- ✓ képeskönyvek elérhető magasságba helyezi

Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a mozgással kísért mondókák, dúdoló, versek. A ritmus – a mozdulat és a szó egysége – a gyermekeknek érzelmi-érzéki élményt ad. A magyar népköltészet gazdagsága jó alapot ad a mindennapos mondókázásra, verselésre. A népi eredetű irodalmi műfajoknak (vers, mese, mondóka, regék, mondák) erkölcsi tartalma van, emocionális élményeket közvetítenek.

Az óvodai nevelés páratlan eszköze a mese. A mese az egész napi életben a nyugalom, a „varázslatos csend szigete”. A mesélés során létrejövő személyes, meghitt kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát. A mesével nevelhetünk, mert ez az a beszédmód, amire egy 7 éven aluli kisgyermek tartósan, kényszerítés nélkül tud figyelni. Ritmusa, képi ereje, folyamatossága, hangulata fogva tartja a képzelőerőt, és minden másnál jobban a mesélő felnőttöz kapcsolja az óvodás gyermeket. Mesehallgatáskor a szó segítségével következik be a valóság és a vágyak áthidalása. A mese segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak fejlődését: mélyül az együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség képessége. Fejleszti az olyan akarati tényezőket, mint az önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat. A mese visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást is kínál. Megalapozza a

szokás- és normarendszerünket. A mese örömforrás, mert hiányzik belőle a közvetlen oktató szándék. A játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás közben a gyermek belső képi világot jelenít meg.

A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élmény feldolgozás egyik legfontosabb formája. A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással kísért kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Mesehallgatáskor a szimbólumrendszer, a belső képsor kezelése, azok szavakra átfordítása, teljesen a mesélő kezében van. A mese nem az egyik óvodai foglalkoztatási lehetőség, hanem az egyetlen közlésforma, melynek segítségével a gyermekekkel szót válthatunk arról, ami a legjobban foglalkoztatja őket. „Hol volt, hol nem volt...”- történet, amely épp azt a pszichés sávot érinti meg, ami a kisgyermekekben leginkább érzékeny. A mese sokrétű, gazdag, mély értelmű műalkotás.

A gyermek a mesén keresztül megtanulja fölismerni az események közti összefüggéseket, értelmezni a történeteket, és átlátni az egyszerű emberi kapcsolatokat.

Segít felismerni a jó tulajdonságot, és a rosszat. A mesék morális történetek, erkölcsi tanulságként szolgálnak, hiszen a jók elnyerik jutalmukat, a gonoszok pedig megbűnhődnek.

A mese szórakoztat és nevel egyszerre, a gyermek átéli a veszélyt, az örömet. Tanít életről, segíti önképének alakulását, szókincsének bővítését.

A mese leginkább nem is a történet miatt fontos, hanem érzelmi kapaszkodót jelent, amellyel a kicsi a felnőtt közelségét keresi. A gyermek és a mesélő között szoros érzelmi kapcsolat alakul ki. A képzeleti képek, a gondolatok, a szerkezet tagolása együtt lüktet az élő beszéddel, az anyanyelv zenéje. Beszédnevelő és érzelmi hatása egyaránt felbecsülhetetlen.

A mindennapos mesélést a gyermekcsoportok óvodapedagógusai a gyermekek életkori sajátosságainak és igényeinek figyelembevételével illesztik bele a napirendbe.

Játékidőben lehetőségük van a gyermekeknek saját vers vagy mesealkotásra, kísérhetik mozgással vagy ábrázolással, bábozással vagy eljátszhatják a már ismert kedvenc történeteiket.

A **3-4 éves korú** gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz kapcsolódik. Ez érzelmi biztonságot jelent számukra, ezért minden alkalmat felhasználunk, hogy nem csak megkedveltessük a vidám rigmusokat, verseket, mondókákat, hanem a felnőtt-gyermek érzelmi egymásra találását is elősegítsük, mélyítsük.

A többször megismételt állathívogatók, altatók, kiolvasók örömet keltenek bennük, ezáltal játékosan sajátítják el őket, melyek segítik a közvetlen és a távolabbi környezet felfedezését is.

Bábokkal, mint irodalmi eszközökkel, a gyermekek rövid improvizált jelenetek során találkoznak először, életkoruknak megfelelően síkbáb vagy ujjbáb formájában. A párbeszédes rövid, ötletes jeleneteket egyre bővítjük az év során, és a bábok száma is fokozatosan nő.

A mesemondás megszervezését, hangulatának megteremtését megkönnyíti az állandó mesemondó hely, mely megismertetése és használata az óvónő tudatos munkája következtében történik.

A kellékek, eszközök használatát előre átgondolt tervezés előzi meg, hiszen a túlmotiváltság hátrányt is jelenthet. A gyermekek játékában mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás, az ismert mondókák és kiolvasók ismételtetése. Az új verseket úgy választjuk ki, hogy a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolódjanak, tartalmukat tekintve pedig az aktualitásokhoz, ünnepekhez, évszakokhoz illeszkedjenek. Óvónői segítséggel a gyermekek meséket, élményeket jelenítenek meg. Rögtönöznek bábjátékot, valamint megkezdett mese-, vagy bábjátékot fejeznek be.

5-6-7 éves korban fontos szerepet tulajdonítunk a társakkal való közös játékhoz felhasználható kiszámolóknak, hintázóknak, labdázóknak, párválasztóknak, felelgetőknek, tréfás mondókáknak. Ezáltal fokozzuk a játék lendületét, örömszínezetét, valamint figyelembe véve az óvodáskorú gyermek mozgásigényét, mozgással együtt tanítjuk meg őket.

Az előző években megismert versek ismétlése mellett 4-5 új kiolvasóval, 10-15 új verssel gazdagítjuk tudásukat.

Ebben a korosztályban már elkezdjük a folytatásos mesék mondását, valamint állatmesék, tréfás mesék, népmesék egyszerűbb változatainak elmondását és dramatizálását. Kezdeményezzük, hogy otthon is rendszeresen verseljenek, meséljenek a felnőttek a gyermekeknek. Beszélünk arról a szülőkkel, hogy bármilyen rövid, de rendszeres élszóban történő mesélés mit jelent a gyermek számára. Ismertetjük az óvodában megismert verseket, mondókákat, meséket.

A dramatikus játékok témáját a mese, az irodalmi alkotások adják. Az egyszerű mese megjelenítésekor modellt mintázhatunk egy-egy szereplő megformálásában. A kellékek használata elősegíti a képzeleti képek megjelenítését és a beleélő képességet. A bábozáshoz és a dramatizáláshoz szükséges kellékeket sokszor közösen készítjük el.

Bábozás, dramatizálás

Bábozással fejleszthető a gyermek képzelőereje, mozgáskoordinációja, metakommunikációs, szociális képességei. Valamint fejlesztjük, erősítjük beleérző és azonosulási képességeit is. A bábjáték örömforrás, mely alkalmas mentális sérülések feltárására és terápiára is.

- ✓ óvodapedagógus bábjátéka
- ✓ kommunikáció
- ✓ gyermek bábjátéka
- ✓ bábkészítő tevékenység
- ✓ esztétikai élménynyújtás
- ✓ személyiségjegyek tükröződése

- ✓ testséma fejlesztés
- ✓ drámajáték elemek
- ✓ szerepazonosulás
- ✓ metakommunikáció

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Szívesen, örömmel hallgat mesét, igénye van a hallott irodalmi művek újrachallgatására
- ✓ Szívesen mond spontán módon is mondókákat, verseket, meséket
- ✓ Megérzi a versek hangulatát, témáját, a költői képeket
- ✓ Képes a hallottak képi megjelenítésére
- ✓ Részt vesz dramatizálásban, bábozásban
- ✓ Képes korának megfelelő színházi előadás cselekményeinek követésére
- ✓ Tud a könyvekben kép alapján tájékozódni, óvja a könyveket
- ✓ Tudja a megismert szavak jelentését, megfelelően használja azokat
- ✓ Nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fogalmazza meg mondanivalóját
- ✓ Beszédfegyelme kialakult
- ✓ Ismeri és használja a verbális kommunikáció szabályait, és a társadalmi normáknak megfelelő elemi illemszabályokat (köszönés, kérés, megköszönés, megszólítás, tudakozódás, bemutatkozás)
- ✓ Gondolatait érthetően, összefüggően fejezze ki
- ✓ Önálló vers- és mesemondás, a szövegűség mellett az alkotó fantázia is megjelenik, a bábozást odaillő szöveggel kíséri
- ✓ A természeti környezet szépségeinek megfogalmazásakor megjelenjenek a versekből, mesékből ismert jelzős szerkezetek
- ✓ Önállóan mesélnek, mely feloldja gátlásaikat és előkészíti a jó tempójú hangsúlyos olvasást
- ✓ Az irodalmi művek erkölcsi tanulságait felismeri
- ✓ Igénylik a könyvek esztétikumát és belső tartalmi mondanivalóját. („miről szól, miért tetszik?”)
- ✓ Ismer és szeret néhány gyermekkönyvet, használja, lapozgatja a könyveket

7.3 Ének-zene, népi játék, tánc

Az ének-zenei nevelés Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtetett hagyományokra épül. Az éneklés és a dalos játékok az óvodapedagógus és a gyermekek kezdeményezésére az egész napot áthatják. A zene, a ritmus, a mozgás elválaszthatatlan a különböző zenei tevékenységekben.

Elsősorban a közös éneklés, a közös mozgás jelenti a legnagyobb élményt. A zenei fejlesztés a teljes személyiségre hat. Énképük pozitív irányba fejlődik. Olyan készségeket fejleszt, amelyek elengedhetetlen alapjai a majdani tudatos tanulásnak.

CÉLUNK: A gyermekek zenei élményekhez juttatásával a zenei érdeklődés felkeltése, a zenei ízlés formálása. A népi játékok mondókák, kiszámolók megszerettetésével a zenei képességek fejlesztése.

FELADATAINK:

- ✓ A gyermekek zenei élményekhez juttatása változatos zenehallgatás szervezésével
- ✓ A közös éneklés, mondókázás, népi játék segítségével az együttes élmény biztosítása, a zenei érdeklődés felkeltése, magyar népzenei kincsünkbe való betekintés
- ✓ A zenei készségek, képességek kialakítása, fejlesztése (egyenletes lüktetés, ritmus)
- ✓ Zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv fejlesztése
- ✓ Harmonikus mozgás és testtartás dalhelyzethez való igazításának megalapozása
- ✓ A magyar néptánc mozgás alapjának, korosztálynak megfelelő szinten történő ismertetése
- ✓ A magyar népi hagyományok, a magyar népdal, népzene ápolására való törekvés
- ✓ Hangszerek bemutatása, használatának megismertetése, játéktevékenységekben való felhasználásának biztosítása
- ✓ Környezetünk hangjainak megfigyelése, felismerése
- ✓ Tehetséggondozás: az egyes gyermekek ének-zenei tehetségének feltérképezése

„Utóvégre lehet élni zene nélkül is. A sivatagon át is vezet út. De mi, akik azon fáradozunk, hogy minden gyermek kezébe kapja a jó zene kulcsát, s vele a rossz elleni talizmánt, azt akarjuk, ne úgy járja végig élete útját, mintha sivatagon menne át, hanem virágos kerteken.”

(Kodály Zoltán)

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását. Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat, és szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Az óvodáskorú gyermeknek minden zene, dal tetszik, hisz a művészi értékítélő képessége nem fejlődött még ki. Az óvodában mi kezdjük ezt a formálást.

„ a zene, a kép és főleg a vers, ami a gyermekeket már hat éves kora előtt örökre eljegyezheti a művészettel. Nem úgy, hogy művelőjévé válják, hanem hogy életre szóló gyönyörűséget merít belőle.”

(Herman Alice)

Az környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A zenei neveléssel fejlesztjük a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotó kedvét. A gyermekdalok ritmusából fakadó harmonikus mozgás elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését. Munkánk során a zenei nevelés elsősorban az érzelmekre hat, de az értelemre is. Szorosan kapcsolódik az irodalmi, a környezet megismerésére nevelés, valamint a vizuális nevelés hasonló területeihez – szín, tér, forma, arány stb. felismerésére, megismerésére –, az anyanyelvi neveléssel pedig alapvető és átfogó kapcsolatot mutat. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósításával megalapozzuk, elősegítjük a zenei anyanyelv kialakulását.

A népdalok éneklésével, a gyermek néptáncokkal és népi játékokkal a hagyományok megismertetését, továbbélését segítjük. A néphagyományokkal és a művészi értékű gyermekdalokkal felébresztjük a gyermekek zenei érdeklődését, alapot adunk a zenei műveltség továbbfejlesztéséhez. A zenei élménnyel serkentjük a gyermekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, alkotó kedvét miközben fejlesztjük zenei emlékezetüket, képzeletüket.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az énekes **népi játékok** és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és a zenei kreativitásának alakításában.

A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének. Ha szívesen vesszük ötleteiket, új elképzeléseinket és énekes beszélgetéssel változatos dallamfordulatokat találunk ki, akkor a gyermekek képzelete, alkotó kedve fejlődik.

A zenei neveléssel célunk a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami által fejlesztjük a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Feladatunk a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése, a tevékenység szervezeti formáinak biztosítása, valamint a zenei önművelődésre és önképzésre való állandó igény kialakítása.

A zenei nevelés lehetőségeit az egész nap folyamán ki kell használni, a gyermek óvodába lépésének pillanatától. A jó zenei légkör átszővi az egész napot. Énekelünk, dúdolgatunk a gyermekek között hangulatkeltés, a gyermekek érzelmi állapotának megtartása vagy éppen megváltoztatása céljából. Az óvónő hangja a „zenei légkörhöz” tartozik, hangszíne, hangereje, egész viselkedésmódja minta a gyermekek számára. Megfelelő teret, eszközöket biztosítunk a sikeres zenei neveléshez.

Minden alkalmat felhasználunk arra – ismerteve a gyermekek ösztönös alkotás vágyát, mely gyakran nyilvánul meg ének-beszéd formájában –, hogy a már többször hallott jól ismert dalok dallamfordulatait ne csak a tervszerűen szervezett ismeretnyújtás során, hanem a nap folyamán bármikor alkalmazzuk.

Az énekelgetés, a személyes kapcsolat, az énekes játék a legjobb módszer a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltésére. Az énekelgető óvónő érzelmileg hat a gyermekekre, a gyermekek örülnek a közös játéknak, kedvet kapnak, utánozzák. Ezáltal bátrabban élnek a zenei élmények kínálta lehetőségekkel játékuk közben: dúdolgatnak, énekelgetnek, és mindezekkel egy időben zörejeket és zenei hangokat is hallanak. Ezeket a tapasztalatokat megerősítjük, rögzítjük.

Ezekre a tevékenységekre tervszerűen készülünk fel, a felhasznált zenei anyagokat életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően válogatjuk össze, egy zenei feladattal összekapcsolva előre végig gondolt módszerekkel. Igyekezünk biztosítani, hogy a gyermekek rendelkezésére álljon néhány szép kivitelezésű eszköz, hangszer, amiket bármikor kedvük szerint használhatnak (fejdíszek, ritmushangszerek).

3-4 éves korban a legjellegzetesebb játék az ölbeli játék. E kétszemélyes, felnőtt-gyermekkel jellegű, illetve az egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok az első játékok.

A gyermekek a jóízű játékok közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket és ismerik meg az alapfogalmakat. Tudnak halkabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Figyelik a csendet, a környezet hangjait, zörejeit és a dallamjátzó hangszerek, ritmushangszerek hangszínét.

Változatos eszközökkel és motivációkkal keltjük fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt. A zenehallgatás anyaga különböző jellegű egyszerű népdalok, műdalok, énekes vagy hangszeres előadásban. A mindennapok során a különböző területekhez minél több zenehallgatási élmény nyújtásával a zene figyelmes, érdeklődő meghallgatására, befogadására szoktatunk.

Az év során 5-7 mondókát, 10-14 gyermekdalt, 2-3 műdalt ismernek meg a gyermekek. A

mondókák hossza 2-4 motívum, a daloké 8-12 ütem. A hangterjedelem a tiszta kvint.

Hallásfejlesztés	Kiscsoport
▪ Magas-mély reláció	Oktáv távolságot térben mutatják, kezdőhang magasságának váltását átveszik.
▪ A halk és hangos különbsége	Felismerése beszéden, éneken, zörejeken.
▪ Dallamfelismerés, zenei emlékezet fejlesztése	
▪ Dallambújtatás, belső hallás fejlesztése	
▪ Motívum-visszhang	Egyszerű dallamfordulatokat visszaénekelnek.
▪ Hangszínek megfigyelése	2-3 élesen eltérő zörej, emberi hang, ütős hangszer hangszínét különböztessék meg.
▪ Zenehallgatás	Az óvónő énekét érdeklődve hallgassák.
Ritmuserőztetés fejlesztése	Játékos mozdulatokkal az egyenletes lüktetést érzik.
▪ Egyenletes lüktetés	
▪ Ritmus	
▪ Tempókülönbségek: gyors-lassú tempó	Egyszerű mozgással követik az óvónő éneklésének vagy hangszerjátékának tempóváltását.
Mozgás, térforma	Játékos mozdulatok egyénileg az óvónővel, mikrocsoportban.
Ütőhangszerek	Egyszerű ritmushangszerek használata.
Zenei formaéztetés	Egyszerű beszélt és énekelt ritmusmotívumok visszatapsolása.
Zenei alkotókédv	

4-5 éves korban a dalokhoz főleg csoportos jellegű játékformákat kapcsolunk: körjátékot, szerepcserélőt, párválasztót, sorgyarapító játékokat, illetve olyan játékformákat, melyek megfelelnek a gyermekek életkorának, az adott csoport fejlettségének.

A gyermekek mind gyakrabban énekelnek önállóan, csoportosan, egyénileg is – önkéntes jelentkezés után segítségünkkel – a tiszta éneklés elérésének érdekében. Kérdés-felelet játékokat már változatos szövegekkel és ritmus motívumokkal játszanak.

A közösen készített és a már meglévő ritmushangszerekkel fejlesztjük ritmuserőztetésüket, egyre jobban érzik az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát.

Zenehallgatásuk kibővül más népek dalaival, illetve a világ zeneirodalmából válogatott énekes és hangszeres műzenével. Színesíti zenei élményeiket két óvónő közös előadásában hallott kánon, vagy kétszólamú darab. A magasabb-mélyebb, halk-hangos fogalma megértése, megkülönböztetése egyre finomabb hangkülönbségek, valamint éneklésnél a változó kezdő magasság átvételével valósul meg. Dallamvonal rajzolásával a levegőben a kisebb-nagyobb hangterjedelmek megértését segítjük.

A mondókák hossza 4-6 motívum, a daloké 12-16 ütem lesz. A hangterjedelem d-l és sz-m távolság. Ismereteik 4-6 mondókával, 12-15 játékdallal, 3-4 műdallal bővülnek.

Hallásfejlesztés	Középső csoport
▪ Magas-mély reláció	Oktáv és kvint távolságot térben mutatják, dal kezdőhangjának váltását átveszik, ismert, egyszerű dallamokat térben mutatják (egyéni képességeik mértékében)

▪ A halk és hangos különbsége	Ismerjék fel a különbségek és énekeljenek, beszéljenek, tapsoljanak halkan és hangosan (váltakozva is)
▪ Dallamfelismerés, zenei emlékezet fejlesztése	Jól ismert dalokat szöveg nélkül ismerjenek fel dúdolásról vagy hangszerről.
▪ Dallambújtatás, belső hallás fejlesztése	Motívumok váltva(belső hallással) -egyéni képességeik mértékében
▪ Motívum-visszhang	
▪ Hangszínek megfigyelése	Finomabb zörejek és egymás hangjának felismerése, a természet, környezet zörejeinek felismerése
▪ Zenehallgatás	Néhány percig tudjanak figyelni az éneklésre, hangszerjátékra, igényeljék a dal újrahallgatását
Ritmusérzék fejlesztése	Egyenletes lüktetés, járással és tapssal.
▪ Egyenletes lüktetés	
▪ Ritmus	Dalok, mondókák ritmusának kiemelése.
▪ Tempókülönbségek: gyors-lassú tempó	Gyors és lassú beszéd, ének, mozgás: tempótartás képessége.
Mozgás, térforma	Teljes csoporttal együtt, egyöntetű mozgás, esztétikus játékmozdulatok.
Ütőhangszerek	Dob és cintányér, háromszög használata, maguk készítette „hangszerek” és használatuk.
Zenei formaérzék	A motívum (4 egység) hangsúlyának kiemelése játékos mozdulatokkal, ritmus- és dallamvisszhang.(egyéni képesspgük mértékében)
Zenei alkotókedv	Dallamfordulatok kitalálása (név, köszönés) motívumokkal.

5-6-7 éves korban már nem csak új játékdalokkal, de új térformákkal, sor- és ügyességi játékokkal, esztétikus mozgást igénylő párbjátékokkal, szervezést igénylő játékokkal is megismertetjük őket. A legidősebb óvodások szabálytartó képessége miatt bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogó játékokat is tervezhetünk.

A gyermekek tiszta éneklését az egyre gyakoribb egyéni énekléssel segíthetjük elő. A hallásfejlesztést segítő fogalom párokat, pl. a halkabb-hangosabb éneklést kapcsoljuk össze a tempóváltoztatással vagy dallambújtatással. Ez utóbbi először rövid, majd hosszabb motívumszakaszokkal történik. A ritmusfejlesztés eredménye, hogy a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

A finomabb hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése a természetben, a környezetben hallható zörejekben, beszéd- és énekhangokban, valamint hangszereken történik. Ütőhangszereket a gyermekek már önállóan is használhatnak, az éneklés kísérésére is.

Dalanyagukat 3-4 új mondókával, 20-26 népi gyermekjáték dallal 5-6 mūdallal bővítjük. A

mondókák hossza már 6-12 motívum, a daloké 12-18 ütem is lehet. A 2/4-es dalokban a negyed, a páros nyolcad, negyed szünet és szinkópa mellett a mondókák ritmusigénye szerint 16-od is szerepelhet. A hangterjedelem d-l , sz-m , a hangkészlet az ötfokúság dallamfordulatain mozog, de a hangsúlytalan fá és ti hang is előfordulhat (a csoport összetételétől függően).

A zenei nevelés szervezeti formája is kötetlen és kötött jellegű. A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikrocsoportos formában szervezzük meg. Ezáltal a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével eredményesebben tudjuk megvalósítani a differenciált fejlesztést. Kötött formában csak énekes játékokat tervezünk, mely megfelelő szervezés következtében önfeledt, örömteli játékot jelent a gyermekeknek.

Hallásfejlesztés	Nagycsoport
Magas-mély reláció	Térben mutatják az ismert dallamokat (lassú tempóban), motívumok dallamvonalát mutatják.(egyéni képességeik mértékében)
A halk és hangos különbsége	A halk és hangos, gyors és lassú fogalompárok megismerése és együttgyakorlása.(kiscsoportos formában, hasonló képességek tükrében)
Dallamfelismerés, zenei emlékezet fejlesztése	Dallamfelismerés kezdő motívumról vagy belső motívumról.
Dallambújtatás, belső hallás fejlesztése	Dallambújtatás rövidebb és hosszabb egységekkel, belső éneklésnél is folyamatos tempóban.(egyéni képességeik mértékében)
Motívum-visszhang	Motívum-visszaéneklés kitalált szöveggel, csoportosan és egyenként folyamatosan.
Hangszínek megfigyelése	Sokféle zörej és zenei hang, egymás hangjának felismerése kis eltéréssel, zaj iránya, távolsága, közeledés, távolodás.
Zenehallgatás	Hosszabb énekelt vagy hangszeren előadott dal figyelmes hallgatása, érdeklődő élvezete.
Ritmuserőztetés Egyenletes löktetés	Egyenletes löktetés és ritmus különbsége, összekapcsolása.(egyéni képességeik mértékében)
Ritmus	Dalritmusok különbsége, kapcsolata, dalritmusok kiemelése, dallamfelismerés ritmusról
Mozgás, térforma	Esztétikus, együtemű mozgás, változatos térforma, játékos táncmozdulatok.
Ütőhangszerek	Dob és háromszög, cintányér egyéni, változatos használata a dalokhoz alkalmazva
Zenei formaérzék	A motívumok hangsúlyainak kiemelése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal, ritmus - és dallamvisszhang.
Zenei alkotókédv	Zenei kérdés-felelet kitalálása (motívumonként), mondókára dallamdiktálás, saját szöveg, mese énekelve.

Óvodáskor végére a gyermekek szívesen énekelnek, játszanak népi játékokat. Tudnak figyelni a zenehallgatásra, gyönyörködnek benne, igényük van szép dalok meghallgatására. Meg tudják különböztetni a zenei fogalom-párokat és ők maguk is tudnak halkan-hangosan, vagy gyorsan-lassan énekelni. Érzik a ritmust, mozgást, dallamot, az egyenletes löktetést és tudják rögzíteni is.

A zenei nevelésnek napirendünkben nincs meghatározott, különálló helye. Sokféleképpen beilleszthető a nevelési folyamatba. Minden nevelési területen belül jelen van, hiszen lehetőség, alkalom, amihez ének, zene kapcsolódhat, mindig adódik. Hol egy élményhez, hol sétához,

mesehallgatáshoz kapcsolva szerezhetünk örömet vele, akár egy gyermeknek, akár az egész csoportnak.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekekkel felfedeztetjük a közös éneklés örömét. Szeretnénk, hogy óvodásaink érezzék meg ezt az örömet, és éljék át a zene érzelmi, motiváló hatását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Önként, belülről fakadó késztetésként énekel
- ✓ Énekel hat hangterjedelmű dalokat, dúdolja az ismert dallamokat, visszaéneklie a hallott dallamot
- ✓ Tiszta éneklésre törekszik
- ✓ Felelgetős dalt énekel társával vagy csoporttal
- ✓ Megkülönbözteti és reprodukálja a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat dallamban, ritmusban
- ✓ Felismer dallammotívum és ritmusmotívum alapján hallott dalt, néhány természeti környezeti hangot (zenei és zörejhangeket)
- ✓ A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondja
- ✓ Próbálkozik dallam-improvizációval
- ✓ Belső hallása kifejlett, dallambújtásra, természethez kapcsolódó hangok utánzására, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére képes
- ✓ Kifejezi mozgással az egyenletes lüktetést, ritmust
- ✓ Tud természetes módon járni, segítség nélkül tempót tartani, egyszerű táncos mozgásokat végezni helyes testtartással
- ✓ Ismer néhány térforma alakítási lehetőséget (kör, csigavonal, hullámvonal)
- ✓ Egyszerű táncos mozgások elemeit ismeri (dobbantás, koppantás, páros fogás, kilépés, stb.)
- ✓ Kitalál dallamhoz mozgást, játékot, tánc elemeket
- ✓ Élő zenét, népdalokat, műdalokat figyelmesen hallgat, örömet jelent számára a zene

7.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti jelképekkel, az esztétikus tárgykörnyezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség

fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

CÉLUNK: A szép iránti igény megalapozása, az örömteli cselekvés, önkifejezés lehetőségeinek megteremtésével, a művészeti, népművészeti, természeti, társadalmi esztétikum megláttatásával. A vizuális képességek fejlesztése a világ megismerésével, feldolgozásával, újraalkotásával.

FELADATAINK:

- ✓ A rajzolás, mintázás és kézi munka eszközeinek használatával, a különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival megismertetni a gyermekeket
- ✓ Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segíteni a képi, plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását
- ✓ A gyermekek tér-forma és szín képzeleinek gazdagítása
- ✓ A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodásának segítése
- ✓ Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása
- ✓ A képi gondolkodás fejlesztése
- ✓ Esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása
- ✓ Tudatosan, tervszerűen fejleszteni minden művészeti tevékenységben
- ✓ Műveltségtartalmak megválogatása
- ✓ Alkalmas hely kialakítása a csoportszobában a zenei és irodalmi alkotások befogadására
- ✓ Esztétikai ismeretek közvetítése, esztétikai élmény nyújtása
- ✓ Az ábrázolás munka eszközei a gyermekek által elérhető helyen legyenek
- ✓ Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget adni a szabad alkotásra
- ✓ Megtanítani az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, védőköpeny használata, kézmosás, védő asztalterítő
- ✓ A gyermekeket rácsodálkoztatni a szépre, esztétikusra
- ✓ A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékelni, elfogadni
- ✓ Ösztönözni a gyermekeket a színek széles skálájának használatára
- ✓ Az alkotókedvet ötletekkel, javaslatokkal, egy-egy inspiráló eszközzel segíteni
- ✓ A váratlan eseményeken alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezelni
- ✓ Az udvaron is megteremteni a lehetőséget az alkotásra
- ✓ Támogatni a gyermekek kezdeményezését csoportos alkotásra
- ✓ Az ábrázolás során különösen figyelni a diszgráfia tüneteire, észleléskor jelzéssel élni a fejlesztő pedagógus felé
- ✓ Nagy odafigyelést tanúsítani a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót adunk a gyermekeknek
- ✓ A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkel növelni (termések,

magvak, fűszerek, szárított és préselt növények)

- ✓ A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálni a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét
- ✓ törekedni a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére

Az ábrázoló tevékenységekre biztosítunk teret, lehetőséget, megfelelő eszközöket.

Maga a tevékenység a fontos, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Az ábrázoló tevékenységben a témákat hozzárendeljük a külső világ tevékeny megismeréséhez (évszakok, ünnepek, stb.).

Lehetőséget biztosítunk, hogy a mese fantáziavilágát, szereplőit megjelenítsék. Mozgás közben megtanulják a téri tájékozódást, megismerik testsémájukat, melyet az ábrázolás során síkban jelenítenek meg.

Célunk a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése, a tér- forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti fogékonyságuk, nyitottságuk, igényességük kialakítása. Az ábrázoló tevékenység célja elsősorban maga az örömteli cselekvés, másodsorban pedig a produktum – valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására – az ismeretszerzés, tapasztalatszerzés újabb területe.

A gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközöket használunk. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség, a minőség és az esztétikum dominál. A tevékenységhez a megfelelő hely olyan, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotók köre. Olyan légkört igyekszünk kialakítani, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be a munkába, az elrontott, sikertelen lépéseiket minden lelki feszültség nélkül javítják vagy újrakezdik.

A tevékenységhez elegendő időt is biztosítunk, hogy a gyermekek lehetőleg addig alkossanak, ameddig kedvük tartja. Az eszközök biztonságos kezelését egyénenként, differenciáltan sajátítják el. Megismertetjük őket a különböző anyagokkal, ezek használatával, a rajzolás, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival. Előtérbe helyezzük a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladatunk az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés. Feladatunk a mindennapi szabad játékban is ezeket a feltételeket megteremteni.

A gyermeki produktumok szerves részét képezik óvodánk aktuális, időszaki dekorációjának. Ezzel a szülők tájékoztatást kapnak gyermekük tevékenységéről, a tevékenység szintjéről, a gyermekek

pedig élvezik, hogy munkájuknak esztétikai vonatkozása is van.

Az évzáró alkalmával a munkákból kiállítást rendezünk, ezután a gyermekek alkotásait dossziében összegyűjtjük, amit év végén hazavihetnek.

A 3-7 éves korban tervezhető alkotó tevékenységek, azok tartalmának, minőségének fejlesztése:

Az óvodába kerülő **3-4 éveseknek** lehetővé tesszük, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Elkezdődik az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakulása-észrevétele, együttesen gyönyörködve a saját alkotásában, a mű- és népművészeti szépségekben.

Megtervezzük tevékenységek technikáját, eszközeit. Nem tervezhető azonban a firka és a látszólag szándékos forma-firka időszakában a téma. A gyermekeknek lehetősége van az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. A képalakítás megjelenik festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, gyurmázással, homokba karcolással, nyomattal.

Segítjük a gyermekek képalakító készségeinek megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendezésével. (A gyermekek az elkészült firkák után fogalmazzák meg, hogy mit alkotottak).

Megismerkednek az anyagok tulajdonságaival (alakíthatóságával vagy szilárdságával) különböző módon. Biztosítva van a mindennapi mintázás gyurmával, sóliszt-gyurmával. Játékidőben állandóan elérhető a ceruza, zsírkréta. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli rendszerező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág kifejezésének öröm érzetét, tér, forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását. Megismerkednek a csoportos alkotás alapjaival is.

A **4-5 éves** gyermekek alkotó tevékenységét bővítjük. A gyerekeknél megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítjük élményeikhez kapcsolódó témákkal és azokhoz megfelelően illeszkedő technikákkal. Használhatnak ceruzát, krétát, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket. Arra törekszünk, hogy jelenjen meg rajzaikban az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése. Ismerjék meg a magyar népi motívumok egyszerű, számukra is kivitelezhető formavilágát.

A gyermekek gyönyörködjenek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban, használják fel munkáik finomabb kidolgozásához. Barkácsoljanak: alakítsanak ki képet, alkossanak tárgyakat spárgából, fonalból, textiltől, termékekből, stb.

A plasztikai munkák során legyenek képesek a formák tagolására, használják a megfelelő technikákat (pl: gyúrás, sodrás, stb.) Tudjanak játékuhoz kellékeket, valamint ajándékokat

készíteni.

Az építés során variálják a teret, használjanak ehhez pl. nagyobb méretű dobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat. A gyermekek segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában.

Az **5-6-7 éves** gyermekek alkotó- együttműködési készségét figyelembe véve a mi feladatunk segíteni a képi, plasztikai és a környezetalakításból eredő kreatív tevékenységüket, a tárgykészítést.

A képalakítás során a gyerekek közös kompozíciókat is alkotnak, folyamatosan gazdagítva újabb technikai megoldásokkal, eszközökkel.

A saját élményeken alapuló cselekményes témákban megjelennek a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai is.

A plasztikai munkájukban tükröződhet a közös tevékenykedés – térbeli többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, énekes játék, stb.

Készítsenek ajándékokat szüleik, esetleg társaik részére, valamint ünnepekre készülve díszítsék környezetüket.

Segítjük a gyermekeket abban, hogy az építés során nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze, pl. búvóhelyeket, mobil színpadot, vonatot, hajót, stb.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása:

Az alkotó tevékenységek a mindennapi játékban integrálódnak. Mikrocsoportos, kötetlen formájú tevékenységeket szervezünk, az egyéni segítségnyújtás érdekében (egyszerre csak 5-6 gyermek). Gondot fordítunk arra, hogy minden gyerek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi-plasztikai elképzeléseit. Jelenítsék meg személyiségük kivetített darabját, amelyben érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia és élményviláguk mutatkozik meg.

Az eszközöket a gyermekek számára elérhető helyen tartjuk. A környezet hatásaiból igyekszünk kiválasztani, és a gyermekek figyelmét ráirányítani azokra az ingerekre, melyek kiemelt esztétikai értékeket hordoznak. Megfelelő motiválással, érdekes eszközökkel, változatos technikákkal vonzóvá, örömtelivé tehetjük az alkotó tevékenységeket, miközben fejlődik figyelmük, feladattudatuk, akaraterejük, koncentráció képességük, esztétikai fogékonyságuk. Megismerik a különböző anyagok eltérő tulajdonságait. A környezet óvását szem előtt tartva, felhasználjuk a természet és vidék adta lehetőségeket. Barkácsolásainkba gyakran tervezünk újrahasznosítható alapanyagokat. Sétáink, kirándulásaink alkalmával nem mulasztjuk el a gyűjtögetés kimeríthetetlen tárházát.

Nevelőtestületünk egységes igénye a változatos, érdekes alkotói közeget biztosító nevelői attitűd, mely a nevelési év tartalmi idejét és a nyári életet is átszövi.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Képet alkot élmény és emlékezet alapján, tárgyakat díszít saját elképzelés alapján
- ✓ Megismeri és tevékenységében alkalmazza a magyar népművészet egyszerű elemeit
- ✓ Képzőművészetben egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit
- ✓ Emberábrázolásában megjelennek a részformák, egyszerű mozgások
- ✓ Használja a képi kifejezés eszközeit, hangsúlyozza alkotásaiban a jellemző jegyeket, formákat, ki tudja fejezni képfelületen az elemi térviszonyokat
- ✓ Ismeri, megnevezi és használja a színeket, azok sötét és világos árnyalatait
- ✓ Megfelelően használja az eszközöket, alkalmazni tudja mintakövetéssel a technikai eljárásokat, helyes ceruzafogással rendelkezik
- ✓ Rendelkezik koordinált szem- és kézmozgással
- ✓ Véleménye van saját és társai alkotásairól, figyel és vigyáz társai munkájára
- ✓ Örömet lel az ábrázolásban, alkotásban
- ✓ Szívesen szerez örömet másoknak alkotásaival
- ✓ Örülnek alkotásaiknak és az elkészített kompozícióknak, tudnak gyönyörködni benne
- ✓ Téralkotásban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők
- ✓ Megfogalmazzák értékítéletüket, véleményüket
- ✓ Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket, dekorációt
- ✓ Ismerik, felismerik a magyar nemzeti szimbólumokat
- ✓ Ismerik a magyar történelemben szereplő legjellemzőbb szimbólumokat (huszár, csákó, tarsoly, stb.)

7.5 Mindennapos mozgás

A mozgás a gyermek legalapvetőbb szükséglete, alapvető lételeme, legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A mozgás az óvodáskor teljes időszakában jelentős szerepet kap, ezért az óvodánkban folyó nevelésben kiemelt fontosságúnak tartjuk. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a. spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- b. irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- c. szervezett mozgásos tevékenység

CÉLUNK: *A mozgásöröm élményének felfedeztetése; a természetes mozgáskedv fenntartása, a*

játékos mozgásigény kielégítése, mozgásműveltség kialakítása; az egészséges életmód kialakítására nevelés, teljesítőkéesség növelés.

FELADATAINK:

- ✓ Segítsük elő a gyermekek egészséges fejlődése érdekében azokat a feltételeket, melyek biztosítják a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló- és alkalmazkodó képességét.
- ✓ Motivációs keret biztosítása
- ✓ Megfelelő öltözkétség biztosítása mellett, a lehető legtöbb mozgás szabad levegőn történő végzése
- ✓ Differenciált mozgásvégzés – ki-ki a saját képességei szintjén hajtsa végre a mozgásokat, játékokat
- ✓ A gyermekek szervezetének sokoldalú, arányos fejlesztése, teherbíró képesség növelése
- ✓ Mozgáskultúra fejlesztése
- ✓ Kondicionális képességek – erő, gyorsaság, állóképesség – fizikai erőnlét alakítása, fejlesztése
- ✓ Koordinációs képességek fejlesztése
- ✓ Térbeli tájékozódás, helyzetfelismerés, alkalmazkodóképesség segítése, testséma alakítása, fejlesztése (dominancia rögzülésének elősegítése)
- ✓ Prevenációs mozgásfejlesztés
- ✓ Negatív transzfer kiküszöbölése – a reflexkapcsolatok segítsék, ne gátolják egymás alakulását
- ✓ A mindennapos mozgásfejlesztés változatos körülményeinek megteremtése
- ✓ Korrekciót igénylő gyermekek szűrése és szakemberhez irányítása
- ✓ Mozgásos játékokhoz kapcsolódó szakkifejezések megismertetése a gyermekekkel
- ✓ A testnevelési eszköztár folyamatos bővítése, alkalmazása (Mozgáskotta)

A mozgásos játékok a gyermekek természetes mozgását kihasználva (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás, stb.) fejlesztik azt és testi képességeiket, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, és hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, nagy és kismozgásokhoz. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-, ellenálló képességét, az egyes szervek teljesítőkéességét. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Kiegészítik, felerősítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatásait.

A mozgásfejlesztést igen tágra értelmezzük. Az nagymozgásoktól kezdve hely-, helyzetváltoztatás, a finommotoros mozgáskészségeken át mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését

elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgásképességeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Általános tapasztalatunk, hogy a gyermekek egyre kevesebbet mozognak, így erre a területre kiemelt gondot fordítunk.

A mozgás, mozgásos játékok kedvezően befolyásolják a:

- kondicionális képességeket (erő, gyorsaság, állóképesség)
- kognitív (értelmi), emocionális (érzelmi), szociális (társas) képességeket
- koordinációs (tanulási) képességeket

Játékainknak fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, illetve felerősítik, kiegészítik az egészséges életmódra nevelés, gondozás hatásait.

Kihasználjuk a környezetünkben lévő természeti, illetve épített környezetben adódó lehetőségeket (kavics, homok, fű, stb.).

Késő őszi és már kora tavasztól, időjárástól függően a szabad levegőn tartjuk a játékos mozgásfejlesztést, irányított mozgástevékenységeket, kihasználva a nagyobb mozgástér adta lehetőségeket.

Téli tornateremben történnek a játékos fejlesztések.

Óvodánk rendelkezik a **Magyar Mozgáskotta Módszer** által kifejlesztett eszközrendszerrel. Ez olyan tervszerű és hatékony eszközt kínál számunkra, mely a 3-7 éves életkor testi és pszichológiai sajátosságaihoz alkalmazkodva, játékos módon fejleszti a gyermekek testi, kognitív, affektív és viselkedési funkcióit. A módszer alkalmat nyújt arra, hogy a mozgás és a sport a mindennapok meghatározó élményévé váljon. Átlépi a hagyományos „mozgásoktatás” olykor merev tradícióit, új szemléletet érvényesít. A konkrét mozgásos teljesítmény itt olyan összetett produktuma a gyerekeknek, amelyben a fizikai adottságokon túl, az idegrendszeri információs mozgások, a személyiség szintű kompenzációs folyamatok is hangsúlyt nyernek. A módszer gyakorlatában az érzelmek, az ismeretek, a képzelet, a figyelem, a gondolkodás, az emlékezés dominál, természetesen a cél szerinti fizikai terhelés mellett. Mivel a Mozgáskotta Módszer szemlélete a veszületett fizikai képességek, az értelmi összetevők és a személyiség szintű szabályozás maga is alapprogramként kezeli, így olyan gyermekek számára is értékes fejlesztési alternatívát biztosít, akik mozgásteljesítményben kevésbé jeleskednek, esetleg elforduló magatartást mutatnak.

Az eszközökön a gyermeki fantáziához közelálló szimbólumokat alkalmaznak. A nyuszik, mókusok, lábnyomok által, kottaszerűen megjelenített feladatok gyakorlásával fejlődik gyermekeink figyelve, önfegyelve. Stabil ismereteket szereznek a testükről, felfedezik a teret és az időt, a képességeik és mozgás szabályozásuk fejlődik.

Óvodánk mozgásanyaga teljes mértékben a természetes mozgásokon alapul. Az egészségfejlesztő foglalkozást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására, és arra, hogy az itt tanult játékokat, mozgásos tevékenységeket a gyermekek az önálló, szabad játékban is alkalmazni tudják.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

Játékos mozgásanyagunk:

- atlétikai jellegű mozgások
 - járások-futások
 - szökdelések-ugrások
- dobások, labdagyakorlatok
- támaszgyakorlatok, természetes hely-, helyzetváltoztatások
- torna jellegű mozgások – speciális tartásjavító gyakorlatok
- függésyakorlatok
- egyéb mozgások: zenés torna, néptánc, testnevelési versenyjátékok

Atlétika jellegű mozgások:

Járáások:

- természetes járás
- járás helyben és haladással
- járás vonalon
- járás tempóváltással, irányváltással
- járás szereken, szerekről szerekre, szerekek között és kézi szerekekkel
- járás megváltozott közegben (kavics, homok, fű)

Futások:

- természetes futás
- helyben futás
- futás haladással – apró vagy hosszú lépéssel – lábujjon, magas térdemeléssel, sarok emeléssel
- futás hirtelen megállással

- futás tempóváltással: lassú, gyors, fokozatos váltás
- futás irányváltással: előre, hátra, oldalra, jobbra, balra
- futás meghatározott helyre
- futás különböző alakzatokban: egyénileg, egyenes vonal mentén, görbe vonal mentén, párban, oszlopban, sorban, körben
- versenyfutások – kiindulóhelyzetek, befejezések variálása – távolságok: 10, 15, 20 m

Szökdelések, ugrások:

- természetes szökdelések, ugrások
- szökdelések, ugrások helyben, haladással: páros lábon, egy lábon, karmozgásokkal, galopp szökdelés, sasszé, indián szökdelés, guggolásból felugrás
- szökdelések, ugrások irányváltással: előre, hátra, oldalra, diagonálban, fordulatokkal, alakzat mentén
- szökdelések, ugrások szeren, szerre, szerről szerre, szerek között, kézi szerrel
- pad, zsámoly, bója, babzsák, karika, ugrókötel, trambulin

Dobások, labdagyakorlatok:

- csúsztatások babzsákkal: helyből, lendülettel, haladás közben, egy kézzel (jobb, bal), két kézzel, egy lábbal (jobb, bal), két lábbal
- gurítások: különböző méretű, gömbölyű, guruló tárgygal (üveggolyó, hógolyó, gesztenye, fonalgombolyag, csörgőlabda, tüsilabda, fitt ball) helyben vagy haladással
- dobások-elkapások: különböző méretű, gömbölyű, guruló tárgygal (üveggolyó, stb.)
- kétkezes, felső, mellső, alsó
- egykezes felső, alsó
- kiinduló helyzet variálásával
- cél variálásával: mozgó, álló, társ, kézi szer, kifeszített szalag

Labdavezetés:

- labdapattintás, elkapás helyben, haladással,
 - talajra
 - falra
- két kézzel, egy kézzel (jobb, bal)
- labdavezetés helyben, haladással
- járás, futás, szökdelés közben

- két kézzel
- egy kézzel (jobb, bal), ujjak

Támaszgyakorlatok, természetes hely-, helyzetváltoztatások:

- támaszhelyzetek helyben
- támaszhelyzetek haladás közben

Csúszások-előre, hátrafelé, talajon

- hason
- háton
- oldalon (jobb, bal)
- fenéken
- sarokülésben
 - előre, hátra, eszközzel, eszközön: párna, takaró, szánkó, pad (egyenes, rézsutos), sávokban (talajon, szerek között), hengerben, csúszdán, asztalon és alatta
 - megváltozott közegben: hó, jég, homok

Kúszások: előre, hátra, talajon

- előre-hátra eszközzel, eszközön: pad alatt, sávokban, eszközzel
- megváltozott közegben: hó, homok, avar

Mászások – térden és tenyéren:

- előre, hátra, sávokban
- előre, hátra, oldal irányban, fölfelé, lefelé, rézsútosan, eszközzel, eszközön
- szerre fel, le, szerről szerre, szerek között
- pad egyenesen, megemelve, rézsút
- zsámoly
- mászókéák,
- asztal, szék
- fák
- különböző alakzatokban: egyénileg, párban, csoportosan

Négykézláb járások – talpon és tenyéren

- mellső, hátsó

- előre, hátra, oldalt
- rézsútosan fölfelé, lefelé
- talajon – sávokban, vonalak mentén (egyenes, görbe)
- eszközön, eszközzel – szeren, szerre fel, le, szerről szerre, szerek között, pad, zsámoly, babzsák
- vonal mentén, sávokban
- karika, asztal, szék
- különböző alakzatokban: egyénileg, párban, csoportosan

Torna jellegű mozgások:

- gurulás a test hossz tengelye körül – egyenes, lejtős talajon
- megváltozott közegben – fű, homok, avar, hó, szőnyeg
- különböző alakzatokban: egyénileg, párban, csoportosan

Guruló átfordulások – előre, hátra:

- különböző kiinduló helyzetekből hajlított terpesz, guggolás, térdelő támasz, hanyatt fekvés, hajlított ülés, guggoló állás
- egyenes, lejtős talajon
- egyénileg, párban

Kézállásba fellendülés előkészítése-talajon:

- nyuszi szökdelés
- sánta róka járás
- csikórugdalózás
- vonal mentén, sávokban

Székényugrás előkészítése-támaszokban végzett feladatok:

- szeren, szerre fel, szerről le, szerek között

Speciális tartásjavító gyakorlatok:

- helyes testtartás kialakítását segítő gyakorlatok
- mezítlábas lábfejtornák, lábgyakorlatok

Függés gyakorlatok:

- függőállások – hátsó: láb-, térdemelések, hajlítva, nyújtva, mászókán, bordásfalon
 - mellső: mászás le, fel, mászókán, bordásfalon
 - oldalsó függés egy kézzel, egy lábbal
- egyéb függő helyzetek érintő magasan, kissé magasabban

Egyéb mozgások:

- Zenés torna
- Testnevelési játékok, versengés
- Néptánc
- Eszközök
 - kismotor
 - gördülő deszka
 - trambulin
 - fitt ball
 - forgó tölcser
 - bilibó
 - gerenda
 - csúszda
 - mászóka
 - mérleg hinta
 - lépő kövek
 - létra
 - fészek hinta
 - kerékpár
 - Mozgáskotta elemek

A **zenés torna** során egyszerű mozgás elemeket sajátítanak el a gyerekek. A ritmusérzék fejlesztése és a térben való harmonikus mozgás kap kiemelt jelentőséget. Igényes zenei válogatással teremtik meg a megfelelő légkört. Előtérbe kerül a kar-láb koordináció, a ritmusérzék fejlesztés, az egyszerre mozgás, tempó és az emocionális ingerek is felerősödnek.

A **testnevelési vagy mozgásos** játékokat a testnevelés eszközeként tartjuk számon. Szerepük a mozgásigény kielégítésében, a képességfejlesztésben, az ismeretszerzésben, az anyanyelvi nevelésben és a feladatmegoldó képesség alakításában a legjelentősebb, de még számos terület

előfordul a tevékenység folyamán. Lehetőséget biztosít arra, hogy az állandóan változó külső környezettel összefüggésben az észlelési funkciók tökéletesedjenek. A játékok közben a motoros és pszichés képességek szoros kapcsolatot alkotnak.

Fontos, hogy a gyerekek jó közérzettel, vidám hangulatban vegyenek részt, éljék meg a feladatokat. Törekedjenek a sikeres megoldásra.

Versengések

- ✓ futójátékok
- ✓ fogójátékok
- ✓ sorversenyek
- ✓ váltó versengések
- ✓ labdajátékok

Foglalkoztatási és szervezeti formák

- ✓ együttes
- ✓ kis csoportos

A mozgásos játékokat az általunk összeállított **játékgyűjteményből** válogatjuk, mindig a heti megfelelő természetes mozgásokhoz, évszakhoz, a gyermekcsoport fejlettségi szintjéhez mérten.

Kiemelt mozgásfejlesztés két területen valósul meg:

- **a spontán, szabad játékban** a gyermekek spontán, természetes mozgása közben

A mozgás tartalma: a szabad spontán mozgás. A mozgást nem kell külön megszerettetni a gyermekkel, mert az állandó belső késztetést érez a mozgásra, örömmel és természetes módon gyakorolja azt. Az óvoda-udvar lehetőséget nyújt a mozgásformák gyakorlására, miáltal a gyerek természetes mozgásigénye sokrétűen kielégül. A mozgásos népi játékok tere is igazában a kinti tér: szembekötösdik, labdacica, célba dobások, ugróiskola, kötélhúzás, várvédők, stb. A gyerekek különböző terepeken gyakorolják a természetes és egyéb mozgásokat: fogó, árokfogó, mászások, gurulások, bújócskák, futások, járárok, labdajátékok. Az óvodapedagógus a téli időszakban jeges játékokat szervez, csúszkálást, szánkózást, hógolyózást, stb. A mozgásos játékok során is a gyermek választhatja meg játékát, társait. A szabadidőben zajló szervezett mozgásos játékokban a gyerek önként vesz részt. Fontos az egymás testi épségének megóvása, a balesetmentes helyszínek, eszközök megválasztása.

- **irányított mozgásos tevékenységek**, a gyermekek számára a megfelelő nehézségű gyakorlat kiválasztása nem csak a mozgásos képességeit fejleszti, hanem képet ad önismeretéről és a társra-figyelésről is. A feladatok végrehajtásánál nem az az elsődleges célunk, hogy a gyermekek tökéletesen kivitelezve végezzék el a gyakorlatokat.

Elsősorban olyan készségeket és képességeket akarunk kialakítani, amelyek majd elősegítik az

egyre pontosabb mozgás elvégzését is. Természetesen megmutatjuk a helyes mintát, ösztönözzük és biztatjuk a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra. Ez azonban soha nem elmarasztalva, hanem mindig a pozitívumokat kiemelve tesszük.

A torna mozdulatoknak, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelésünk minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermeknek lehetőséget biztosítunk.

A szabad, örömteli mozgás tevékenysége átszövi az egész óvodai életet.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ A mozgásfejlődés úját figyelembe véve elsajátítja a természetes mozgások elemeit (kúszás, mászás, csúszás, ülés, állás, járás, futás)
- ✓ Különbséget tesz járás és futás között
- ✓ Tud kitartóan járni, futni, életkorának megfelelő tempóban és ideig
- ✓ Tud páros és egy lábon szökdelni, átugrani kisebb akadályokat
- ✓ Tud labdát dobni, megfogni, gurítani, vele célózni
- ✓ Tud egyensúlyozni padon, rézsútos padon, gerendán, egy lábon
- ✓ Tud segítséggel gurulóátfordulást végezni
- ✓ Mozgás közben tud irányt változtatni jobbra, balra fordulatot tenni az irányok megnevezésével
- ✓ Ismerje a téri tájékozódás irányait
- ✓ Tudjanak csoportosan térformát alakítani
- ✓ Betartja és követi az adott mozgásos játék szabályait
- ✓ Mozgásokban kitartó
- ✓ Verseny játékokban elismeri a másik győzelmét és nem kudarcként éli meg
- ✓ Mozgása harmonikus

7.6 A külső világ tevékeny megismerése

1. Környezetünk megismerése

A környezeten értjük mindazt, ami körülvesz bennünket, aminek mi is alkotó elemei vagyunk, amiben az életterünk van, ahonnan életfeltételünket biztosítjuk. Az ember a természet része és így különleges kapcsolatban van önmagával és a környezetével.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat.

CÉLUNK a környező valóság (szűkebb, tágabb, természeti, társadalmi környezet) megismertetése, megszerettetése, ezáltal a gyermekben a környező világ tiszteletére, óvására, védelmére irányuló igény kialakítása.

FELADATAINK:

- ✓ A gyermek spontán érdeklődésére, a felfedezés öröme építve a valóság objektív, sokoldalú bemutatása
- ✓ A környezet jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak, összefüggéseinek meggláttatása
- ✓ A gyermek logikus gondolkodásának megalapozása, aktivitásának, ítélőképességének fejlesztése
- ✓ A probléma felismerés, problémamegoldó képesség fejlesztése
- ✓ A figyelem ráirányítása a természet védelmének fontosságára; közösen, célirányosan természetvédelmi, környezetvédelmi, állatvédelmi teendők gyakorlása
- ✓ Törekvés arra, hogy a gyermek élő, változásaiban gazdag, eredeti környezetben gyűjthesse élménybe ágyazott tapasztalatait
- ✓ A szűkebb és tágabb környezetünk ünnepeinek, hagyományainak tevékeny megélése
- ✓ Jusszon olyan tapasztalatok birtokába, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek
- ✓ Ismerje meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások élményét
- ✓ Ismerje a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét
- ✓ Tudjon eligazodni, tájékozódni környezetében, ismerje meg a közlekedés alapvető szabályait

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. Ezek a tapasztalatok segítik őket az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz. Fejleszti megfigyelő képességüket, képzeletüket, gondolkodásukat, emlékezetüket, környezethez kapcsolódó viszonyunkat. Pozitív szokásokon keresztül környezetorientált magatartás kialakulására törekszünk. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a családi, nemzeti és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja szeretni, védeni a tárgyi, szellemi emlékeket.

A környezettel való ismerkedés során alakítjuk a gyermekek társas magatartását. A gyermekek fejlesztésének elengedhetetlen feltétele az önismeret aktuális szintű kialakítása. Tudjon reális

ítéleteket mondani helyes és helytelen cselekedetekről. Alakuljon benne a saját és mások cselekedeteinek, viselkedésének megítélési képessége. Erősödjön benne a modellkövető tanulás, a társakkal való együtt-tevékenykedés, önmaga elfogadása, reális megítélése. Alakuljon ki bizalom és együttműködés a gyermekekkel és a felnőttekkel.

Ezeket a tapasztalatokat, a minél több érzékszervvel való tapasztalást, az élmények több-szempon্তু felidézését lehetővé tesszük a gyermekek számára. Elegendő alkalmat, időt, helyet és eszközt biztosítunk a spontán és szervezett tapasztalat-, és ismeretszerzésre a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Nem csak az óvodai tevékenységek során, hanem azokon kívül is kínálkozó lehetőségeket felhasználjuk a tapasztalatszerzésre, megfigyelésre. A közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során a gyermekek kommunikációs készségét is fejlesztjük. Így fejlődik beszédmegértő-, és nyelvi kifejezőképességük.

Mindezekhez ismernünk kell a 3-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmakat, azokat biztosítva – és figyelembe véve az életkori sajátosságokat – lesz eredményes nevelő munkánk. Fontos a szülők segítése, felismertetni velük a gyermek környezet iránti érdeklődésének jelentőségét. Ehhez segítséget ad, ha a gyermekek családi kiránduláson, nyaraláson szerzett tapasztalataira támaszkodunk.

A gyermekek a közvetlen környezetükben érzékelik a környezet esztétikumát: hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikuságát. Fontosnak tartjuk tapasztalatok gyűjtését a víz, a levegő és a talaj tulajdonságairól, megóvásáról, ezzel is elősegítve a környezettudatos magatartás alakulását.

Kiemelt feladatunk a természetvédelem, állatvédelem és az ovikert gondozása.

3-4 éves korban

- ✓ A gyermekek ismerkednek az óvodával, annak közvetlen környezetével, a velük foglalkozó felnőttekkel
- ✓ Megismerkednek testükkel, testrészeik elnevezésével, a végtagok és az érzékszervek funkcióival, ápolásával
- ✓ A séták során gyakoroltatjuk a gyalogos közlekedést, megfigyeltetjük a járműveket
- ✓ Ismerjék meg a lakóhelyük jellegzetességét, kihasználva a vidéki élet jellemzőit, a táj adottságait, a település adta lehetőségeket
- ✓ Figyeljük az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, a növények, állatok viselkedését
- ✓ Tapasztalatokat szereznek az időjárás és az öltözködés összefüggéseiről
- ✓ Gyűjtenek terméseket, leveleket, kavicsokat, tollakat, évszakokra jellemző képeket.
- ✓ A vidéki élet körülményeit kihasználva, természetes előfordulásában ismerkedjenek a gyümölcsökkel, virágokkal, zöldségekkel, állatokkal, ezek alakjával, tulajdonságaival
- ✓ Tapasztalják meg a víz tulajdonságait, megjelenési formáit, próbáljuk kialakítani a vízhez való pozitív viszonyt

- ✓ A gyermekekkel fedeztessük fel a levegő jelenlétét, szükségességét, tulajdonságainak egy részét
- ✓ Ismerkedjenek anyagokkal, ízekkel, illatokkal
- ✓ Ismerjék meg a színeket
- ✓ Ismerjék meg az óvoda utcáját, a boltokat, a közelben található intézményeket
- ✓ Beszélgetünk szüleik munkájáról, a családban betöltött szerepekről
- ✓ Az óvodakerti munkák megfigyelése során tapasztalatokat gyűjtenek a kertészkedésről

4-5 éves korban

- ✓ A gyermekek élményszerző és tapasztalatszerző sétáit az óvoda utcáján túl, az óvoda tágabb környezetében szervezzük meg
- ✓ Törekszünk a megfigyelések, a gyűjtő munkák gazdagítására, differenciálására
- ✓ Bővítjük a gyermekek ismereteit a családról, a testápolásról, az orvos gyógyító munkájának fontosságáról
- ✓ Kiemelten foglalkozunk a gyalogos közlekedés szabályaival, ismerkedünk a jelzőtáblákkal
- ✓ Megfigyeljük az évszakokat, az időjárás változásait, jelenségeit, a növények, állatok évszak szerinti viselkedését
- ✓ Hajtatunk, csíráztatunk, kerti munkát végzünk az évszaknak megfelelően
- ✓ Figyelemmel kísérjük a benti és kinti hőmérsékletet, a víz, a napfény hatását és a növények fejlődése közötti összefüggéseket.
- ✓ Terméseket gyűjtünk sétáink alkalmával, és egyéni feladatként is. Ezeket később felhasználjuk tevékenységeink során (barkácsolás, számlálás, építő játékok, stb.)
- ✓ Megfigyeljük a községben folyó mezőgazdasági munkákat, alkalmazott gépeket, eszközöket
- ✓ Tapasztalják meg a víz felhasználási területeit, helyi fellelhetőségeit
- ✓ Szerezzenek ismereteket a természeti elemek tulajdonságairól, szükségességéről
- ✓ Gyümölcsök zöldségfélék felhasználásának folyamatát megfigyelik
- ✓ Újabb színeket ismernek fel, megkülönböztetnek néhány árnyalatot
- ✓ Az óvoda környezetében élő háziállatokat, madarakat, bogarakat megismerik
- ✓ Gyűjtenek madáreleséget, madáretetőt készítünk közösen, beszélgetünk a vadonélő állatok védelméről, életéről
- ✓ Önállóan végeznek kertészeti részfeladatokat

5 -7 éves korban

- ✓ A gyermekek már az óvoda tágabb környezetével is megismerkednek, ellátogatnak középületekbe. Elsősorban a község adta lehetőségeket használjuk ki, de a közeli várost is megismerjük lehetőségekhez mérten
- ✓ Megfigyelik az évszakok esztétikai és emberekre gyakorolt hatását
- ✓ Megfigyelik a növények fejlődésének feltételeit. A környezetükben található növényekről,

virágokról, zöldségfélékről magvakat gyűjtenek, csíráztatnak, ültetnek

- ✓ Ismerkednek a gyógyfüvekkel, a mezei virágokkal, vadon termő ismertebb növényekkel
- ✓ Megfigyelik a költöző madarak szokásait. Etetik a madarakat és a leggyakoribb fajtákat felismerve megnevezik
- ✓ A természethez kapcsolódó jeles napokról (az állatok világnapja – október 4., a víz világnapja – március 22., a Föld napja – április 22., a madarak-fák napja – május 10., állatvédelem-pedagógia napja – március 10.) megemlékezünk óvodánkban. Ez a korosztály tevékenyen részt vesz az előkészületekben, lebonyolításban
- ✓ A gyermekek megismerkednek környezeti értékeink megóvásával, a szelektív hulladékgyűjtés környezetvédelmi fontosságával, az újrahasznosítással
- ✓ Megismerik és felismerik nemzeti jelképeinket
- ✓ Tevékenyen vesznek részt nemzeti ünnepeink megemlékezéseiben, korosztályuknak megfelelő ismeretekkel rendelkeznek ezekről
- ✓ Megismerkednek a haza, a szülőföld fogalmával, ismerkednek azzal a ténnyel is, hogy nem csak hazánk területén él magyarság (nemzetiség)
- ✓ Ismerkednek az óvónő, a dajka és más felnőttek munkájával, szüleik munkahelyével
- ✓ Szimulációs játékaikban megjelenítik az általuk ismert foglalkozásokat (fodrász, rendőr, orvos)
- ✓ Tudják a család tagjainak szerepét, annak fontosságát, helyüket ebben a mikrokörnyezetben. Beszélgetnek a család legfontosabb szükségleteiről, valamint a családban megoszló kötelességekről
- ✓ Bővítjük ismereteiket a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről. Felismerik a megkülönböztetett jelzésű járműveket (mentő, tűzoltó)
- ✓ Gyakorolják és alkalmazni tudják a gyalogos közlekedés alapvető szabályait
- ✓ Összehasonlításokat, csoportosításokat tudnak végezni az általuk ismert állatokról aszerint, milyen az állatok környezete, életmódja, táplálkozása, külleme, utódaik
- ✓ A színek világosabb, sötétebb árnyalatait felismerik, valamint fel tudják idézni az ismert, jelen nem lévő tárgyak színeit is
- ✓ Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat
- ✓ Ismerik háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, környezetük növényeit és azok gondozását
- ✓ Összehasonlítanak ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük alapján
- ✓ Megnevezik a napszakokat
- ✓ Meg tudják különböztetni az évszakokat, felsorolják jellemző tulajdonságaikat
- ✓ A Balaton közelségét kihasználva ismerjék meg, tudják a szerepét környékünkön,

beszélgessünk élővilágáról

- ✓ Tisztában vannak a környezetvédelem, állatvédelem fontosságával, tudják, mi az a szelektív hulladékgyűjtés, odafigyelnek a vízzel és árammal való spórolásra
- ✓ Tevékenyen részt vesznek sünodú, bogárhotel készítésében, itatók kihelyezésében, a madáretetők feltöltésében, ültetnek méhlegelőt, fát
- ✓ Az óvodakertben egy-egy feladatot, részfeladatot önállóan végeznek, segítenek a betakarításban

Az egészség megőrzése, az egészséges életvitel igényeinek kialakítása a környezet, természet felfedezése, megismerése és védelme nélkül lehetetlen. A valóság felfedezése során a gyermekeknek pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezeket szeretetét. Hiszen a környezet körülvesz minket, mi is alkotóelemei vagyunk, életterünk, ami az életfeltételeket döntően biztosítja.

Ezért is tartjuk fontosnak, hogy nincs a környezetben elhanyagolható, lényegtelen tényező. Törekszünk olyan képességek kialakulásának elősegítésére, melyek az emberi kultúra és a környezet közötti kölcsönkapcsolat megértéséhez, az egészséges, környezetorientált magatartás, a környezet minőségi javítását célzó tudatos és felelősségteljes cselekvési készség kifejlődéséhez, a környezettel való pozitív érzelmi viszony kialakulásához szükségesek. Mindezek alapját a reális, élményszerű tapasztalatok képezik.

Valljuk, hogy az érzékszervek sokoldalú bekapcsolásán, rendszeres ismételéseken, magyarázatokon, sok beszélgetésen, cselekvésen, közös, élet közeli élményeken keresztül tudjuk leginkább megteremteni és megszilárdítani az ismeretek alapjait.

A közös tevékenységekkel hozzájárulunk ahhoz, hogy a gyermek akarati tulajdonságai, önállósága, önfegyelme, kitartása, feladattudata fejlődjön.

Ezekben a helyzetekben építünk a gyermeki érdeklődésre, kíváncsiságra, megismerési vágyra, miközben tudjuk, hogy különbözőségük folytán a maguk egyéni szűrőjén keresztül dolgozzák majd fel élményeiket, tapasztalataikat.

Az ovikert

„Sokkal egyszerűbb megtanítani valakit magot ültetni, mint meggyőzni arról, hogy ültetnie kellene.”

(Mark Boyle)

Az emberiség legrégebbi tevékenységeinek egyike a kertészkedés. Az ősember a növények terméseit gyűjtögette, a magokat szétszórta és megfigyelte, hogy azok kikelnek, szárba szökkennek. Ezeket a növényeket gondozta, később már tudatosan vetette és ültette őket, kertészkedni kezdett.

Hogy miért vágunk bele az ovikert létrehozásába?

- ✓ Az óvodakert az óvónők számára a környezeti nevelés egyik helyszíne, az óvodások részére pedig egy olyan modell, amely kapcsolatot teremt számukra a természettel.
- ✓ A kertben lévő, illetve megjelenő élőlényekről az óvodások ismerete gazdagodik, fajismeretük gyarapodik.
- ✓ A kertművelés során lehetőségük nyílik a gyerekeknek arra, hogy megfigyeljék, az emberi beavatkozások milyen változásokat eredményeznek.
- ✓ A kertgondozás olyan tevékenység, amely a munka tiszteletére, megbecsülésére nevel.
- ✓ Személyiségformáló hatása is sokoldalú: fejleszti az önállóságot, önbecsülést, kooperatív képességet, rendszerességre nevel.
- ✓ Az élőlényekről való gondoskodás felelősségtudatot formál.
- ✓ Fejlődik a kreatív gondolkodás.
- ✓ Megismerik és megtanulják a kerti szerszámok biztonságos és szakszerű használatát.
- ✓ Az ökológiai szemlélet formálására is alkalmas az óvodakert. Ezt segíti a biokertészkedés, biogazdálkodás – példát mutatva az egészséges, vegyszermentes növényi termékek előállítására. A gyermekek holisztikus látásmódját is megalapozza. A kert egy ökológiai rendszernek tekinthető, ahol különböző kapcsolatok révén – élő és élettelen, élő és élő, élettelen és élettelen között – összefüggések és változások figyelhetők meg.
- ✓ Az együtt végzett munkának közösségformáló ereje van.
- ✓ Esztétikai élményt is nyújt a kert.
- ✓ Nem utolsósorban hatással van a szülők ökológiai gondolkodására, megerősíti a természet és a környezet iránti szeretetüket, aktivitásukat serkenti.

A 3-6-7 éves korosztályról van szó, így az életkoruk is meghatározó, hogy hogyan és milyen módon vonhatóak be a munkába. Fontos figyelni arra, hogy a gyermekek testi fejlettsége, fizikális erőnléte nem alkalmas arra, hogy hosszabb ideig vagy egyoldalúan terheljük őket. A kitartásuk sem olyan mértékű. Az utánzási késztetésükre és játékoságukra alapozva, azonban sok minden megtanítható számukra. Nagyon lényeges, hogy a „tudás”, a tapasztalat, amit át szeretnénk adni nekik, mindig élményalapú legyen. A közvetített tapasztalatok sokfélék, változatosak lehetnek a kertgondozás területén is.

Néhány példa, a teljesség igénye nélkül:

- ✓ alapvető ökológiai ismeretek
- ✓ fajismeret
- ✓ természetvédelem és környezetvédelem
- ✓ élő- és élettelen természet iránti szeretet alapozása
- ✓ a kertben előforduló állatok, amelyek sok gyermek számára „a nem szeretem” kategóriába tartoznak, mert félnek tőlük (pl poszméh, darázs, pókok...). Fontos az előítéletek, félelmek legyőzése.

A kertgondozás során fontos a differenciális különböző életkorú gyerekek között:

- ✓ 3-4 évesek tapasztalatokat gyűjtenek a tevékenységek közben, megfigyelések során
- ✓ 4-5 évesek képesek arra, hogy önállóan végezzenek részfeladatokat
- ✓ 5-6-7 évesekkel probléma helyzetekről, megoldási lehetőségekről beszélgethetünk. Ők már egy-egy feladatot vagy részfeladatot önállóan végeznek.
- ✓ Mindhárom korosztály esetében az óvónővel együtt, állandó felügyelet mellett mikro csoportos foglalkozások során műveljük a kertet.

Az óvodakert, mint a nevelés színtere

Nemcsak az óvoda épületének falain belül valósulhat meg a nevelés és fejlesztés. a szülőkkel való kapcsolatépítés. Az óvodában a tudatos, tervezett tevékenységhez kapcsolt környezetszeretetre nevelést – a gyermek főtevékenységéből, a játékból kiindulva – könnyen meg lehet valósítani egy jól kialakított óvodakertben.

Valljuk, hogy: „A gyermek személyiségfejlődésében, ismeretszerzési folyamatában, tanulásában a spontán játék mellett jelentős szerepet játszik minden olyan tevékenység, melyet az óvodapedagógusok kezdeményező irányítással, játékoság messzemenő figyelembevételével végeznek. A gondolkodás fejlődését sokoldalú percepciók tapasztalásokkal, a kapcsolódó verbalitás fejlesztésével segítjük.”

Amikor a kisgyermek saját maga ülteti el pl.: a paradicsomot és neveli saját palántáját, később kiültetve gondolja a kertben, majd termését betakarítva salátát készít, vagy szendvicshez fogyasztja, akkor ebből a tapasztalás sorozatból új ismeretek sorával gazdagodik: az ültetés, locsolás közben a száraz, vagy nedves talajt tapint, figyelheti a növény növekedését, gyomot irt körülötte, figyeli virágzását, termését stb., talán megsejt valamit a nagy természeti körforgásból.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermek saját szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetéről korának megfelelő saját észlelési tapasztalatokat gyűjtsön, szükség esetén alkalmazza is azokat.

Néhány gondolat az óvodakert használhatóságáról

A pedagógus szakmai tapasztalata nagymértékben befolyásolja a kert létét. Otthonosabb és emberbarát légkört teremthetünk az óvoda kertjével, melyben a felnövekvő gyermekek is humánusabb felnőtté válhatnak. A biológiai körforgások a gyermek előtt zajlanak le. Megtapasztalja az egész körforgás menetét, amit szemléltet.

A kert továbbá lehetőséget ad a környezetet védő, természetbarát szokások kialakítására és gyakorlására. A jövő nemzedékének egészsége függ attól, hogy milyen élelmiszereket fogyasztanak életük során. Az egészséges életmódra nevelés, már az óvodában elkezdődik. A gyermekeknek a kertben végzett megfelelő növényápolással és gondozással (pl.: biogazdálkodás) példát tudunk mutatni az egészséges, vegyszermentes növényi- és állati termékek előállítására. Amennyiben ezt a gyermekben, az életkori sajátosságaiknak megfelelően tudatosítjuk, és megismertetjük velük a növények és az állatok természetes körülmények közötti életvitelét, ők már idegenkedni fognak a vegyszeres beavatkozásoktól és törekednek a természetesen előállított termékekre.

Az óvodai nevelés példaereje nagy, mely a gyermekek személyiségét egy életre befolyásolja. Mi, pedagógusok ennek segítségével tudjuk a jövő nemzedékét az egészséges, környezetbarát, humánus élet medrébe terelni.

A kert személyiségformáló hatása

„Érzelmi töltést kap a megfigyelési feladat attól, hogy ez a sok változás a mi kertünkben, a mi udvarunkban, a mi fáinkkal történik.”

(Labanc Györgyi)

Egyik legrégebbi emberi tevékenység a kertészkedés, gondoljunk csak az ősemberre, aki gyűjtögetéssel szerezte meg első növényi táplálékait, majd a véletlenül elejtett magokból kinőtt növényeket kezdte el gondozni, ápolni, és lassacskán kialakította saját kertjét, melybe már tudatosan vette el a magokat és ültette el a növényeket.

Az óvodában hasonlóképpen kezdődik a kertészkedés. A gyermek számára eleinte ez csak véletlen, majd felfedezi az összefüggések és értékeli az eredményt. Megfigyelhető az emberi beavatkozások következményeként beállt változások, majd azok rendszerezhetők. A gyermek gondolkodása ezáltal rendszereződik, hisz egyre inkább felismeri az összefüggéseket.

A kertészkedéssel jól formálható a figyelem, hisz a környezetben végbemenő változásokat mind megfigyeli, megtapasztalja a gyermek.

A pedagógus szinte észrevétlenül, könnyedén kialakíthatja az óvó-védő magatartásformát, hiszen az óvoda kertjében lévő növényeket közösen gondozzák, védik. A gyermekek együttműködve ápolják kertjüket, ezáltal fejlesztik együttműködési képességüket is.

A kerti munkálatok fejlesztik a gyermek önbecsülését, önállóságra, kötelezettségek vállalására és teljesítésére ösztönzik. Rendszerességre nevel, ráirányítja a gyermek figyelmét a kertben zajló változásokra. Egyszóval formálja az egész személyiségét.

A szülők személyiségére is hat, azáltal, hogy a gyermek közvetíti feléjük a megfelelő ökológiai, természet- és környezetbarát szemléletet.

Munkajellegű tevékenység a kertben

Az óvodakert nemcsak a felüdülés, pihenés, szórakozás és a tanulás színtere, hanem a munkáé is. Ahhoz, hogy az óvoda kertje az elvárásoknak megfelelően „pompázzon” sokat kell dolgozni, a pedagógusoknak, az intézmény egyéb dolgozóinak és nem utolsósorban a gyermekeknek is. Az óvodásokat nagy büszkeséggel és örömmel tölti el, ha el tudják mondani, hogy „ezt én csináltam”. A kert megfelelő helye a munkajellegű tevékenységeknek. A kertben sokféle munka fellelhető: veteményezés, öntözés, gyomirtás, földmunkák, metszés, betakarítás, stb. A gyermekek életkorától függ, hogy a kerti munkálatokból mennyire tudják kivenni részüket. Az óvodás gyermek testi ereje kicsi, erre mindig oda kell figyelni egy-egy feladat kiosztásánál. Rendszeres munkavégzéshez a kitartásuk még csekély, fő tevékenységük a játék, a munkálatokat is játékhoz kapcsoltnak kell elvégezni. A gyermek úgy dolgozzon, hogy számára az ne munka, hanem inkább játék legyen.

Nagy gondot kell fordítani a munkaeszközökre is. Azok legyenek biztonságosak, a gyermekek testi egészségét ne veszélyeztessék. Az óvodások mindig testméretüknek megfelelő szerszámokat használjanak.

Játék az óvodakertben

Ügyelni kell arra, hogy a kertet mindig úgy alakítsuk ki, hogy azzal a gyermekek játszótérét ne csonkítsuk meg. A játszóudvar is teljes része a kertnek, hiszen ott is vannak fák, bokrok, fű és még lehet sorolni megannyi növényt.

A kert egy egészséges, természetes játszó környezet az óvodás számára, ahol maga a természet eszközével és saját fantáziájával tud játszani. Jó időben a friss levegőn a napsütésben kinn játszani felüdítő élmény a gyermeknek. Nyáron a fák árnyékában meghúzódva pihenni, labdázni, játékok sokaságát játszani felejthetetlen öröm. Egy jól kialakított labirintus (ami lehet akár sövényből) kiváló eszköze lehet egy bújócskának vagy akár egy kuckós játéknak.

A kerti munkákat a pedagógus a játékosság eszméjével közelíti meg, úgy hogy a munka a gyermeknek játék legyen.

A kertben kialakított lugasok, sövények, mind lehetőséget nyújtanak a játszásra, bújócskára, fogócskára egyaránt. A kerti növények termései kiválóan alkalmasak a csoportszobai játékok kelléktárához (pl.: piacos játék, virágvásár, fűzőjátékok, stb.)

Egyéb óvodai tevékenységek lehetősége a kertben

Mese, vers és az óvodakert

A kertben megfigyelhető környezeti változások, körforgások jól beépíthetők az anyanyelvi nevelésbe. A növények növekedéséről, fejlődéséről szóló mesék, versek (pl.: Égig érő fa, Osváth Erzsébet: Hóvirág bimbója) jól beépíthetők az óvodai élet mindennapjaiba.

A mesékben, versekben megjelenő természeti változások megfigyelése, tapasztalása a kertben a gyermekek tanulását erősíti, ezáltal az óvodások tudása így biztosabb lesz.

Ének, zene, énekes játék

A kertben a természet, a környezet hangjait biztonságosan meg tudják a gyermekek figyelni. Az élet hangjai érdekesebbek az óvodáskorú gyermek számára, mint a különféle CD-n vagy magnón meghallgatott hangok.

Szép, napsütéses időbe a kertben eljátszott énekes játék sokkal mélyebb benyomást tesz a gyermekekre, mint ugyanaz a tevékenység az óvoda falain belül. Sokkal több élményt rejt egy „Bújj, bújj, zöld ág” kezdetű dal eljátszása a kerti labirintusban vagy lugasban, mint a csoportszobában.

A természetben a vizuálisan is tapasztalt környezeti „építőkövek” motiválják a gyermeket a tevékenységre. Nagyobb kedvvel énekel egy a dalt, vagy mond el egy mondókát, ha közben látja is azt, amiről énekel vagy versel.

Elődeink a népi játékok nagy részét is a természetben játszották, így az óvoda kertjében ezeket a játékokat a pedagógusok sokkal eredetibb formában tudják továbbadni a gyermekeknek.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Az óvodánk udvarán kialakított kiülők, fedett területek lehetőséget biztosítanak arra, hogy a gyerekek ott kényelmesen elhelyezkedve testközelből mintázzák meg a természet „csodáit”.

Könnyen megfigyelhetjük és lerajzolhatjuk a fákat, bokrokat, virágokat, akár minden évszakban, a kert „kincseit” felhasználva alkothatunk szebbnél szebb tárgyakat, ajándékokat (pl.: bogyókból fűzött nyaklánc).

Néphagyományörzés keretein belül kipróbálhatunk régi mesterségeket, pl.: kosárfonás, anyagozás, melyek helyigénye igen nagy, és ezért sokszor ezek a tevékenységek kiszorulnak a csoportszobából.

Mozgás

Kiváló megoldást nyújt a mozgáshoz egy jól kialakított óvodakert. Az időjárás viszonyosságait nem szabad figyelmen kívül hagyni, de egy fedett rész az udvaron megfelelő a mozgáshoz. A szabadban,

friss levegőn végzett mozgás sokkal egészségesebb és felüdítőbb, mint egy csoportszobai vagy tornatermi tevékenység.

A kertben a téri korlátok is kisebbek, a gyermekek mozgásigényüket sokkal inkább ki tudják elégíteni. A természet közelében könnyebben megtanulják a természetes mozgásokat (pl: egy gödör átugrása, fára mászás, függeszkedés, egyensúlyozás, stb.), szinte játékosan elsajátítják ezeket a mozgásformákat.

Kerti tó

Az óvodánk udvarán kialakított kerti tó a gyermekek számára természetes, élményszerű tanulási környezetet biztosít, amely számos területen támogatja fejlődésüket. A tó nem csupán esztétikai elem, hanem élő tanulási színtér, ahol a gyermekek közvetlenül meg tapasztalhatják a természet körforgását, az élőlények közötti kapcsolatrendszert, valamint a környezeti egyensúly törvényszerűségeit.

A kerti tó békamenedékként is szolgál: védelmet és élőhelyet nyújt különféle kételtűeknek, rovaroknak és más vízhez kötődő élőlényeknek (pl. vízibogarak, szitakötők, csigák), ezáltal lehetőséget ad nekünk a megfigyelésekre, miáltal fejlődik a gyermekek empátiája, gondoskodó attitűdje és felelősségtudata az élővilág iránt. A gyermekek számára ez kivételes alkalom a természet közvetlen megfigyelésére, hiszen a békák fejlődési szakaszai (petéből ebihal, majd kifejlett béka) látványosan mutatják be az élet körforgását és a változás törvényszerűségeit. A gyerekek meg tapasztalják, hogy az ember felelősséggel tartozik a természetes élőhelyek megőrzéséért, és hogy a legkisebb élőlény is fontos része az ökoszisztémának. A természet ilyen fokú közelsége hozzájárul a környezettudatos szemlélet kialakulásához, és megalapozza a fenntarthatóságra nevelés alapértékeit.

A kerti tó mint békamenedék és ökológiai szemléletformáló eszköz

A kerti tavunk különleges szerepet tölt be a gyermekek természeti élményekhez, tapasztalatokhoz való hozzáférésében. Az élő vízfelület, a vízinövények és az állatvilág megjelenése olyan komplex, természetes tanulási környezetet teremt, amely minden érzékszervre hat, és élményszerűen segíti a fejlődést számos területen.

A tó mint természeti mikrokörnyezet lehetőséget biztosít a gyermekek számára, hogy közvetlenül megfigyeljék a természet működését, az évszakok változásait, a víz körforgását, az élőlények alkalmazkodását és egymásra utaltságát. Mindez a tapasztalati tanulás alapját képezi, amely az óvodáskorú gyermekek megismerő tevékenységének legfőbb formája. A víz körüli megfigyelések,

gondozási feladatok, közös beszélgetések során a gyermekek ismeretei gazdagodnak, kérdésfeltevő és problémamegoldó képességeik fejlődnek, valamint kialakul bennük a felelős környezeti magatartás alapja.

A kerti tóhoz kapcsolódó tevékenységek – például a megfigyelések, vízmintavétel, rajzolás, fotózás, naplózás – során fejlődnek a gyermekek megfigyelőképességei, kognitív funkciói, nyelvi kifejezőkészsége, valamint finommotoros és szenzoros képességeik. A természetes környezetben végzett tapasztalatszerzés támogatja a komplex gondolkodás és az összefüggések felismerésének fejlődését is. A tó gondozásában való részvétel – például levelek eltávolítása, vízínövények visszavágása, vízszint figyelése – cselekvéses tanulási lehetőséget biztosít, amely fejleszti a kitartást, együttműködést és önállóságot. A közös gondoskodás során fejlődik a felelősségérzet, az empátia és a gondoskodó magatartás, ami szorosan összekapcsolódik az érzelmi és szociális nevelés céljaival.

A közös felfedezések során erősödik a szociális tanulás, a kooperáció, és a gyermekek megtanulják a közös szabályok betartását (pl. csendes megfigyelés, élőlények védelme). A tó körüli tevékenységek az érzelmi biztonságot is növelik: a természet közelsége nyugtató, stresszcsökkentő hatású, elősegíti a belső harmónia kialakulását, hozzájárul a gyermekek lelki egyensúlyának fejlődéséhez.

Fejlesztő hatások a különböző nevelési területeken

Érzelmi-szociális fejlődés:

A közös megfigyelések, beszélgetések, gondozási tevékenységek fejlesztik A természetes környezetben, csendes megfigyelés közben átélt élmények nyugtató, stresszcsökkentő hatásúak. A tó körül töltött idő segíti a gyermekeket a belső egyensúly megőrzésében, elősegíti az érzelmi stabilitást és a természethez való pozitív kötődést. A közös megfigyelések, beszélgetések, gondozási tevékenységek fejlesztik a kooperációt, az egymásra figyelmet és az együttműködési készséget.

Anyanyelvi és kommunikációs fejlesztés:

A tó élővilágának megfigyelése során a gyermekek megnevezik tapasztalataikat, kérdéseket fogalmaznak meg, elmesélik élményeiket. E folyamat során gazdagodik szókincsük, fejlődik nyelvi kifejezőkészségük, és természetes módon gyakorolják a beszédhelyzetekhez való alkalmazkodást.

Kognitív és megismerési fejlődés:

A tó mint élő rendszer segíti a gyermekeket az összefüggések felismerésében, a megfigyelőképesség, a koncentráció és a logikus gondolkodás fejlődésében. A vízben és körülötte

zajló folyamatok megfigyelése elősegíti a tudományos szemlélet alapjainak kialakulását, valamint fejleszti az ok-okozati gondolkodást.

Mozgásos és finommotoros fejlesztés:

A tó körüli tevékenységek – például vízmintavétel, rajzolás, kézimunka a tó élőlényeiről, kerti eszközök használata – elősegítik a finommotorika, a szem-kéz koordináció, és az érzékszervi észlelés fejlődését.

Esztétikai-művészeti nevelés:

A tó élővilága, színei, formái, a víz tükröződése inspiráló hatással bírnak a gyermekek vizuális és zenei önkifejezésére. A természeti motívumok megjelenhetnek rajzban, festésben, dramatikus játékban, versben vagy énekben, ezáltal támogatva az esztétikai érzék és a kreativitás kibontakozását.

A kerti tó és a fenntarthatóságra nevelés kapcsolata

A kerti tó jelenléte az óvoda udvarán élő példája a fenntarthatóság gyakorlati megvalósításának. A gyermekek megtanulják, hogy az emberi beavatkozás hogyan hat a természetre, és hogy a gondoskodás, az odafigyelés képes megőrizni az élőhelyeket. A tó gondozása során alkalmazott környezettudatos megoldások (pl. esővíz használata, vegyszermentes karbantartás) szemléletesen közvetítik a környezeti felelősségvállalás értékeit.

A fenntarthatóságra nevelés kiemelt célja, hogy a gyermekek ne csupán ismerjék, hanem átérezzék és tiszteljék a természet értékeit. A kerti tó mint élőhely ehhez ideális eszköz: lehetőséget nyújt a természetes rendszerek működésének megértésére, az együttélés szabályainak megtapasztalására, és a „figyelek, óvom, megőrzöm” attitűd kialakítására.

Összegzés

A kerti tavunk az óvodai környezet sokoldalú, komplex fejlesztő eleme, amely ötvözi a tapasztalati tanulás, a természetközeli nevelés és a fenntarthatóság pedagógiájának alapelveit. A gyermeki kíváncsiságra, felfedezőkedvre és cselekvési vágyra építve olyan tanulási helyzeteket teremt, amelyek egyszerre segítik a tudásépítést, a személyiségfejlődést és a természettel való harmonikus kapcsolat kialakulását.

A kerti tó jelenléte az óvodai életben tehát nemcsak a környezet gazdagítása, hanem a gyermekek komplex személyiségfejlődésének tudatos támogatása is.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei

nevét, családtagjait

- ✓ Megnevezi saját testrészeit, érzékszerveit, ismeri szerepüket
- ✓ Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét
- ✓ Tudja az évszakok nevét, jellemzőit
- ✓ Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- ✓ Ismeri a hét napjait, azok sorrendjét, a napszakokat
- ✓ Felismeri a színeket, árnyalatokat
- ✓ Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri a fontosabb jelzőtáblákat
- ✓ Ismeri és alkalmazza az udvarias viselkedés alapvető szabályait
- ✓ Kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához, szükségesek
- ✓ Megfelelően használja a megismert kifejezéseket, fogalmakat
- ✓ Részt vesz természetvédelmi tevékenységekben: téli madárvédelem, élőlények óvása, kirándulás, túrák, gyűjtések, megfigyelések, szelektív hulladékgyűjtés
- ✓ Észreveszik a tárgyak és jelenségek közötti összefüggéseket
- ✓ Felismeri, megnevezi nemzeti jelképeinket, ismerkedik a haza, a nemzet fogalmával
- ✓ Ismeri az ünnep, ünnepélyesség fogalmát, tud különbséget tenni a hétköznapi és ünnepnapok között
- ✓ Alapvető kertészeti és tó gondozási ismeretei vannak

2. Formai, mennyiségi, téri viszonyok

A matematikai tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb, azért, mert matematikai fogalmakkal és összefüggésekkel a mindennapi életben állandóan találkozunk. Így spontán módon ismerkedhetünk meg velük. A **matematikai nevelés** önálló tevékenységként nem, csak komplexen jelenik meg az óvodai nevelésünkben.

CÉLUNK: A környező világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeni összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása. Megteremteni annak lehetőségét, hogy tevékenységek, cselekvések során fejlődjön logikus gondolkodásuk, probléma megoldó képességük.

FELADATAINK:

- ✓ A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése
- ✓ Az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása
- ✓ A világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli viszonyainak felfedeztetése, megtapasztaltatása

- ✓ Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához
- ✓ A környezet tárgyai tulajdonságainak megfigyelése, jellemzése, csoportosítása, rendezése által matematikai következtetések levonása (pl. halmazképzés, számlálás, sorba rendezés, sorozat alkotás)
- ✓ A logikus gondolkodás megalapozása, logikai műveletek gyakorlása (pl: analízis, szintézis, absztrakció, összehasonlítás, általánosítás, konkretizálás, stb.)
- ✓ Olyan játékos lehetőségek biztosítása, melyek közben többször megélhetik, átérezhetik a gyermekek a felfedezés, rátalálás, felismerés és tudás örömét
- ✓ A külső világ tevékeny megismerése más nevelési területekkel is szoros kapcsolatot mutat. A környezet megismerése során a matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat tevékenységeiben alkalmazza
- ✓ Felismertetjük a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, geometriai és térbeli viszonyokat, alakítjuk ítélőképességüket, fejlesztjük tér, sík-, és mennyiségsszemléletüket

A külső világ megismerése közben szerzett tapasztalatok, ismeretek matematikai jelentéssel is bírnak. Az élő és élettelen valóság megismerő folyamatában felfedezhetők azok formai és mennyiségi sajátosságai is. A gyermekek ábrázolótevékenységei térbeli viszonyokat tükröznek. Az irodalmi nevelés meséiben rejlő számosság, a mesefigurák formai, mennyiségi kifejeződése állandóan ébren tartja a matematikai jellegű tapasztalatokat, ismereteket, azok nyelvi formáját indirekt módon.

A gyermek alapvető tevékenysége a játék, amely lehetőséget biztosít a matematika minden területének minden alkalmazására.

A különböző tevékenységek során szerzett tapasztalatok, ismeretek vagy a meglévők gyakorlása a gyermekek sokoldalú matematikai, logikai fejlődését segítik elő.

3-5 éves korban

- ✓ a gyermekek fölismerik a tárgyak közötti különbségeket, tulajdonságaikat megnevezik
- ✓ Szét tudnak válogatni, sorba tudnak rendezni tárgyakat meghatározott tulajdonság szerint
- ✓ Irányított összehasonlításokat végeznek, szavakban is képesek ítéleteket alkotni
- ✓ Halmazokat, mennyiségeket képesek összehasonlítani, becsléseket végeznek (5-6 számkörben)
- ✓ 6-10-es számkörben képesek megszámlálni tárgyakat, dolgokat
- ✓ Tájékozódnak térben, síkban, névutókat ismerik, képességeikhez mértén használják
- ✓ Beszélgetünk a környezetünkben látható formákról, nagyságbeli, mennyiségi jellemzőkről

5-7 éves korban

- ✓ Tárgyak, személyek, dolgok tulajdonságait felismerik, megnevezik, összehasonlítják őket tulajdonságaik szerint
- ✓ Halmazokat képeznek meghatározott tulajdonság szerint, majd önálló ötlet alapján
- ✓ Halmazokat bontanak meghatározott tulajdonság szerint, majd önálló ötlet alapján
- ✓ Irányított összehasonlításokat végeznek, ítéleteket alkotnak
- ✓ Mennyiségeket, nagyságot, hosszúságot, szélességet összemérnek becsléssel, bizonyítanak számlálással, párosítással, méréssel
- ✓ Számlálnak (több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak ismerete)
- ✓ Méréseket végeznek különböző egységekkel, tömeget, űrtartalmat mérnek
- ✓ Ismerik, megnevezik a mértani alakzatokat, formákat, síkbeli, térbeli alkotásokat készítenek
- ✓ Megismerkednek a számlépcsővel
- ✓ Tájékozódnak térben, síkban, nyitott zárt vonalak között, tudják, használják a relációs kifejezéseket, névutókat
- ✓ Ismerik a számneveket, határozott a számfogalmuk, ismerkednek a számképekkel (10 számkör)
- ✓ Tudnak sorba rendezni, ismerik a sorszámneveket (10 számkör)
- ✓ Ismerkednek a szimmetriával

Sokoldalú cselekvés, tapasztalás, játékos tevékenység segítségével megalapozzuk a természetes szám képzetét. Szétválogatás, osztályozás közben alakul a gyermek ítéletalkotása. Óvodáskor végére a gyermek nemcsak tárgyak, jelenségek között keres kapcsolatokat, hanem a térben való tájékozódása során saját személyével, személye és a tárgyak, személye és más személyek között is.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Ismerik a relációkat, a relációs kifejezések tartalmát (több-kevesebb-ugyanannyi, hosszabb-rövidebb ugyanolyan hosszú, magasabb-alacsonyabb, szélesebb-keskenyebb)
- ✓ Megfelelően használják a megismert matematikai fogalmakat
- ✓ Tudnak 10-es számkörben biztosan számolni
- ✓ Képesek tulajdonság szerinti válogatásra, sorba rendezésre, összehasonlításra
- ✓ Össze tudnak mérni két halmazt párosítással
- ✓ Gondolkodási műveletek alkalmazásával elő tudnak állítani több-kevesebb-ugyanannyit
- ✓ Tudnak tárgyakat meghatározott mennyiségben hozzáadni, elvenni
- ✓ Építenek síkban, térben, használják a mértani fogalmakat

- ✓ Létrehoznak szimmetrikus alakzatokat
- ✓ A környezet matematikai összefüggéseit felismerik
- ✓ Határozott a mennyiségfogalmuk (10, esetleg 20 számkörben)
- ✓ Megnevezik a térbeli helyzetek irányait (jobb, bal, előtt, mögött, alatt, fölött, mellett, között), és alkalmazzák azokat;
- ✓ Törekednek a problémahelyzetek megoldására, kitartóan gondolkodnak, több lehetőséget is felismernek

7.7 Munkajellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A munka személyiségfejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe, hiszen az életre való felkészítésben fontos szerepet tölt be. Ebben az életkorban a játék és a munka nem különíthető el egymástól, ezért a munka jellegű tevékenységeket a gyermekek az egész nap folyamán képességeikhez mérten végezhetik.

CÉLUNK: A gyermek nagyfokú tevékenységvágyára, vállalkozó szellemére és őszinte lelkesedésére építve a munka, mint tevékenység fontosságának, hasznosságának, eredményességének megtapasztaltatása; a kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság tulajdonságok alakítása.

FELADATAINK:

- ✓ A munkában vállalt önkéntesség és a közösség érdekében végzett tevékenység örömeinek érzékeltetése
- ✓ A gyermek célirányos figyelmének, kötelezettségvállalásának alakítása
- ✓ Jártasságok alakítása eszközök, szerszámok használatában
- ✓ Munka során a meglévő tapasztalatok erősítése, újakkal való bővítése
- ✓ Baráti, egymást segítő kapcsolatok kialakulásának támogatása
- ✓ Munkamegosztásra nevelés
- ✓ A munka eredményének megbecsülésére nevelés

A gyermek munka jellegű tevékenysége önként – örömmel és szívesen –végzett aktív tevékenység. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A munka az óvodában játékos jellegű. A játék és a munka közötti különbséget az jelenti, hogy a munkának mindig konkrét célja van és többnyire külső irányítással folyik. A munka az óvodában a gyermek önként vállalt tevékenysége. A játékidőben, élethelyzetekben bármely tevékenységben adódik lehetőség a munkavégzésre. A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógus közreműködésével, majd később szívesen végeznek munkát társaikért is. A munka olyan fontos akarati tulajdonságokat fejleszt, mint a kitartás, felelősségérzet, fegyelmezettség, szabálytudat, céltudatosság, önállóság, pozitívan és sokoldalúan hat a motoros képesség fejlődésére.

A gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel, a felnőttek tevékenységeivel. Az őket körül vevő tárgyi világról egyre pontosabb információk birtokába jutnak. Nem csak megtanulják a munkaeszközök célszerű használatát, hanem használatuk közben bemozognak az őket körül vevő szűkebb és tágabb környezetüket, megtanulnak eligazodni környezetük térbeli viszonyai között, mozgásos, tapintásos, vizuális információkat szereznek a világról. Mindeközben természetes módon alakul a gyermek szociális magatartása, társas kapcsolata, közösségi élete.

Eközben alakítjuk belső fegyelmiüket, kötelezettség vállalásuk teljesítését. Megtapasztalják, hogy a munka rendszeres, ismétlődő tevékenység, újra és újra el kell végezni. A munka során fejlődik a gyermekek önértékelési képessége és társas kapcsolata.

A munka alapvető feltételei, irányításának alapelvei:

- ✓ az életkornak megfelelő, balesetmentes munkaeszközök biztosítása, azok rendben tartása, megfelelő helyen tárolása
- ✓ elegendő idő a munka elvégzésére úgy, hogy a legkevesebb legyen várakozási idő
- ✓ megfelelő hely, átrendezéssel teremthetjük meg azt a helyet, ahol a feladat kényelmesen, másokat nem akadályozva elvégezhető
- ✓ elegendő munkalehetőség (amit a gyermek el tud végezni, azt mind ő végezze)
- ✓ megfelelő légkör – nyugodt, békés hangulatban a gyermekek önállóan tevékenykedjenek, de legyen lehetőségük bármikor segítséget kérni a felnőtől
- ✓ Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, a gyermekek fejlettségétől függően, differenciáltan alakítjuk a követelményeket, munkamennyiséget fokról fokra növeljük
- ✓ Értékeljük a gyermekek munkáját, önmagához, korához, képességeihez mérten
- ✓ A munkafeladatokkal történő megbízás mindig sugallja a gyermek számára, hogy képesnek tartjuk a feladat elvégzésére

- ✓ A különböző munkafajták előkészítésében és végzésében a dajkák is aktívan részt vesznek, az óvónővel megbeszéltek szerint
- ✓ A munkára nevelésnél számítunk a család együttműködésére

Munkafajták:

Önkiszolgáló munka, amely a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti.

A saját magukkal kapcsolatos tevékenység elvégzését nem kötjük életkorhoz, de fokozatosan elvárjuk az öntevékeny részvételt, majd a teljes önállóságot mindenkitől, saját fejlődési ütemében, tempójában.

Tartalma: étkezés, öltözködés, testápolás.

Naposi munka: felteszik az asztalterítőt, étkezéshez szükséges eszközöket esztétikusan elrendezik az asztalon. Vízet hoznak, töltenek a segítségre szorulóknak. Étkezés után leszedik az asztalt. Eszközöket osztanak ki, szednek össze. Ügyelnek a rendre.

Alkalmi megbízások, segítség a felnőtteknek, kisebbeknek: az élő környezet rendszeres ápolása, növények gondozása, kerti munka, tó körüli munka, veteményezés, csíráztatás, növények locsolása, gazolás, az érett termések és gyümölcsök betakarítása, palántázás, a kerti szerszámok használata, tisztántartása. Csoportszoba átrendezése, kisebbek öltözködésének segítése, játék odaadása, eltevése, stb.

Kisebb csoportokban is végezhető alkalmi megbízások: a játékok helyére rakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységekhez eszközök kiosztása, összeszedése, minden évszakban szívesen vállaljanak részt az aktuális udvari munkák elvégzésében (levélseprés, hó seprés). Kisebb megbízások teljesítése, üzenet közvetítés.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek a magukkal kapcsolatos teendőket próbálják önállóan elvégezni (testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása).

Természetesen mindig szem előtt tartjuk a gyermekek egyéni fejlettségét, képességeit, tempóját. A gyermek saját magához mérten folyamatosan konkrét, reális, fejlesztő értékelést kapjon.

A munkavégzés során megalapozhatjuk a munka iránti tiszteletet, a munka eredményének megbecsülését, megtapasztaltathatjuk fontosságát, hasznosságát. Általa esztétikai és erkölcsi értékeket teremtünk. Olyan légkört biztosítunk, hogy a gyermekek örömmel és szívesen végezzék a munkatevékenységeket

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Önként, szívesen vállal feladatokat

- ✓ Önállóságra törekszik egyéni fejlettségi szintjének megfelelően
- ✓ Pontosan teljesíti megbízatásait, igénye van a felfedezett kisebb hibák kijavítására
- ✓ Felismeri a segítségadás lehetőségeit, örömet
- ✓ Ismeri a szerszámok, munkaeszközök tárolási helyét, használatát és a használatával járó veszélyeket is
- ✓ Képes az eszközök megóvására és saját testi épségének megőrzésére
- ✓ Szeressenek közösen dolgozni
- ✓ Igényesen, önállóan végzik a naposi munkát
- ✓ Segítséggel végzik a növények és az állatok gondozását
- ✓ Szívesen vállalnak megbízatásokat és pontosan teljesítik is azokat
- ✓ Örömmel segítenek a kisebbeknek
- ✓ Szeretnek meglepetést készíteni szüleiknek, társaiknak
- ✓ Megbecsülik a felnőttek és társaik munkáját

7.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak. A tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

CÉLUNK: az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. A tanulást támogató környezet megteremtése során építeni a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

FELADATAINK:

- ✓ Tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása
- ✓ A cselekvő aktivitás felkeltése, fenntartása;
- ✓ Gondolkodás örömeinek megtapasztaltatása
- ✓ Megismerés képességének fejlesztése

- ✓ Tanulás, tudás iránti vágy, felkeltése
- ✓ Cselekvő- szemléletes és képi gondolkodás; elemi fogalmi gondolkodás fejlesztése
- ✓ Beszédészlelés és beszédértés, szóbeli kifejezőmód fejlesztése

A tanulási képességek a játékon keresztül fejlődnek a legjobban. Ezért az óvodai tanulás fontos színtere a játék. A gyermek játszik, játék közben, játékosan szinte észrevétlenül tanul, fejlődik értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása.

A gyermeknek lehetősége van arra, hogy az óvodai élete folyamán valamennyi pillanatban erőltetés nélkül, spontán módon tanuljon, ismereteket, tapasztalatokat szerezzen, kétségeire, kérdéseire választ kapjon, ezek által újabb ismeretekhez jusson. Minden tevékenységformában lehetőséget adunk a gyermeknek a több érzékszervet igénybevevő tapasztalásra, a sokoldalú cselekedtetésre, megfigyelésre.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A közvetlen és távoli környezet folyamatos megfigyelése, megismerése az érzékelés, a többoldalú tapasztalatszerzés fontos része a gyermek tanulási folyamatának.

A gyakorlatban igyekszünk minden ismeretet, tapasztalatszerzési szituációt több oldalról megközelíteni, úgy hogy az ismeretszerzést velük együtt éljük át. Programunkban a tanulási folyamatok megvalósításának módját, az egyes tevékenységi formák fejezeteinek részletes kidolgozásánál rögzítettük. A tanulás az óvodáskor végére, az óvodai élet sokszínű tevékenységeinek segítségével teljesen elkülönült önálló tevékenységi formává válik.

A gyermeknek igénye legyen az ismeretek folyamatos beáramlására, azok elsajátítására, elmélyítésére. Szándékos figyelmének tartama érje el a 10-15 percet. A 3-7 éves gyermek életében a játékban integrált tanuláson kívül a tervszerű ismeretszerzésnek is helye van az óvodában.

Munkánk során ezen tervszerű ismereteket nyújtó foglalkozások úgy épülnek be a napirendbe, hogy azok ne zavarják meg a gyermek folyamatos játékát. A legmegfelelőbb pillanat kihasználása az óvónői szabadság függvénye.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- ✓ utánzások mint- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- ✓ a spontán játékos tapasztalatszerzés
- ✓ játékos, cselekvéses tanulás
- ✓ irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- ✓ gyakorlati problémamegoldás
- ✓ a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermeket személyiségének kibontakozását.

Differenciált fejlesztésre szükség van, mert minden gyermek más környezetből érkezik, más családi háttérrel rendelkezik, más képességei vannak, más tapasztalatokkal bír.

Differenciálás segítségével nemcsak egyéni fejlesztést végezhetünk, hanem kis csoportos módszer segítségével, több csoportot alkotva, minden gyermek a saját fejlődési ütemében végezheti a tevékenységeket.

A gyermekek oldaláról közelítve differenciáltan kezeljük a problémaérzékenységüket, érdeklődésüket, döntéshelyzetbeli magatartásukat, a megvalósításhoz szükséges viszonyukat.

A tevékenység oldaláról figyelembe vesszük:

- ✓ a szabadon választott önálló és a társakkal folytatott játékokat
- ✓ a nevelővel folyó közös játékot
- ✓ a képességfejlesztő (szabály) játékokat
- ✓ a játékok és a tanulás-tanítás kapcsolatát
- ✓ a szabadon választott és a kötelező tevékenységek közötti kapcsolatot

A gyermek egyéni sajátosságai közül egyéni fejlődési tempója, fejlettségi szintje kíván különös figyelmet. Ha tudjuk melyik gyermek, milyen ismeretekkel rendelkezik egy-egy feladat megoldásához, akkor a segítség mértékét és módját előre meghatározhatjuk. Fontos, hogy minden gyermek egyéni képességéhez, fejlődési üteméhez, fejlesztési lehetőségeihez mért feladatot kapjon, és oldja meg azt. Fontos, hogy sikerélményhez jusson. Az eltérő képességek sajátosságai közé tartozik a tehetséggondozás is.

Óvodáskor végére kialakulnak az alapvető funkciók:

- *pontos, differenciált vizuális észlelés* (alak, forma, méret, szín, Gestalt-látás, térbeli helyzet helyes megítélése, vizuális információk sorba rendezése)
- *pontos, differenciált auditív észlelés* (adott hangok megkülönböztetése, kiemelése, helyes egymásutániságának megítélése, hangcsoportok egységbe foglalása)
- *összerendezett koordinált mozgás* (szem-kéz koordináció)
- *a látott és hallott információk összekapcsolásának képessége, motoros visszaadása* (keresztcsatornák együttműködése)
- *rövid idejű vizuális és verbális memória*
- *szándékos figyelem, kb. 10-15 perc figyelem-koncentráció képessége*

Óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógusok által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

A tanulási tevékenységet a nevelési területek komplexitását előtérbe helyezve évszak szerint tervezzük. A környezet változásait, megismerési folyamatát követő témákat hónapokra, hetekre bontjuk, úgy hogy feldolgozásuk kövesse a gyermekek életkori sajátosságait, az aktuális ünnepeket, jeles napokat.

A tanulási tevékenységek rendszerét a Csoportnapló tükrözi.

A játékba integrált tevékenységre épülő tapasztalatszerzés ez által folyamatos, egymásra épül, így követhetővé, alkalmazhatóvá, összefüggéseiben, kölcsönhatásában érthetővé válnak az ismeretek. Gyermekeink a tanulási folyamatban belső motiváció és nem külső kényszer hatására vesznek részt.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Alakulóban van feladattudata
- ✓ Szándékos figyelmének tartama eléri 10–15 percet
- ✓ Képes gondolatait érthetően, szavakba, mondatokba foglalni
- ✓ Elkülöníti a mese és valóság elemeit
- ✓ Önálló a begyakorolt feladatok megoldásában
- ✓ Önállóan is végez megfigyeléseket, felismeri a jelenségeket változásukban is
- ✓ Felfedezi a konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat
- ✓ Tud önállóan konkrét, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni megismert modellek alapján
- ✓ Többféle megoldás keresésére törekszik

8. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

*„A gyermek olyan, mint a pillangó a szélben: egyesek magasabbra szállnak, mint mások, de mindegyikük legjobb tudása szerint repül. Miért hasonlítanánk hát össze őket?
Mindegyikük más, mindegyikük különleges, mindegyikük gyönyörű!”
(ismeretlen szerző)*

8.1 A különleges bánásmódot igénylő gyermek

- a) Sajátos nevelési igényű gyermek
- b) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- c) Kiemelten tehetséges gyermek

8.2 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

8.3 Különleges ellátást igénylő gyermek

Az inkluzív pedagógiai szemlélet pedagógusaink mindennapi nevelő munkájának része. A differenciált fejlesztés a gyermekek egyéni és életkori, valamint személyiségéhez igazodó. A csoportokban folyó nevelő-fejlesztő munka tudatosan tervezett keretek között zajlik. A preventív pedagógiai munka a későbbiekben kialakuló nehézségek megelőzésére szolgál, mely a gyermekek óvodába való érkezésétől az iskolakezdésig tart.

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai hátterét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása. Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést.

Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége. Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek.

8.1.a) A sajátos nevelési igényű gyermek

A sajátos nevelési igény esetünkben: az enyhén értelmi fogyatékossgal élő és beszéd fogyatékos gyermekeket jelenti.

Óvodánk nem rendelkezik szakemberekkel. A speciális foglalkoztatást külsős, megfelelő

végzettséggel rendelkező szakemberekkel oldja meg intézményünk, fenntartói segítséggel.

CÉLUNK: A 3-7 éves – Szakértői Bizottság szerint megállapított, integrálható – sajátos nevelési igényű gyermekek normál óvodai közösségben való nevelése, a sajátos nevelési igényből következő hátrányok csökkentése.

FELADATAINK:

- ✓ Az óvodába érkező olyan gyermekek prevenciós jellegű szűrése, akinél esetleges problémák feltárása szükséges, a szülők és szakemberek bevonásával, hogy így gond esetén minél hamarabb vizsgálatra javasolhassuk, és megkezdhessük a speciális felzárkóztatást
- ✓ A Szakértői Bizottság által megállapított probléma esetén, megfelelő szakemberek felkeresése, az általuk elkészített és javasolt fejlesztési program megismerése, alkalmazása a saját szakmai hatáskörünk során, és a velük való együttműködés
- ✓ Az ép és a sajátos nevelési igényű gyermekek közötti kölcsönös elfogadás és tolerancia kialakítása
- ✓ Az egyes speciálisan foglalkoztatott gyermekek felkészítése a problémájukhoz viszonyított megfelelő iskolakezdésre
- ✓ A sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk, megfelelő szakemberek bevonásával és útmutatásával
- ✓ A családdal szoros együttműködés fenntartása, rendszeres beszámoló az esetleges változásokról mindkét fél részéről
- ✓ Olyan feltétel-, és eszközrendszer biztosítása, mely figyelembe veszi a speciális nevelési szükségleteket
- ✓ Az egyéni képességek, fejlettség mellett elérhető lehető legjobb szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése
- ✓ A sajátos nevelési igényű gyermekek meghatározott időnkénti felülvizsgálatának nyomon követése és a vizsgálat hivatalos kérése szakszolgálat segítségével
- ✓ A szakszolgálati vélemények nyomon követése, a szakemberek által kidolgozott egyéni fejlesztési tervek csatolása a gyermek fejlődési naplójához, melyeket a fejlődést nyomon követő dokumentumok tartalmazzak

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérüléseikből adódó speciális foglalkozásaikon kívül minden egyéb tevékenység normál óvodai foglalkoztatás keretein belül folyik. Hangsúly az együttes tevékenységben, közös játékban, kölcsönös kommunikációban van.

A tevékenységi formák szintén a normál óvodai szinten működnek. Kivételt képeznek a gyermekek

problémáiból adódóan nehézséget okozó módozatok (pl: beszédzavar esetén a verselés, mesélés, ének). A sikeres integráció feltételei közé tartozik a pedagógusok, szülők, óvodai dolgozók attitűd váltása, innovatív szemléletmódjának kialakítása.

Sikerkritérium az SNI gyermekek esetében:

- ✓ Gyermekeként változó, a sérülés mértékétől befolyásolt, és függ a fejlesztés sikerességétől, hatásától
- ✓ Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs és rehabilitációs szemlélet, és a sérülés specifikus eljárások
- ✓ Szükség esetén az óvodapedagógus egyéni fejlesztési tervet készít
- ✓ A szakemberek által javasolt módszereket az óvodapedagógus beépíti munkájába
- ✓ A környezet megoldást keres és talál az eltérő viselkedésformára
- ✓ A pedagógus felkészíti a környezetet az SNI gyermekek befogadására
- ✓ A gyermekek kommunikálnak, ismerjék fel, ha segítségre van szükségük, és bátran kérik azt felnőttől, gyermektől egyaránt
- ✓ Sikerként könyvelhető el, ha a gyermek jól érzi magát a közösségben, amely befogadta
- ✓ Jelentsen biztonságot a társak, szülők, pedagógusok elfogadó, segítő magatartása, így pozitívan alakul önbizalma és környezethez való viszonya

8.1.b) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek

A BTMN küzdő gyermek: különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján, életkorához mérten jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd. Személyiség fejlődése, beilleszkedése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat.

CÉLUNK: A Szakértői Bizottság diagnosztizálása után a gyermek minél előbb kapja meg a fejlesztő által kidolgozott egyéni fejlesztést.

FELADATAINK:

- ✓ A fejlesztő pedagógus felméri a nagycsoportos korú gyermekeket. Probléma esetén javaslatot tesz a Szakértői Bizottság vizsgálatára. A vizsgálatot a szülő és az óvodapedagógus is kezdeményezheti
- ✓ A logopédus 3 és 5 éves korban felméri a gyermekeket. Probléma esetén javaslatot tesz a Szakértői Bizottság vizsgálatára
- ✓ Az óvodapedagógus a fejlesztő pedagógus által készített és javasolt egyéni fejlesztési terv alapján segíti a felzárkóztatást

- ✓ Példamutatással, indirekt módon készítjük fel a befogadó közösséget a gyermekek elfogadására, viselkedésük tolerálására, a válaszreakciók helyes módszerére
- ✓ Választható módszereink legfontosabb elemei a türelem, kivárás, elfogadás és a következetesség
- ✓ Minden alkalmat megragadunk e fejlesztendő gyermekek egyéni vagy kis csoportos foglalkoztatására
- ✓ Folyamatos visszajelzést, bátorítást, pozitív visszajelzést alkalmazunk, erre buzdítjuk a gyermekközösséget is
- ✓ Próbáljuk céljaink elérése érdekében megnyerni a szülőket, a család elfogadását, segítségét, együttműködését

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek esetében, hasonlóan az SNI gyermekekhez a speciális foglalkozásaikon kívül minden egyéb tevékenység normál óvodai foglalkoztatás keretein belül folyik. Hangsúly az együttes tevékenységben, közös játékban, kölcsönös kommunikációban van.

A tevékenységi formák szintén a normál óvodai szinten működnek, a gyermekek hátrányából adódó, számukra legmegfelelőbb módszerek alkalmazásával.

Sikerkritériumok a BTM nehézséggel küzdő gyermekek esetében:

- ✓ Saját fejlettségi szintjükhöz mérten érik el a legoptimálisabb fejlettségi szintet
- ✓ A fejlettségi szint közelítse meg vagy érje el az iskolakezdéshez fontos készségek és képességek optimális szintjét
- ✓ Legyenek tevékenységeikben önállóak
- ✓ Szeressenek tevékenykedni
- ✓ Igényeljék a közösségben való részvételt, közösségi tevékenységet
- ✓ Képességeikhez mérten alkalmazzák az elemi gondolkodási műveleteket
- ✓ Alkalmazzák az elemi udvariassági szabályokat
- ✓ Használják helyesen a kommunikáció adta lehetőségeket
- ✓ Önként és önállóan vegyenek részt a csoport életében, váljanak a közösség tagjává

8.1.c) Kiemelten tehetséges gyermek:

A kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció.

CÉLUNK: A veleszületett adottságok és pozitív környezeti tényezők hatására kialakult magasabb teljesítmény, a tehetség felismerése, a terület azonosítása.

FELADATAINK:

- ✓ Felismerni a tehetségre utaló jegeket
- ✓ Intenzívebb foglalkozást biztosítani, mely egyénre szabott
- ✓ Sokféle tevékenységet kínálni, ezzel segítve a gyermeket érdeklődési irányának megismerésében
- ✓ Kielégíteni a gyermek érdeklődését, az általa megkívánt szinten
- ✓ Differenciált feladatokat kidolgozni, melyek megfelelnek a kiemelt tevékenységi szintnek
- ✓ Biztonságot adó, elfogadó környezetet biztosítani, amely támogatja a gyermeket képességeinek kibontakoztatásában, gyakorlásában
- ✓ A szülőket tájékoztatni és megnyerni a közös cél érdekében
- ✓ Felvenni a kapcsolatot a kiemelt területen megfelelően képzett szakemberekkel

A tehetséggondozás fontossága a mielőbbi felismerésben rejlik. Minél előbb megállapítjuk a gyermek fejlettségének színvonalát, annál hamarabb tudunk tenni tehetségének kibontakoztatásáért.

Sikerkritériumok a tehetséggondozásban:

- ✓ A gyermek és a környezete egyaránt ugyan azt a célt tűzze ki maga elé
- ✓ Kapjon megfelelő szülői és szakirányú támogatást
- ✓ Ne érezze tehernek a kiemelkedő teljesítményét, fogadja el azt, éljen az általa kínált lehetőségekkel

8.2 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Azok a gyermekek, akiket családi körülményeik, szociális helyzetük miatt védelembe vettek, illetve akik után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak. Ezen belül halmozottan hátrányos helyzetű, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője legfeljebb az általános iskola nyolcadik osztályát fejezte be, a szülő a gyermek után szintén gyermekvédelmi támogatásban részesül és tartós nevelésbe vették.

CÉLUNK: A gyermek hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése, minél sikeresebb integrációjának elősegítése.

FELADATAINK:

- ✓ A hátrányok leküzdésére szolgáló egyéni foglalkoztatási módszerek megállapítása, kidolgozása
- ✓ A felnőttek példamutatásával elfogadtatni a gyermekközösséggel a másságot, annak természetes voltát
- ✓ Elősegíteni, megkönnyíteni a beilleszkedést
- ✓ Biztosítani a gyermek biztonságos, egészséges fejlődéséhez szükséges nyugodt környezetet
- ✓ Megfelelő szakemberek bevonásával biztosítani a speciális prevenció, gondozási és korrekciós feladatok megvalósulását
- ✓ Lehetőség szerint közelíteni, összehangolni az óvodai és a családi nevelés céljait
- ✓ Szükség esetén szakemberek bevonásával a gyermekek jogi védelmének kezdeményezése, biztosítása.

Intézményünkben igen magas a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma. Ezért a gyermek és ifjúság védelemmel kapcsolatos feladatainkat a Pedagógiai Program külön fejezetében konkretizáljuk.

8.3 Különleges ellátást igénylő gyermek

Különleges ellátást igénylő gyermekek: azok a gyermekek, akik nem sajátos nevelési igényűek, de egészségi állapotuk miatt (diabétesszel, ételallergiával élnek, stb.) különleges ellátást igényelnek, és erről hivatalos diagnózist megállapító papírjuk van.

CÉLUNK: A gyermeket állapotának, személyes adottságának megfelelően – az erre hivatott szakszemélyzet biztosításával – megkülönböztetett ellátásban részesíteni

FELADATAINK:

- ✓ A gyermek egészségi állapotának teljes körű megismerése – szülővel, kezelőorvossal egyeztetve
- ✓ Gondozásukra vonatkozó képzés elvégzése
- ✓ Speciális étrend biztosítása
- ✓ A felnőttek példamutatásával elfogadtatni a gyermekközösséggel a másságot, annak természetes voltát

A nevelési-oktatási intézmény igazgatója a fenti feladat ellátását olyan pedagógus, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján (a NOKS-nak legalább

érettségi végzettséggel kell rendelkeznie), biztosítja, aki az OH által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén vett részt, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy az óvodaorvos vagy védőnő útján biztosítja.

A pedagógus vagy nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja elvégzi a

- ✓ a vércukorszint szükség szerinti mérést
- ✓ szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.
- ✓ méhcsípés-, darázsallergia során, szükség esetén az EpiPen injekció beadását

Az intézmény igazgatója a diabéteszes gyermek, tanuló esetleges rosszulléte esetén az Eütv.-vel összhangban álló speciális ellátási eljárásrendet kell kialakítson.

9. A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Alapelvei:

- ✓ A gyermek jogainak, mindenek felett álló érdekeinek maximális védelme.
- ✓ A gyermek személyiségének, a családok világnézetének, értékrendjének tiszteletben tartása
- ✓ A családok gyermek iránti felelősségének erősítése
- ✓ Az óvodai nevelés egészét átfogó gyermekvédelmi munka működtetése
- ✓ Maximális tapintat, őszinte segítőszándék kinyilatkoztatása
- ✓ Az egyenlő bánásmód követelményének evidenciája

A tevékenység célja:

- ✓ Tárja fel azokat a körülményeket, amelyek a gyermek egészséges testi-lelki és szociális fejlődését hátrányosan befolyásolják, illetve veszélyeztetik
- ✓ Segítse elő a hátráltató, veszélyeztető körülmények, problémák orvoslását a helyi társadalom gyermekvédelemben érintett társszerveivel, szakembereivel együtt
- ✓ Az óvoda sajátos nevelési-pedagógiai eszköztárával segítse a valamely okból hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetbe került gyermek esélyeinek javulását
- ✓ A gyermek számára biztosítsa mindazon jogokat és ellátásokat, amelyek az intézmény számára a vonatkozó jogszabályok és rendeletek előírnak

A gyermekvédelmi feladatellátás kiindulópontja, hogy az óvodai nevelés gyermekközpontú. Ennek értelmében a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, a családi nevelést kiegészítve a gyermeket óvja-védi, neveli, szocializálja, fejleszti, figyelembe véve a gyermek eltérő fejlődési ütemét.

A fentiek érdekében prevenciós, feltáró és problémákat megszüntető tevékenységet végez, ami kiterjed minden gyermekre és a nevelés valamennyi területére. Ennek értelmében minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, fejlődésének pedagógiai eszközökkel való segítése. A tevékenység összehangolása érdekében óvodánkban gyermekvédelmi felelős működik. Személye minden évben kijelölésre kerül. A konkrétumokat az óvoda éves Feladat és Munkatervében rögzítjük.

A gyermekvédelem feladatai:

- ✓ Prevenció

- ✓ Helyzetfeltárás
- ✓ Probléma megszüntetés, segítségnyújtás

A prevenció feladatai:

- ✓ a gyermeki jogok mindenkori védelme, érvényesítése
- ✓ a lelki élet védelme, a szülők tájékoztatása a lehetőségekről. probléma esetén a segítség elérhetőségéről
- ✓ egyénenkénti differenciált bánásmód és nevelés megvalósítása

A helyzetfeltárás feladatai:

- ✓ a család és a gyermek megismerése, szokások, nevelési igények, értékek feltárása
- ✓ kapcsolattartás a védőnővel, családsegítő munkatárssal és a jegyzővel, a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek, a gyermekvédelmi támogatásban részesülők, valamint a védelembe vett családokról való tájékozódás a közös munka érdekében

A probléma megszüntetésére irányuló tevékenységek:

- ✓ a segítségnyújtás lehetséges formáinak meghatározása
- ✓ egyéni utak megtalálása
- ✓ tudatos, tervezett, célzott foglalkoztatás és fejlesztés
- ✓ a szülő, a külső szakemberek támogatásának megnyerése
- ✓ tényleges együttműködés a gyermek védelmében közreműködő intézményekkel
- ✓ nyomon követés

Az igazgató gyermekvédelmi feladatai:

- ✓ A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok megszervezésére és ellátására, gyermekvédelmi felelős kinevezése
- ✓ Rendszeres kapcsolat a Család és Gyermekjóléti Központtal, mely kiépítette az óvodai és iskolai szociális segítő hálózatot
- ✓ A gyermekbalesetek megelőzése érdekében végzett átfogó tevékenység
- ✓ A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenység koordinálása, kapcsolattartás a gyermekvédelmi felelőssel
- ✓ A gyermekvédelemmel kapcsolatos adatvédelmi, adatkezelési szabályok betartása és betarttatása

Valamennyi óvodapedagógus gyermekvédelemmel összefüggő kötelessége, hogy:

- ✓ Segítse elő a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, zökkenőmentes beilleszkedését
- ✓ Kísérje figyelemmel a rendszeres óvodalátogatást, szükség esetén jelezze ez igazolatlan vagy túl sok igazolt hiányzást az igazgatónak
- ✓ A rábízott gyermeket óvja, védje a testi-lelki-erkölcsi károsodástól, küszöbölje ki a gyermekre ható ártalmakat, ellensúlyozva az óvodán kívüli veszélyeztető hatásokat
- ✓ Működjön közre a gyermek egészséges fejlődést veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében
- ✓ Segítse a bármely okból hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekek esélyteremtését
- ✓ A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban ismerje meg
- ✓ A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket ismerje fel, azok okait keresse, ha kell, jelezze szakember szükségességét
- ✓ A feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására alkalmazzon egyéni módszereket, szervezzen felzárkóztató feladatokat (kompetencia határokon belül)
- ✓ Alakítson ki a szülőkkel együttműködő kapcsolatot, segítse elő a szülői szerep eredményesebb betöltését
- ✓ Az integrált nevelés megvalósulását adott esetben szaktudásával támogassa

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- ✓ Az óvodához kapcsolódó valamennyi gyermekvédelmi tevékenység nyomon követése, az igazgató tájékoztatása
- ✓ Tanácsadások szervezése a szülők számára, megfelelő szakemberekhez irányítás
- ✓ Az egyes gyermekekhez kapcsolódó gyermekvédelmi tevékenységhez egyéni utak, pedagógiai lehetőségek megtalálása (prevenció, korrekció)
- ✓ Kapcsolattartás a gyermekvédelmi felelőssel, védőnővel, a szociális segítő hálóval

A gyermekvédelmi felelős személyét az óvoda éves Feladat és Munkatervében kell meghatározni.

A veszélyeztetettség kritériumai:

Veszélyeztetettség: a gyermek, vagy más személy által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Állapotok, körülmények, melyek a gyermek hátrányos, illetve veszélyeztetettség helyzetét idézhetik elő:

- ✓ A család szerkezetéből adódó hátrányok, egy szülői családmódel
- ✓ Egészségkárosodás, tartós betegség
- ✓ Deviancia a családban, negatív szülői módel (agresszió, szenvedélybetegség)
- ✓ Ingerszegény környezet
 - rossz lakáskörülmények
 - létbizonytalanság, munkanélküliség
 - érzelmi sivárság, elhanyagoló nevelés
- ✓ A gyermek fejlődési nehézségei
 - súlyos magatartási, beilleszkedési, tanulási nehézségek
 - komoly képességbeli lemaradás, hátrány

A Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya ajánlásával a 2018-19 tanévtől igénybe vehető az óvodai és iskolai szociális segítségnyújtó szolgáltatás.

Feladata: a szolgáltatásokkal, a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával a szociális segítő szakember fejleszti a szociális kompetenciákat, támogatja előmenetelüket, illetve megelőzi veszélyeztetettségüket.

Sikerének érdekében közel viszi az egyszerűen igénybe vehető szolgáltatásokat, továbbá a változásokra gyorsan reagáló, innovatív, felsőfokú képzettséggel rendelkező szakembereket alkalmaz. Az óvodai szociális szakember tevékenysége, a megjelenő szociális és gyermekvédelmi problémák és szükségletek alapján kerül meghatározásra.

A közös munka együttműködési szerződés keretében fog megvalósulni. Ez külön dokumentumban kerül rögzítésre.

10. Integrációs tevékenység

Esélyegyenlőség óvodánkban

Az intézményünkben megvalósuló esélyegyenlőség előmozdítása érdekében általánosságban a fenntartó és az intézmény fogadókészségét kell fejleszteni, olyan körülményeket kell kialakítani, hogy megvalósuljon:

- ✓ a megkülönböztetés megszüntetése
- ✓ az egyenlő bánásmód
- ✓ az emberi méltóság tiszteletben tartása
- ✓ a társadalmi szolidaritás

Kiemelt figyelmet kell fordítani:

- ✓ sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI)
- ✓ beilleszkedési, tanulási, magatartási problémával élő gyermek (BTM)
- ✓ hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (2H, 3H)
- ✓ etnikai kisebbségek
- ✓ kiemelten tehetséges gyermekek
- ✓ különleges bánásmódot igénylő gyermekek

Intézményi esélyegyenlőség

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében, a sikeres iskolakezdés feltétele a megfelelő minőségű és időtartalmú óvodai nevelés.

Fontos a minél korábbi beóvodáztatás, a korai fejlesztésük megvalósítása az integráció tükrében.

Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éve meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a mozgásfejlődés, a tanulás, a készségek, képességek és gondolkodási műveletek kialakulásában.

A hátrányos helyzetű családok gyermekei lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Tudatos pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, a szülők és a nevelők egymás iránti kölcsönös tisztelete alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Óvodai integráció

Az óvodai integráció a speciális nevelési igényű gyerekeknek az épek közé való beilleszkedését jelenti. Az integráció kifejezés lényegi tartalma – bármelyik más, ma divatos szóösszetételben használva –, különböző emberek, értékek, kultúrák, érdekek, csoportok, szervezetek, stb. együttesét jelenti úgy, hogy az együttlétre az együttműködés is jellemző és az önálló érték megtartása is. Éppen ez a nehézség benne: hogy nem pusztán beolvadásról, összeolvadásról, azaz nem asszimilációról van szó. Az integráció fő kérdése, megvalósulásának sikere az óvodai nevelésben is az, hogy a sérüléssel élő gyerekek tudnak-e együtt nevelkedni normál fejlődésű társaikkal, úgy, hogy közben a fejlődésük is megvalósuljon a megfelelő mértékben, akárcsak a társaiké.

Néhány éve – az uniós elvárásoknak megfelelően – törvénybe foglalták, hogy bizonyos sérülésekkel élő, illetve bizonyos szinten lévő gyermekek járhatnak integrált intézménybe, meghatározott feltételek szerint. Ekkor került Alapító Okiratunkba a különleges bánásmódot igénylő gyermekek mellé a sajátos nevelési igényű gyermekek meghatározott csoportja. Az integráció intézményünkben nem kifejezetten sérült gyerekek nevelésére hivatott működni, hanem hagyományos, átlagos óvodáról van szó, ahová kisebb sérüléssel élő kisgyermeket is befogadunk. Intézményünkben a Somogy megyei Szakszolgálat Siófoki Tagintézménye biztosítja, fejlesztő pedagógiai segítséggel a szakfejlesztést, valamint logopédussal a beszédzavarok javítását. Az SNI gyermekek részére az ellátást fenntartónk segítségével, saját finanszírozású, szakvizsgával rendelkező külsős munkatársak biztosítják.

Az óvodai integrációs program arra vállalkozik, hogy meghatározza az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelt jelentőséggel bírnak a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, valamint különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlődésének elősegítésében. Az óvodai integrációs program az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épül.

Kiemelt területek

- ✓ Nevelőtestület kollektív együttműködése
- ✓ Gyermekevédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással foglalkozó szakemberekkel fenntartott kapcsolat
- ✓ Együttműködés kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- ✓ Óvoda-iskola átmenet támogatása
- ✓ Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

CÉLUNK:

- ✓ Az eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű és fejlettségű gyermekek együtt

fejlesztése, együttnevelése a felzárkóztatás érdekében

- ✓ A gyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítása, az egyéni különbségek tiszteletben tartása, nagyfokú tolerancia
- ✓ Elfogadó és tevékenységet biztosító harmonikus légkörben, szükségletének megfelelő ütemben, önmagához viszonyítva fejlődjék személyisége – szem előtt tartva az iskolára való felkészülést
- ✓ Kommunikációs hátrányok csökkentése, szocializáció erősítése
- ✓ Hagyományok ápolása, közösség összetartó jelentőségük kihasználása
- ✓ Már gyerekkorban – amely az elfogadás legmeghatározóbb időszaka – olyan környezetet teremtsünk mind az ép, mind a sérült gyerekek számára, amely a felnőtt társadalomban is természetes
- ✓ A sérült gyerekeknek ne kelljen elkülönülten (szegregáltan) nevelkedniük
- ✓ Természetes szocializációban részt vegyenek
- ✓ Kapják meg a szükséges gyógypedagógiai fejlesztést

A kicsi gyerekek még nagyon könnyen fogadják el azt, amit a normál társadalom „más”-nak nevez. A könnyebbség mellett az integrált nevelés az ép gyerekeknek azért jó, mert ezáltal fejlődik empátiájuk, toleranciájuk, értékke válik számukra egymás segítése, elfogadása. Megtanulják, hogyan fogadjanak el egy sérült embert, és hogy mit is jelent a tényleges segítség. Intézményünk véleménye szerint a vegyes típusú csoportban zökkenőmentesebb az integráció gyakorlata, hiszen itt eleve megvan az a szemlélet, hogy minden gyerekhez az igényei, lehetőségei szerint fordul a pedagógus. Vannak az egészséges gyerekek közt is bátortalan, szorongó, gátlásos vagy akár tehetséges gyerekek: nekik hasonlóképpen jobban kell fogni a kezüket, mint a fogyatékkal élő társuknak.

11. Óvodánk hagyományos ünnepei, megemlékezései, jeles napjai, egyéb rendezvényei

Változó világunkban igyekeztünk azokat a társadalmi, népi és tájra jellemző hagyományokat óvodai életünkbe beépíteni, melyek minden korban általános érvényű értékeket tükröznek. Hagyományainkkal, ünnepeinkkel erősíteni próbáljuk az emberi kapcsolatokat, örömteli együttléteket teremtünk, kiemelkedve a hétköznapiok egyhangúságából.

CÉLUNK: Óvodánkban az ünnepi alkalmak megszervezésével kihasználjuk hatékony személyiség-, és közösségformáló erejét. Megalapozzuk és fenntartjuk a község szervezeteivel ápoltt közvetlen kapcsolatot.

FELADATAINK:

- ✓ Megfelelő környezeti és lélektani feltételek megteremtésével érzékeljük a gyermekek a különböző típusú ünnepek eltérő tartalmát, hangulatát
- ✓ A hagyományok, ünnepek, jeles napok emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből, felkészülés és várakozás előzze meg
- ✓ Az ünnep örömét az élmények és érzelmek összessége teljesítse ki
- ✓ Ismert szimbólumokkal, változatos hangulati tényezőkkel rögzítsük az ünnepi események fontosságát

Az ünnepnapokat éppen úgy, mint a hétköznapiakat, a közösségi életforma jellemzi. Az ünnepek, a szokások keretet adnak a munkánknak. Az a nevelési folyamat, amelyben szervesen felhasználjuk a hagyományokat, népszokásokat, jeles napokat, sokkal több ismerethez juttatja a folyamatban résztvevő gyermekeket, színesebbé teszi hétköznapijait, pozitívan hat érzelmi világukra, közösségi életükre.

Az óvodánkban folyó nevelés olyan szemléletmódot kíván tőlünk, amely tekintettel van a gyermek egyéni fejlettségére, és alkalmas az együttléthez szükséges szokások kialakítására.

Ebben a hagyománykereső, hagyományépítő tevékenységünkbe a családokat is bevonjuk, példát adva az otthoni ünnepek derűs légkörének megteremtésére.

Alapvető feladata óvodai nevelésünknek, hogy megismertessük gyermekeinket a szülőföldünk kultúrájával, néphagyományaival, szokásaival. Ha tudatosan, tervszerűen, példaadóan tiszteletet ébresztünk múltunk értékei és szülőföldünk, magyarságunk iránt, akkor ezek az érzelmi hatások beépülnek a gyermekek személyiségébe és egy életen át végigkíséri őket.

Mindennapjainkból kiemelkednek ünnepeink, jeles napjaink. Környezetvédelmi jeles napjaink megünneplésével a családok figyelmét is rávilágítjuk környezetünk védelmének fontosságára.

- Víz Világnapja
- Föld Napja
- Madarak és fák napja
- Állatvédelem-pedagógia napja
- Beporzók napja
- Állatok világnapja, stb.

Hagyományaink és ünnepeink egy részét a családokkal közösen, a szülők, nagyszülők segítségével és részvételével szervezzük. Az ünnepi hangulat, az együttlét öröme erősíti és színesebbé, közvetlenebbé teszi kapcsolatunkat.

- Nemzeti ünnepek
- Adventi gyertyagyújtás
- Farsang
- Anyák napja
- Március 15.
- Ballagás, évzáró
- Falunap

Szokásaink közé tartoznak a kirándulások tavasszal és ősszel. Fogadunk iskolás csoportokat és mi is vendégeskedünk az iskolában. Megünnepeljük a születés- és névnapokat.

Az ünnepi alkalmakat és jeles napokat megelőző készülődés, együttjátzás, együtt munkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Kellemes emlékképek felidézése nyomán a gyerekek ilyenkor különösen aktívak.

Alkalomszerűen teret biztosítunk vándor színház fogadására, koncertre, mozi látogatásra, színházba megyünk.

Augusztus:

- Az új óvodások és szüleik fogadása (Óvodánk bemutatása, ajándékkal kedveskedünk az új gyerekeknek)

Szeptember:

- Csoportavató ünnep. A vegyes csoportban minden gyermeket az életkorának megfelelő korosztály szerint felavatunk, játékos vetélkedővel, ajándékkal

Október

- Ősz ünnep (termények begyűjtése, Ősz Anyó érkezése, szüreti dalok éneklése, őszi dalos játékok, barkácsolás, játékos vetélkedők, préselés, must kóstolás)
- Az állatok világnapja (okt. 4.) Látogatásokat szervezünk közeli tanyára, baromfiudvarokba, ahol testközelben találkozhatnak a gyermekek a háziállatokkal. Megfigyelhetik életmódjukat, táplálkozásukat, gondozásukat. Állat simogatóba megyünk
- Október 23. – nemzeti ünnep (a korosztálynak átélhető módon, részvétel a nagyokkal a községi ünnepen)

November

- Az adventi ünnepkör kezdete (Adventi koszorú- és naptárkészítés)

December

- Mikulás napja (dalokkal, rajzokkal, ajándékokkal köszöntjük a Mikulást)
- Adventi ünnepkör folytatása (néphagyományokkal, Lucázás, Borbála napi ághajtás, napi meglepetések)
- Részvétel a község Adventi ünnepségén
- Karácsony (megelőzi díszítés, díszek, ajándékok készítése, mézeskalács sütés)

A gyermekekhez érzelmileg legközelebb álló ünnep. Meghitt, csendes, titkos, örömteli, várakozó. Az egymásra odafigyelés fontosságának, az ajándékozás örömeinek átélése egyéni és csoportos formában egyaránt. Műsorral kedveskedünk az idősek községi Karácsonyán, az óvodásokat pedig az iskolások lepik meg műsorukkal.

Január

- Újévköszöntő (népi jókívánságok, egymás köszöntése)

Február

- Téli örömek (hóesés, olvadás, játék a jégen, jégtörés)
- Farsang (télbúcsúztató ünnep, vidám, mókás, nevetős, kiszabáb égetése)

A gyermekek jelmezbe öltöznek. Mondókákat, énekeket tanulunk, farsangi játékokat játszunk.

Március

- Húsvét (díszek készítése, teremdíszítés, nyuszi fészkek készítése, tojásfestés, ajándékkészítés, locsolkodás). Az alkalomhoz illő mondókákat, verseket tanulnak a gyerekek
- Március 10. Állatvédelem-pedagógia napja. Bekapcsolódunk az országos kezdeményezésbe, részt veszünk az Állatvédelmi Témahét programjain
- Március 15. Nemzeti ünnep (gyermekek számára átélhető, egyszerű hagyományait – huszárvjáték, csákók, zászlók készítése)
- A víz világnapja (március 22.) sok kísérettel, közvetlen tapasztalat szerzésével formáljuk

környezettudatos szemléletmódjukat, és sétát teszünk a helyi horgásztóhoz, ahol megfigyeljük a vízi madarakat, halakat.

Április

- A Föld napja (Természeti környezetünk védelme, térképek, képek nézegetése, színezése). Az óvoda kertjébe virágok ültetése, séta a tóhoz.
- Részvétel a TeSzedd országos megmozduláson – közös szemétgyűjtés a községben

Május

- Anyák napja (édesanyjukat, nagymamáikat köszöntik a gyerekek alkalmi versekkel, dalokkal, virággal, saját készítésű ajándékkal)
- Gyermeknap (szabadban szervezett programokkal, kirándulással, gyermekeknek készített ajándékokkal, sok vidám játékkal tesszük emlékezetessé a napot)
- Madarak és fák napja (május 10.) séta és kirándulás a közeli parkba, madarak megfigyelése távcsővel, fa vagy bokor ültetése az óvoda udvarára vagy kertjébe.

Június

- Évzáró, ballagás (Elsősorban a szülők számára szervezett rendezvény, az év során megismert és kedvelt játékok, versek, mesék, dalok bemutatásával. Az iskolába készülő gyermekek búcsúztatása – ballagó tarisznya, ajándék)
- Környezetvédelmi világnap (június 5.)

A szülői igényekkel összhangban óvodásainkkal, és a korosztályi igényeknek is megfelelően alkalmanként látogatjuk a városi színházat, könyvtárat, részt veszünk rendezvényeken. Óvodánkba évente több alkalommal érkezik bábszínház.

A községi könyvtár az iskolában működik. Havonta látogatható az óvodások számára összeállított mesekönyv ismertető, játékos program.

Minden ünnepi alkalommal jellemző külsőség, a csoportok és az óvoda megfelelő díszítése, az ünnepi terítés, étrend és a gyermekek, felnőttek alkalomhoz illő öltözködése

12. Az óvodapedagógus személyisége és a nevelési munkát segítő munkatársak, szervezetek együttműködése

12.1 Az óvodapedagógus modell szerepe

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az óvodapedagógust kulcsfontosságú szereplőnek tekinti a nevelési folyamatban. A gyermek utánzási hajlamából következően az óvodapedagógusnak kiemelt azonosulást indukáló szerepe van. Óvodáskorban, de későbbi életkorban is a példa a leghatásosabb nevelő erők egyike. Éppen ezért nagyon fontos, hogy mit és hogyan mondunk, miként viselkedünk.

Különösen 3-4 éves korban meghatározó személyiségünk, hiszen kezdetben a gyermek teljesen kritikátlanul, válogatás nélkül utánoz, kizárólag a szeretett és érzelmileg hozzá legközelebb álló felnőtt kedvéért. Sok múlik tehát azon, milyen értékeket preferál az óvónő, a gyermek környezete és azon belül elsősorban a család. A biztonságot és harmóniát sugárzó egyéniségünk feltétlenül hatni fog a gyermeki személyiség fejlődésére.

Ezért gondoljuk azt, hogy a gyermek harmonikus fejlesztésének alapkövetelménye abból indul ki, hogy a gyermek-felnőtt kapcsolat alapja és mintája egész gyermekkoron át a gyermek-szülő viszony. A biztonságérzet egyik biztosítója a testi kapcsolat, az ölelés szorossága. Az óvodában még 6-7 éves korban is igénylik a gyermekek a gyakori simogatást, szeretgetést, ölelést. A gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködése másfajta beállítódást, viselkedést igényel, mint az átlagos.

El kell fogadni, hogy nem csak ő formálja a gyermeket, hanem a gyermek is hat rá, a kapcsolat kölcsönös. Ez a pedagógusi magatartás feltételezi az önállóságot, rugalmasságot, döntési képességet, helyzetfelismerő képességet meglétét. Tudomásul kell vennünk, hogy olyan nevelő képes a gyermeket az életre, az önálló gondolkodásra serkenteni, aki maga is rendelkezik ezekkel a képességekkel. A csoportot érintő kérdésekben, legyen az napirend, vagy tartalmi kérdés, szervezési probléma vagy az élet adta szituáció nemcsak lehet, de kell is a lehetőségekhez mérten a döntésekbe a gyermekeket is bevonni. Az óvodapedagógus modellt jelent a gyermekek számára, magatartásában, módszereiben az egyes gyermek igényeihez, fejlettségi szintjéhez igazodik.

Az óvodapedagógus személyisége az elfogadó, segítő és támogató attitűdön alapul.

Milyen legyen az óvodapedagógus személyisége?

- ✓ Gyermekszeretetének alapja, elfogadni olyannak, amilyen, és nem olyannak amilyennek lennie kellene
- ✓ Legyen őszinte érdeklődésű az egyes gyermek iránt
- ✓ Jellemezze elmélyült elemzési készség, pedagógiai-pszichológiai szaktudás
- ✓ Vezérlés, irányítás helyett a „segítés” készsége motiválja, de mindig csak ott és annyit

tegyen, amennyit a gyermek fejlettsége igényel

- ✓ Tudjon differenciálni elvárással, szervezéssel, módszerekkel
- ✓ Metakommunikációs készsége fejlett legyen, a gyermek meghallgatásán legyen a hangsúly, ne a magyarázaton
- ✓ Tudja, merje bevallani és elfogadni kudarcait és hiányosságait
- ✓ Legyen képes saját magából, munkájából meríteni, saját örömeire végezze munkáját
- ✓ Parancs helyett – irányít
- ✓ Döntés helyett – megbeszél
- ✓ Utasítás helyett – felkínál
- ✓ Legyen hiteles: ne adjon alkalmat arra, hogy a nevelőtársak (szülők) csalódjanak
- ✓ Legyen toleráns
- ✓ Legyen empátikus
- ✓ Tartsa szem előtt és feleljen meg az Önértékelési Programban megfogalmazott kompetenciáknak
- ✓ Képezze magát, legyen mindig naprakész

12.2 Az óvónő és a dajka együttműködése

Óvodai nevelési programunk megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagógusénak szerves része, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten ismerje az óvoda és az óvodapedagógusok nevelési irányelveit, elképzeléseit, módszereit. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani. Ez a tudás kiemelkedően fontos ahhoz, hogy egyenletes és megsokszorozható legyen a pedagógiai fejlesztő és nevelő munka határfoka.

12.3 Pedagógiai szakszolgálat

A szülő és a pedagógus nevelőmunkáját, valamint a nevelési-oktatási intézmény feladatainak ellátását a Pedagógiai Szakszolgálat segíti.

A Pedagógiai Szakszolgálat feladatai:

- ✓ Gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás
- ✓ Fejlesztő nevelés
- ✓ Szakértői bizottsági tevékenység
- ✓ Nevelési tanácsadás

- ✓ Logopédiai felmérés és ellátás
- ✓ Gyógytestnevelés felmérés és ellátás
- ✓ Kiemelten tehetséges gyermekek gondozása

12.4 Az óvoda hivatásszerűen kötelező kapcsolatai

- ✓ Fenntartó
- ✓ Szakszolgálatok
- ✓ Gyermekvédelmi intézmény családsegítő központja
- ✓ Gyermekvédelmi intézmény gyermekjóléti központja
- ✓ Gyámügy
- ✓ Általános iskola

12.5 Az egészségnevelés külső kapcsolatai

- ✓ Orvos
- ✓ Védőnő
- ✓ Gyógytestnevelő

13. A szülő, a család, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

13.1 A család

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, azt kiegészítve szolgálja a gyermek egészséges személyiségfejlődését. Ezért szükséges feltétel a családdal való bizalomra épülő, nyitott együttműködés. Óvodánk óvodapedagógusai nem átvállalják a családi nevelés feladatainak megoldását, hanem megpróbálnak pedagógiai tudásukkal hozzájárulni a társadalomban, a családokban végbemenő változások eredményezte egyéni helyzetekhez, sajátos megközelítési módokat, egyéni utakat találni.

Gyermekismeretünk, pedagógiai és pszichológiai felkészültségünk, gyermekeink fejlődéséért érzett felelősségünk alapot adhat a családdal való eredményes együttműködéshez. Ezáltal a szülők mintát láthatnak nevelési helyzetek megoldására, otthoni tevékenységek szervezésére. A szülőt partnernek tekintjük a nevelésben, hiszen ő tud a legtöbbet gyermekéről, ő ismeri igényeit, szükségleteit, és mindez elengedhetetlen a munkánkhoz.

A szülőknek vannak kötelezettségeik és jogok illetik meg, melyeket gyermekeik érdekében érvényesíthetnek. Kötelességünknek érezzük rendszeresen tájékoztatni a szülőket a gyermekük fejlődéséről, viselkedéséről, mindennapjairól. Ez körütekintő szervezést igényel. Szülői értekezleteket tartunk, fogadó órákat ajánlunk fel, vagy kérhetnek a szülők. Az információkat, az esetleges szemléletformálást, óvodánk tartalmi munkájának megismertetését, valamint a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit közvetítjük.

Igyekszünk minden családdal külön megtalálni a kapcsolatteremtés, együttműködés leghatékonyabb módját.

Próbálunk bizalmas viszonyt létrehozni, hogy olyan problémákkal is fordulhassanak óvodánkhoz, amelyek meghatározóak lehetnek a gyermek további életében. Fontosnak tartjuk az egyes családok anyagi, szociális helyzetének figyelembevételét. Meghatározó a szülők életkora, a gyermekeknek a testvérsorban elfoglalt helye, a csonka család, a szülők nevelési célkitűzései, a gyermekek túlterhelése – a teljesítményorientált nevelés –, továbbá a társadalmi és gazdasági változások következtében tapasztalható, a családok nagy részét érintő elszegényedés. Mindezeket a tényezőket, jellemzőket a gyermek magával hozza, befolyásolja viselkedését, érdeklődési körét, érzelmi életét.

A kapcsolattartás formái sokszínűek. Az informatikai élet felgyorsulása, a közösségi oldalak elterjedése nekünk is lehetőséget ad a gyors információ cserére.

Fontos információk közlésére inkább a személyes vagy a hivatalos formákat részesítjük előnyben.

Ha a szülők ismerik az óvodai életet, az óvodapedagógusokat, a gyermektársakat és azok szüleit, ez

fokozza érdeklődésüket, valamint segíti a gyermekeik élményeinek, örömeinek és gondjainak megértését.

Alapelvünk, hogy a szülő a gyermekéről és az óvodában történő eseményekről minden információt megkapjon a hirdetőtáblák, faliújságok, egyéni jelzések, beszélgetések alapján, valamint az informatika segítségével.

Fontos még, hogy:

- ✓ lehetőséget adjunk arra, hogy a szülők elmondhassák véleményüket, gondjaikat, javaslataikat
- ✓ szem előtt tartjuk azt a fontos tény, hogy a beszélgetés ne egyoldalú tájékoztatás legyen, hanem partneri beszélgetés jól kiválasztott, aktuális témák megvitatásáról
- ✓ egyes információk során nem említünk neveket, nem célunk felismerhető családokra. A szülők örömmel fogadják a gyermekeikről szóló tájékoztatást. Törekszünk ennek realitására, tisztelve a szülők érzelmeit.

Családlátogatásaink a kölcsönös ismerkedést, tájékozódást szolgálják, amennyiben ezt a kapcsolattartási formát a szülők szívesen fogadják.

Tapasztalatunk, hogy az otthoni környezet biztonságában, négy szemközt hamarabb „megnyílnak” az érintettek, felszínre kerülnek a válaszra váró kérdések, nevelési bizonytalanságok, konkrét esetek. Általában az óvodapedagógus vezeti a beszélgetést, és tudatosan törekszik megszerezhető információkat szerezni.

A helyszínen szembesül különböző hatásokkal (pl: egészségügyi állapot, élettér rendje, családok pszichés állapota, a háztartás felszereltségére és vezetésére vonatkozó információk, gyermek játszótér és játékkészlete, családi kapcsolataik, kulturális színvonal, stb.) Jelzéseket kapunk arról, hogy a család milyen főbb szabályok szerint működik, hogyan old meg problémákat, hogyan reagál külső személy belépésére.

További kapcsolatot jelenthet az óvoda és a család között a közös programok, kirándulások szervezése, ahol a szülő az óvodapedagógus segítőtársaként is részt vehet.

Kapcsolatunkat erősíti az ünnepek lebonyolításában, szervezésében való részvétel, mely fokozza az ünnep hangulatát és erősíti a szülő-gyermek, szülő-óvoda kapcsolatot is.

Fontos feladatnak tartjuk felkészülésünket a családok fogadására.

Az óvoda iránt érdeklődő szülő, mint leendő partner által szerzett első benyomások meghatározóak az óvoda választásában. Éppen ezért az igazgató tudatos szempontok szerint jár el, mutatja be az intézményt:

- ✓ Az érdeklődő szülőt az irodában fogadja
- ✓ A szülő igényeit türelmesen végighallgatja

- ✓ Az igazgató bemutatja az óvodát, a leendő óvodapedagógusokat és a leendő dajkákat
- ✓ A szülőt megismerteti óvodánk Pedagógiai Programjával és házirendjével

Mindezekkel próbáljuk megalapozni a több éves eredményes kapcsolatunkat a szülőkkel és a kapcsolattartás továbbfejlesztésének lehetőségei előtt nyitottan állunk.

13.2 A szülői munkaközösség

Az óvodában a szülők jogaik érvényesítésére, kötelességük teljesítése érdekében szülői szervezetet (közösséget) hozhatnak létre.

Óvodánkban is működik szülői munkaközösség (3 fő), mely működésével, tevékenységével hozzájárul az intézmény tevékenységének eredményességéhez és gyakorolja a törvényben ráruházott jogokat és kötelezettségeket.

Feladatunk, hogy a szülői munkaközösség tagjaival együttműködve, javaslataikat, véleményüket lehetőség szerint figyelembe véve (ha összhangban vannak nevelési programunkkal) végezzük nevelőmunkánkat.

A szülői munkaközösség-vezetőkkel a jó kapcsolat kiépítése, fenntartása, a folyamatos kommunikáció biztosítása, a hatékony együttműködés elősegítése a nevelőmunka alappillérvé vált.

14. Mérés, értékelés, ellenőrzés

14.1 A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

CÉL: hogy az ellenőrzés, értékelés által reális legyen a nevelőmunkánk megítélése.

Óvodánk a 326/2013. (VIII.31.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992.évi XXXIII. törvény köznevelési intézményeiben történő végrehajtásáról (I. és II.) alapján Belső Önértékelési Szabályzatot készített. Ennek alapján a pedagógus kompetenciákhoz kapcsolódó általános elvárások, melyek kiegészülnek az intézményi elvárásokkal, adják az ellenőrzés, értékelés alapját, határozzák meg folyamatát. Ezeket a Belső Önértékelési Csoport, a Belső Önértékelési Tervben rögzítette.

A pedagógiai munka ellenőrzése és értékelése terén a következőkben e szabályzat alapján járunk el.

FELADATAINK:

- ✓ A pedagógus kompetenciákhoz tartozó általános és intézményi elvárások ismerete, betartása
- ✓ Váljanak egyértelművé az intézmény és az egyéni nevelői munka erősségei, gyengeségei
- ✓ Váljon belső igénnyé a tudatos, folyamatos és reális önértékelés
- ✓ A tervezés, dokumentációk naprakész, pontos vezetése
- ✓ Rendszeres részvétel az óvodai rendezvények előkészítésében és szervezésében, lebonyolításában
- ✓ Résztvétel az óvoda pozitív, gyermekközpontú arculatának formálásában

Megnevezése	Elkészítéséért felelős	Elkészítés és ellenőrzés gyakorisága	Mérése, értékelése
Tanulási éves terv	Csoportos óvónők	Évente évszakonkénti és tevékenységi lebontásban	oviKréta
A csoportok féléves nevelési terve	Csoportos óvónők	Fél évente + a nyári élet tervezése	oviKréta
Egyéni fejlődési lap	Csoportos óvónők	Évente 2 alkalommal október és március	oviKréta
Egyéni fejlesztési területek	Csoportos óvónők	Gyermek és feladatfüggő, szükség szerint	oviKréta
Munkaterv, csoportnaplók, törzskönyv, statisztika	Igazgató	Évente 3 alkalommal	oviKréta, KIR
Heti tervek	Csoportos óvónők	Minden héten	oviKréta

A dokumentáció ellenőrzése havonta, illetve esetenként történik. Az igazgató az ellenőrzési ütemterv, illetve az írásban rögzített munkamegosztás alapján, a pedagógiai munka eredményessége és az intézmény zavartalan működése érdekében ellenőrzi, értékeli az óvodapedagógusok írásbeli munkáját.

14.2 Gyermekkel kapcsolatos mérés, értékelés

A gyermekek fejlettségének nyomon követése folyamatos. Ezt évente két alkalommal (október és március) rögzítjük. A gyermekek fejlődésének nyomon követése nem mérőeszköz, hanem az óvodapedagógus megfigyelésein, a gyermeki munkák fejlettségi mutatóin, továbbá szakemberek által rendelkezésünkre álló dokumentumok tartalmainak összességére alapuló fejlettségi szint jelölése.

Olyan eszköz, amely nem kategorizál, hanem helyzetképet tár fel. A kapott eredménytől függően a hiányt, lemaradást mutató területekre, vagy épp a kimagasló teljesítményekre felfigyelhetünk, és szükség esetén fejlesztési tervet készítünk. Ezáltal nyerünk képet arról is, hogy a következő időszakban mi alapján döntenek el az adott csoport óvodapedagógusai, milyen nevelési területre helyeznek hangsúlyt (pl. az egyes területekből valamelyik kiemelkedően sok gyermeknél hangsúlyozódik).

A tevékenységek tervezésének formálásában útmutatást ad a csoport féléves időszakának értékelése is.

A gyermekek képességeit a tevékenységek által, a tevékenységeken keresztül lehet megismerni és fejleszteni leginkább.

FELADATAINK:

- ✓ szakszerű, gyakorlatorientált, könnyen kezelhető dokumentáció vezetése
- ✓ szakmai szempontból korrekt, pontos indoklások készüljenek a gyermekek óvodai fejlődésével kapcsolatban
- ✓ valósuljon meg a dokumentáció során az egyszerűség elve
- ✓ legyen konkrét: milyen tevékenységekben van lemaradása a gyermeknek, és ez esetben milyen eszközök, módszerek szükségesek a fejlesztéshez

15. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Kapcsolat a családdal

Az elsődleges szocializáció szerepét a család tölti be és ez mással nem pótolható. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítésére vállalkozik elsősorban. A családdal való szoros együttműködés ennek alapvető feltétele. Az óvodapedagógusok a kapcsolattartás során figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait.

Bizonyos esetekben, a gyermek érdekében, az óvodának át kell vállalnia a család által meg nem oldott feladatokat. Ilyenkor lényeges, hogy biztonságot nyújtson a gyerekek számára. A megfelelően működő családok életének, értékrendjének, szokásainak megismerése ugyanilyen fontos. Nélkülözhetetlen, hogy megértéssel közelítsünk a családhoz. Az óvodapedagógus mindig hangsúlyozza a család pótolhatatlanságát, ezzel is erősíti a szülő kötelességérzetét.

Az óvodánkban az óvodapedagógusok, szülők, gyermekek együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei:

- ✓ kiemelt fontosságú a szülőkkel való szoros kapcsolattartás
- ✓ a fogadóórák, a megbeszélések a gyermek fejlődésének a szülővel való együttes nyomon követését szolgálják
- ✓ internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés lehetőségei
- ✓ szülői értekezletek szervezése
- ✓ szülői közösség működésének segítése
- ✓ nyílt napok lehetőségének megteremtése
- ✓ közös kulturális programok szervezése
- ✓ kirándulás

Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a család megismerje azt a környezetet, azokat a tevékenységeket, amelyet az óvoda biztosít. A család bevonása az óvodai életbe a tudatos kapcsolatépítés eredménye.

A családok bevonásának fontos szabályai:

- ✓ az óvodapedagógus elsősorban szervezési feladatokat bízhat a szülőre, az óvodai nevelés nem a szülő feladata
- ✓ a szülő csak akkor tölthet időt a csoportban a rendezvények, ünnepek alkalmával, ha

egészségi állapota nem veszélyezteti a többi gyerek egészségét

- ✓ az óvodapedagógus nem hagyhatja magára a szülőt a gyerekekkel
- ✓ a szülő nem adhat ki információt illetéktelen személyeknek
- ✓ a szülő nem mondhat véleményt mások gyermekeiről

A szülők jelenléte az óvodai életbe:

- ✓ a passzív-segítő szülő együttműködik a gyermek beszoktatásában
- ✓ aktív-segítő szülő előre tervezve alkalmanként közreműködik az egyes tevékenységekben

A faliújságon az óvodapedagógus előre jelezheti azokat a napokat és tevékenységeket, amikor számít a szülők közreműködésére.

Az együttműködés a családokkal akkor veszi kezdetét, mikor tájékoztatást kapnak arról, hogy gyermeküket felvették az óvodába. A családok megismerését követően tudjuk eldönteni, miként lehet együttműködést kialakítani a szülőkkel. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttek és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

A szülőkkel való kapcsolattartás formái:

Informális kapcsolattartás:

- ✓ a falitáblákon elhelyezett írásos kérések, köszönetnyilvánítások, információk, programajánlók, tájékoztatók az óvodai programokról
- ✓ elektronikus kapcsolattartás

Formális kapcsolattartás:

- ✓ szülői értekezletek
- ✓ fogadóórák
- ✓ családok meghívása csoportszintű rendezvényekre
- ✓ kérdőívek
- ✓ nyíltnapok
- ✓ beszámolók

A családok részvételének lehetőségei az óvodai életben:

- ✓ csoportszintű rendezvényeken való részvétel
- ✓ közös kirándulások és szabadidős programok

A szülők azáltal, hogy közvetlenül részt vesznek az óvodai életben, mintát láthatnak a nevelési helyzetek megoldására, elsajátíthatják az óvodapedagógusok szemléletét. Ötleteket kaphatnak, hogyan lehet otthon is érdekes tevékenységeket szervezni, miközben gazdagíthatják a csoport tapasztalatait saját személyiségükkel.

A családok aktívan rész vállalnak az óvoda feltételrendszerének javításában.

Kapcsolat az intézmény dolgozóival

Az óvoda szakmailag önálló intézmény, a nevelés és oktatás helyi rendszerének első lépcsőfoka. A gyermekek képezik a rendszer alapját, akikért maga az egész intézmény működik. A gyermekek zavartalan ellátása érdekében minden tényezőt össze kell hangolni. Az óvodapedagógusok és a dajka harmonikus összedolgozása szükséges ahhoz, hogy jó színvonalú pedagógiai eredmények szülessenek. A szakképzett dajka segíti az óvodapedagógusokat a gyermekek gondozásában, szervezési munkák átvállalásában a tevékenységekben való részvételével.

Kapcsolattartás formái:

- ✓ értekezletek
- ✓ szakmai megbeszélések, belső képzések
- ✓ szervezetfejlesztési programok
- ✓ elektronikus levelezés
- ✓ telefonos kapcsolattartás
- ✓ közös kirándulások

Az óvoda és a fenntartó kapcsolata

Az óvoda igazgatója rendszeres munkakapcsolatban áll a fenntartóval, tájékozódik az óvodát érintő kérdésekben. Évenként, illetve szükség szerint alkalmanként beszámolóikban jelzi az elvégzett és elvégzendő feladatokat. A beszámoló részletezi mind a szakmai mind a tárgyi területeket. Az igazgató javaslatokat tesz a problémák megoldására.

Az óvoda és az iskola kapcsolata

A kapcsolattartáshoz szükséges a kölcsönös látogatások megszervezése, a tanítók és az óvodapedagógusok szakmai megbeszélése. A nagycsoportos gyermekeknek minden évben lehetőségük van tanóra látogatásra a Dr.Faust Miklós Általános Iskolában. Az iskola által szervezett programokon ismerkedhetnek az iskolai környezettel.

Kapcsolat a szakszolgálattal

A kapcsolattartás folyamatos az utazó logopédus, az utazó gyógytornász és az utazó fejlesztő pedagógus által, akik hetente egyszer fejlesztik a fejlesztésre szoruló gyermekeket. Illetve szükség szerint igényeljük a szakszolgálat segítségét.

Az óvoda és a családsegítő központ, gyermekjóléti szolgálat kapcsolata

Az óvoda igazgatója vállalja a gyermekvédelmi munkához szükséges feltételek megteremtését, óvodánkban az erre megbízott óvodapedagógus látja el ezt a feladatot. Kiemelt feladat a

családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal való együttműködés, a prevenció, a veszélyeztetettség feltárása, a családok életviteli problémáiban való segítségadás. Azokat a problémákat, amelyek már nem az igazgató hatáskörébe tartoznak, szóban és írásban jelzi a családsegítő szolgálat felé.

Kapcsolattartás az egészségügyi intézményekkel

A gyermek egészségének, higiéniás állapotának felügyeletét a védőnői szolgálat gyakorolja. Rendszeres időközönként ellenőrzik, hogy a gyermek fejlődése életkorának, egyéni sajátosságainak megfelelő-e.

Az óvoda és közművelődési intézmények kapcsolata

A nagycsoportosokkal rendszeresen látogatjuk a Kálmán Imre Kulturális Központot és a nagyberényi könyvtárat. A Gulliver Utazó Színpad évente több alkalommal óvodánkba látogat, mintegy „házhoz hozva” a színházat. Figyelemmel kísérjük a gyermekeket érintő programokat és folyamatosan szélesítjük kapcsolatainkat.

Zárógondolat

Büszkék vagyunk az óvodára, melyben dolgozunk, sokat tettünk, teszünk azért, hogy minden szeglete és a nap minden perce olyan legyen, amelyben az ide járó gyermekek jól érzik magukat. A gyermekek nyelvén jól értő szakemberekként szeretnénk gyermekeiket elvarázsolni. Csak olyan szabályokat állítunk fel, melyek az eligazodást, a biztonságos együttlétet eredményezik, és felesleges korlátokat nem szabnak a gyermekeknek.

Büszkék vagyunk a minket már ismerő szülők kedves, megelégedett mondataira, és a sok ajánlásra, melyet rólunk mondanak. Tisztában vagyunk azzal, mekkora felelősség az Önök gyermekeit óvni, nevelni, fejleszteni.

Olyan óvodát szeretnénk működtetni, ahol egy emberként dolgozunk azért, hogy a gyermekeknek, a szülőknek és az alkalmazottaknak egyaránt öröm legyen ide bejönni, jó érzés legyen itt lenni és egy kicsit fájjon elmenni. Ezen gondolatok motiválnak bennünket arra, hogy nap mint nap olyan minőségi óvodai nevelést nyújtsunk, mely minden területen megelégedéssel szolgálja a gyermekek és az Önök igényeit.

Érvényességi rendelkezések

A Pedagógiai Program elfogadása:

2025.08.29.

A módosított Pedagógiai Program 2025. szeptember 1-jén lép hatályba.

A Pedagógiai Program felülvizsgálata, módosítása

Felülvizsgálata: évenként, jogszabályi és használhatósági szempontok figyelembevételével.

Módosítása: az igazgató hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület, a fenntartó, az igazgató.

- ✓ Az óvodába járó gyermekek szocio-kulturális környezete nagymértékben megváltozik
- ✓ A program bevalásának eredményvizsgálatai szükségessé teszik a program módosítását
- ✓ A mindenkorai törvényi előírások megváltozása

A módosítás során az elkészítésre vonatkozó legitimációs eljárást kell lefolytatni.

A Pedagógiai Program nyilvánossága

Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, az óvoda honlapján, közzétételi listáján, illetve az intézményben kifüggesztésre kerül.

16. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1./ A Pedagógiai Programot az óvodai Szülői Munkaközösség Szervezete véleményezte és egyetértési jogát gyakorolta, jóváhagyta:

Nagyberény, 2025.08.29.

.....
Óvodai Szülői Munkaközösség elnöke aláírása

2./ A Nagyberényi Pillangó Óvoda és Konyha nevelőtestülete: 100 %-os arányban, a 2025.08.29. kelt nevelőtestületi határozata alapján, a Nagyberényi Pillangó Óvoda és Konyha Pedagógiai programját elfogadta:

Nagyberény, 2025.08.29.

3./ A Nagyberényi Pillangó Óvoda és Konyha Pedagógiai programját az intézmény igazgatója jóváhagyta.

Nagyberény, 2025.08.29.

Igazgató aláírása

4./ A Nagyberényi Pillangó Óvoda és Konyha Pedagógiai programjával a fenntartó, Nagyberény Község polgármestere, Tóth András Károly egyetértett:

Nagyberény,

Fenntartó aláírása